

TÜRKİYE BÜYÜK MLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

FAALİYET RAPORU
23. DÖNEM 4. YASAMA YILI

EKİM 2009 - EKİM 2010

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU**

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu
tarafından yayınlanmıştır.

Bu Kitabın Dağıtımı TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu
tarafından yapılmaktadır.

Yayın No: 4

Adres: TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu
06543 Bakanlıklar / ANKARA

Tel: 0 312 420 52 95
0 312 420 52 98

Faks: 0 312 420 52 97

E-posta: kefek@tbmm.gov.tr

Hazırlayan: Hilmi Soner ERDOĞAN, Yasama Uzmanı

Baskı: TBMM Basımevi, Ankara, 2010

<http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/index.htm>

adresinden yayınlarımıza ulaşabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	3
SUNUŞ.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM KOMİSYON HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. Komisyonun Misyon ve Vizyonu.....	7
2. Komisyonun Görev ve Yetkileri	7
3. Komisyonun Çalışma Yöntemi	8
4. Komisyona İlişkin Bilgiler	9
4.1. Tarihçe	9
4.2. Komisyonun Oluşumu	11
4.2.1. Komisyonun Üye Sayısı ve Üyelikler.....	11
4.2.2. Komisyon Çalışanları.....	13

İKİNCİ BÖLÜM KOMİSYONUN ÇALIŞMALARI

1. Komisyon Toplantıları ve Alınan Kararlar	14
1.1. KEFEK Toplantısı.....	14
1.2. KEFEK Toplantısı.....	14
1.3. KEFEK Toplantısı.....	15
1.4. KEFEK Toplantısı.....	15
1.5. KEFEK Toplantısı.....	15
1.6. KEFEK Toplantısı.....	16
1.7. KEFEK Toplantısı.....	16
1.8. KEFEK Toplantısı.....	16
1.9. KEFEK Toplantısı.....	17
1.10. KEFEK Toplantısı.....	17
1.11. KEFEK Toplantısı.....	17
1.12. KEFEK Toplantısı.....	18
2. Komisyon Tarafından Hazırlanan Raporlar (Özet)	18
2.1. Siirt İli İnceleme Raporu.....	18
2.2. Erken Yaşta Evlilikler Hakkında Komisyon Raporu.....	33
2.3. Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Mevzuattaki ve Uygulamadaki Noksanlıkların Tespitine İlişkin Komisyon Raporu	39

3. Komisyonun Yurtiçi ve Yurtdışı Çalışmaları.....	53
3.1. Komisyonun Yurtiçi Çalışmaları	53
3.1.1. Kadına Yönelik Çalışmalar Yürüten STK'ların Yasama Sürecine Katılımlarının Güçlendirilmesi Semineri.....	53
3.1.2. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanmasında TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Rolü Konulu Uluslararası Sempozyum	53
3.1.3. 3 Şubat 2010 tarihli Kadın Hakları Konusunda Genel Bilgilendirme ve İstişare Toplantısı	54
3.1.4. 24 Haziran 2010 tarihli Kadının Çalışma Hayatına Katılımı ve İstihdamının Artırılması Konulu Genel Bilgilendirme ve İstişare Toplantısı	57
3.2. Komisyonun Yurtdışı Çalışmaları	60
3.2.1. 17–20 Kasım 2009 tarihli İrlanda Çalışma Ziyareti.....	60
3.2.2. 14 – 17 Aralık 2009 tarihli İspanya Çalışma Ziyareti.....	66
3.2.3. 1–12 Mart 2010 tarihli Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu 54. Dönem Toplantısı	75
3.2.4. 16 Mart 2010 tarihli Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Konulu Toplantı	87
3.2.5. 12 -13 Nisan 2010 tarihli “2020 yılında AB’de ve Türkiye’de Cinsiyet Perspektifi” Konulu Toplantı	93
4. Devam Eden Çalışmalar	109

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KOMİSYONA YAPILAN BAŞVURULAR

1.Dilekçeler	110
--------------------	-----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KOMİSYONDA BULUNAN TASARI VE TEKLİFLER

1.Tasarılar ve Teklifler	117
--------------------------------	-----

SUNUŞ

Kadın haklarının korunması ve fırsat eşitliğinin sağlanması ülkemizin öncelikli siyasi hedefleri arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda özellikle son yıllarda, kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanmasına yönelik atılan reform niteliğindeki adımlar heyecan vericidir. Yapılan bu reformlar kapsamında 24 Mart 2009 tarihinde kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, henüz ikinci yılını doldurmamış olmasına rağmen bu kısa süre zarfında çok yoğun bir çalışma temposu içerisinde olmuştur.

Komisyonumuzun temel görevi kadın erkek fırsat eşitliğine ilişkin uygulamaları incelemek, denetlemek ve geliştirmeleri izlemektir. Bu bağlamda, 23 üncü dönem 4 üncü yasama yılında 12 adet Komisyon toplantısı gerçekleştirilmiş, bu toplantılarda kadın erkek fırsat eşitliğine ilişkin güncel sorunlar görüşülmüş, çeşitli kararlar alınmıştır. Özellikle Komisyonumuzda alınan bütün kararların oybirliği ile alınmış olması ve yaptığımız toplantıların siyasi mülahazalardan ziyade kadın erkek fırsat eşitliğine ilişkin olması Komisyonumuzu gerçekten farklı kılmaktadır.

Ayrıca Komisyonun görev alanına giren birçok konu kurulan alt komisyonlar eliyle derinlemesine incelenmiştir. Geçici nitelikteki bu alt komisyonların hazırladığı 2 adet rapor Komisyon tarafından da kabul edilerek kitap haline getirilmiştir. Yine bu dönem içerisinde kurulan ancak TBMM'nin tatile girmesi nedeniyle çalışmaları yarım kalan 2 Alt Komisyon ise önümüzdeki yasama yılında incelemelerine kaldığı yerden devam edecektir.

Komisyonun bir diğer görevi de kadın erkek fırsat eşitliği konusunda kamuyu bilgilendirici etkinlikler yapmaktır. Bu bağlamda hükümet temsilcileri ve kadına yönelik çalışmalarda bulunan sivil toplum örgütleri ile yakın temaslar içerisinde bulunulmuştur. Ayrıca Komisyonumuz yaklaşık 200 davetli ve 30 konuşmacının katıldığı uluslararası bir sempozyum düzenleyerek hem kendisini tanıtmış hem de yol haritasını belirlemiştir. Bu geniş çaplı organizasyonda katılımcılara Komisyonumuzdan beklentilerini ifade etme fırsatı da verilmiştir.

Komisyonumuz hem vatandaşlardan hem de sivil toplum örgütlerinden gelen yazılı başvuruları değerlendirmeye almış ve görev alanına giren konularda gerekli işlemleri başlatmıştır. Bu şekilde idari makamları harekete geçiren Komisyonumuz, tespit edilen eksikliklere dikkat çekmeye çalışmış ve kimi önerilerde bulunmuştur.

Komisyonumuz yurtdışı temaslarda da bulunmuş; bu kapsamda yabancı ülke parlamentolarındaki benzer işleve sahip komisyonlarda incelemeler yapmıştır. Ayrıca fırsat eşitliğine ilişkin konularda düzenlenen uluslararası toplantılara katılarak yurtdışındaki gelişmeleri yakından takip etmiştir.

TBMM 23 üncü dönem 4 üncü yasama yılında Komisyonumuzun yaptığı çalışmaları içeren bu faaliyet raporunu kamuoyunun bilgisine sunarken, yapmış olduğumuz çalışmalarda desteğini bizden esirgemeyen TBMM Başkanlığına, özverili çalışmalarıyla Komisyonumuza güç katan tüm komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarıma, Komisyonumuzda görev yapan uzman ve diğer personelimize teşekkürlerimi sunuyorum.

Saygılarımla.

Güldal AKŞİT
Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
Komisyonu Başkanı

BİRİNCİ BÖLÜM

KOMİSYON HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. Komisyonun Misyon ve Vizyonu

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun misyonu, kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak ülkemizde ve uluslararası alandaki gelişmeleri izlemek, bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmektir.

Komisyonun vizyonu ise, kadın erkek fırsat eşitliğine ilişkin sorunların gerek yasal düzeyde gerekse de uygulamada iyileştirilmesini sağlayarak etkili bir parlamenter denetim sağlamaktır.

2. Komisyonun Görev ve Yetkileri

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun görevleri 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanununun 3 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Komisyonun görevleri şunlardır:

- Kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin kadın erkek eşitliği konusunda T.C. Anayasasına, uluslararası gelişmelere ve yükümlülöklere uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak.
- Her yasama yılının sonunda Türkiye'deki kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik gelişmelere ve Komisyonun o yılki faaliyetlerine ilişkin bir değerlendirme raporu hazırlamak ve bunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak.
- Kadın hakları ile kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik olarak diğer ölkelerdeki ve uluslararası kuruluşlardaki gelişmeleri takip etmek, gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak ve bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek.
- Kadın erkek eşitliği konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına ilişkin gerekli bilgi ve dokümanları temin etmek.

- Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların kadın erkek eşitliği ve kadın hakları konusundaki hükümleri ile T.C. Anayasası ve diğ er ulusal mevzuat arasında uyum sağlamak için yapılması gereken değ iş iklikleri ve düzenlemeleri belirlemek.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen kadın erkek eşitliğ inin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli gö rdüğü hallerde ilgili mercilere iletmek.

- Kadın erkek eşitliği konusunda kamuyu bilgilendirici etkinlikler yapmak.

Kadın Erkek Fırsat Eş itliği Komisyonu görevlerini yerine getirmek üzere, Komisyon görevleri ile ilgili olarak genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişilerden kanunlarda ö ngörö len usullere uyarak bilgi istemek ve ilgililerini çağ ırarak bilgi almak yetkisine sahiptir.

Komisyon görev alanıyla ilgili faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluş ları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluş larının çalışmalarından yararlanabilir.

Komisyon gerekli gö rdüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir ve Ankara dışında da çalışabilir.

3. Komisyonun Çalışma Yöntemi

Kadın Erkek Fırsat Eş itliği Komisyonu çalışmalarını 25/02/2009 tarihli ve 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eş itliği Komisyonu Kanunu ve TBMM İ çtüzüğü hükümlerine göre yerine getirmektedir.

Komisyon kendisine yapılan başvurular üzerine olduğu gibi, herhangi bir başvuru olmaksızın da gerekli gö rdüğü konularda inceleme ve araştırma yapmaktadır. Ayrıca Komisyon üyeleri tarafından incelenmek üzere çeş itli konular gündeme getirilebilmektedir.

Kadın Erkek Fırsat Eş itliği Komisyonu üye tam sayısının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

Komisyon yıllık faaliyet ve değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Bu rapor, Danışma Kurulunun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve üzerinde görüşme açılabilir. Komisyon raporu, Başbakanlık ve ilgili bakanlıklara Başkanlıkça gönderilir.

Komisyon Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kendisine havale olunan başvurularla ilgili, başvuru sahibine, yapılan işlem ve başvurunun sonucu hakkında havale tarihinden itibaren en geç üç ay içinde bilgi verir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, bir denetim komisyonu olması nedeniyle TBMM tatilde olduğu zamanlarda da, TBMM Genel Kurulundan alınan kararla çalışmalarına ara vermeksizin devam etmektedir.

4. Komisyona İlişkin Bilgiler

4.1. Tarihçe

Türkiye'nin Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesini 1985 yılında imzalayarak 1986 yılında yürürlüğe girmesini takip eden süreçte, 1990 yılında ulusal mekanizma olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1994 yılında Teşkilat Yasası iptal edilen kurum 6 Kasım 2004 tarihli yürürlüğe giren Teşkilat Yasası ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak yeniden kurumsal yapıya kavuşmuştur.

1990'lı yıllardan itibaren gerek uluslararası gelişmeler gerekse toplumsal talepler çerçevesinde ülkemizde kadın-erkek eşitliğini sağlayan/güçlendiren çok önemli yasal düzenlemeler hayata geçirilmiştir.

1997 yılında temel eğitim beş yıldan sekiz yıla çıkarılmıştır.

1998 yılında Ailenin Korunmasına Dair Kanun yürürlüğe girmiştir.

1999 yılında Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine konulan çekinceler kaldırılmıştır.

2000 yılında İhtiyari Protokol Türkiye tarafından imzalanmış ve 2003 yılında yürürlüğe girmiştir.

1 Ocak 2002’de kadın-erkek eşitliği bakış açısı ile hazırlanmış olan Yeni Türk Medeni Kanunu yürürlüğe girmiştir.

18 Ocak 2003’te Aile Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun yürürlüğe girmiştir.

17.05.2004 tarihinde Anayasanın 10 uncu ve 90 ıncı maddelerinde kadın-erkek eşitliğini güçlendirecek nitelikte düzenlemeler yapılmıştır.

26.09.2004 tarihinde kabul edilen ve 1 Nisan 2005 tarihinde yürürlüğe giren Yeni Türk Ceza Kanununda kadınlar lehine önemli düzenlemeler yer almıştır.

6.11.2004 tarihinde ulusal mekanizma olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Teşkilat Yasası yürürlüğe girmiştir.

10.06.2003 tarihinde işçi işveren ilişkilerinde cinsiyette dâhil olmak üzere ayrımcılık yapılamayacağı temeline dayalı 4857 sayılı İş Kanunu yürürlüğe girmiştir.

26.04.2007 tarihinde Ailenin Korunmasına Dair Kanunun kapsamını genişleten Kanun değişikliği yürürlüğe girmiştir.

Kadın erkek eşitliği konusunda yukarıda sayılan yasal gelişmelere rağmen, uygulamada sorunlar yaşandığı bir gerçektir. Kadın erkek eşitliği alanında önemli ilerlemeler sağlayan ülkelerde kadın erkek eşitliğini sağlamak üzere kurulan ulusal mekanizmaların yanı sıra birbirini tamamlayacak ve parlamento içinde komisyon biçiminde çalışan yapılanmalara gidilmiştir.

Örnek olarak Belçika’da Kadın ve Erkekler İçin Fırsat Eşitliği Danışma Komitesi, Fransa’da Kadın Hakları ve Erkekler İçin Fırsat Eşitliği Delegasyonları, Portekiz’de Eşitlik, Fırsat Eşitliği ve Aile Parlamento Komitesi, İspanya’da İspanya Parlamentosu Kongre-Senato Karma Komisyonu, İngiltere’de Cinsiyet Eşitliği Grubu bulunmaktadır. Ayrıca Avrupa Parlamentosunda da Kadın Hakları ve Fırsat Eşitliği Komitesi bulunmaktadır.

Anayasamızın 10 uncu maddesinde yer alan “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçirilmesini sağlamakla yükümlüdür.” hükmü, ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan Araştırma Komisyonu Raporunda yer alan öneriler doğrultusunda ülkemizde de diğer ülke örneklerinde görüldüğü gibi kadın erkek eşitliğinin sağlanması için çalışacak bir yapının kurulması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Kadın erkek eşitliğinin sağlanmasında reform niteliğinde yasal düzenlemeler gerçekleştiren Türkiye Büyük Millet Meclisinde böyle bir komisyonunun kurulması, ülkemizde kadın haklarının korunması ve fırsat eşitliğinin geliştirilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir.

4.2. Komisyonun Oluşumu

4.2.1. Komisyonun Üye Sayısı ve Üyelikler

Komisyonun ne şekilde oluşacağı, 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunun 2 nci maddesinde düzenlenmiştir.

Komisyonun üye sayısı Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca belirlenecek Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda; siyasi parti grupları ile bağımsızlar Meclisteki sayılarının -boş üyelikler hariç- üye tam sayısına nispet edilmesi ile bulunacak yüzde oranına uygun olarak temsil edilirler.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri belirlenirken kadın milletvekilleri ile insan hakları konusunda uzman milletvekillerine öncelik tanınır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyelikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. Her iki devre için seçilenlerin görev süresi iki yıldır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu siyasi parti gruplarının yüzde oranlarına göre bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtip seçer. Bu seçim, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanan Komisyonun, toplantıya katılanlarının salt çoğunluğunun gizli oyuyla yapılır.

Komisyonun 23 üncü dönem 4 üncü yasama yılında görev yapan üyeleri şunlardır:

Üyenin Adı Soyadı	Görevi	Partisi	Seçim Çevresi
<u>Güldal Akşit</u>	Başkan	AK Parti	İstanbul
<u>Kemalettin Aydın</u>	Başkanvekili	AK Parti	Gümüşhane
<u>Nevin Gaye Erbatur</u>	Başkanvekili	CHP	Adana
<u>Fatih Öztürk</u>	Sözcü	AK Parti	Samsun
<u>Şenol Bal</u>	Kâtip	MHP	İzmir
<u>Öznur Çalık</u>	Üye	AK Parti	Malatya
<u>Mustafa Hamarat</u>	Üye	AK Parti	Ordu
<u>Safiye Seymenoğlu</u>	Üye	AK Parti	Trabzon
<u>Ahmet Ersin</u>	Üye	CHP	İzmir
<u>Cânân Arıtman</u>	Üye	CHP	İzmir
<u>Ahmet Orhan</u>	Üye	MHP	Manisa
<u>Fatma Salman Kotan</u>	Üye	AK Parti	Ağrı
<u>İlknur Inceöz</u>	Üye	AK Parti	Aksaray
<u>Ali Koyuncu</u>	Üye	AK Parti	Bursa
<u>Ahmet Aydoğmuş</u>	Üye	AK Parti	Çorum
<u>Özlem Müftüoğlu</u>	Üye	AK Parti	Gaziantep
<u>Sebahat Tuncel</u>	Üye	BDP	İstanbul

Siyasi parti grupları ile bağımsızların oranlarında meydana gelen değişiklik nedeniyle, siyasi parti grupları ile bağımsızların Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna verecekleri üyeliklerin sayısı 5840 Sayılı Kanunun 2 nci, İçtüzüğü'nün 22 nci ve 21 inci maddeleri uyarınca oran cetveline göre bağımsızlara üyelik düşmediğinden, İstanbul Milletvekili Ayşe Jale AĞIRBAŞ'ın komisyon üyeliği sona ermiştir.

Batman Milletvekili Ayla Akat ATA'nın komisyon üyeliği, mensubu olduğu Siyasi Partinin Anayasa Mahkemesince kapatılması (31/12/2009 tarihli Resmi Gazete) nedeniyle İçtüzüğü'nün 22 nci maddesi gereğince kendiliğinden sona ermiştir.

4.2.2. Komisyon Çalışanları

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, çalışmalarını yürütmek amacıyla bünyesinde çeşitli niteliklere sahip elemanlar bulundurmaktadır.

23 üncü dönem 4 üncü yasama yılında Komisyonda 2 Yasama Uzmanı ve 2 Yasama Uzman Yardımcısı görevlendirilmiştir. Buna ek olarak evrak bürosunda olmak üzere bir memur Komisyonda görev yapmıştır.

Komisyonun kanunda kendisine verilen görevleri tam olarak yerine getirebilmesi, çalışmalarını çeşitlendirerek çoğaltması ve kurumsallaşmasını tamamlayabilmesi için personel sayısının artırılması büyük önem arz etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

KOMİSYONUN ÇALIŞMALARI

1. Komisyon Toplantıları ve Alınan Kararlar

1.1. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Güldal Akşit başkanlığında 12 üyesinin katılımıyla 14 Ekim 2009 tarihinde saat 12.30’da Milli Savunma Komisyonu toplantı salonunda toplandı.

Erken Yaşta Evlilikler Hakkında İnceleme Yapılmasına Dair Alt Komisyonun 20–23 Ekim 2009 tarihlerinde Kırıkkale, İzmir, Şanlıurfa ve Diyarbakır illerinde inceleme yapmasına;

“Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine İlişkin Uygulamaların İncelenmesi Hakkında Alt Komisyon”un kurulmasına;

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının (UNDP) davetlisi olarak 18–21 Kasım 2009 tarihlerinde İrlanda’da çalışma ziyaretinde bulunulmasına karar verildi.

1.2. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Güldal Akşit başkanlığında 14 üyesinin katılımıyla 11 Kasım 2009 tarihinde saat 10.00’da Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu toplantı salonunda toplandı.

Başkan Güldal Akşit, Yasama Derneğinin, 5-6 Kasım 2009 tarihlerinde Komisyonun himayesinde düzenlediği “Kadına Yönelik Çalışmalar Yürüten STK’ların Yasama Sürecine Katılımlarının Güçlendirilmesi Paneli” hakkında bilgi verdi.

İçtüzüğün 24 üncü maddesi uyarınca Adalet ve Kalkınma Partisi Samsun Milletvekili Fatih Öztürk Komisyon Sözcüsü olarak seçildi.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Ofisi Daimi Temsilci Vekili Ulrika RICHARDSON GOLİNSKİ başkanlığındaki UNDP temsilcilerinden oluşan heyet İnsani Kalkınma Raporu 2009 hakkında bilgi verdi.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının (UNDP) davetlisi olarak 2009 yılının Aralık ayında Komisyon Başkanı Güldal AKŞİT ile Komisyonun 6 üyesinin İspanya’da çalışma ziyaretinde bulunmalarına karar verildi.

1.3. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı Güldal Akşit başkanlığında 14 üyesinin katılımıyla 9 Aralık 2009 tarihinde saat 10.30'da Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu toplantı salonunda toplandı.

Başkan Güldal Akşit, Komisyonun İstanbul'da 4-5 Aralık 2009 tarihlerinde düzenlediği "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanmasında TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Rolü" konulu sempozyum hakkında üyelere bilgi verdi.

Erken Yaşta Evlilikler Hakkında İnceleme Yapılmasına Dair Alt Komisyon Başkanı Malatya Millevekili Öznur ÇALIK, Alt Komisyonun kabul edip Komisyona sunduğu rapor hakkında bilgi verdi. Komisyon üyeleri, Alt komisyon raporu hakkında görüşlerini belirttiler.

1.4. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı Güldal Akşit başkanlığında 13 üyesinin katılımıyla 7 Ocak 2010 tarihinde saat 10.30'da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Toplantı Salonunda toplandı.

Komisyon Başkanı Güldal Akşit, 17-20 Kasım 2009 tarihlerinde İrlanda'ya ve 14-17 Aralık 2009 tarihlerinde İspanya'ya yapılan çalışma ziyaretleri hakkında Komisyon üyelerine bilgi verdi. Daha sonra Komisyon, bu çalışma ziyaretleri hakkında hazırlanan raporları görüştü.

Erken Yaşta Evlilikler Hakkında İnceleme Yapılmasına Dair Alt Komisyon Raporu hakkındaki görüşmelere devam edildi. Bu çerçevede Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürü M. Rıfat Köse ile İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürü Mustafa Döner, Komisyon tarafından dinlendi.

1.5. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı Güldal Akşit başkanlığında 12 üyesinin katılımıyla 20 Ocak 2010 tarihinde saat 10.30'da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Toplantı Salonunda toplandı.

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Siyasi Müsteşarı Diego Mellano, Komisyon toplantısına katılarak Komisyon üyeleriyle kadın erkek fırsat eşitliği konusunun Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım süreci üzerindeki etkisini görüştü. Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Sektör Yöneticisi Zeynep Aydemir de genel olarak AB müktesebatı ve Avrupa Birliği'nin Türkiye'de kadın erkek eşitliği gündeminde takip ettiği konular hakkında Komisyona bilgi verdi.

Erken Yaşta Evlilikler Hakkında İnceleme Yapılmasına Dair Alt Komisyon Raporunun görüşmelerine devam eden Komisyon, Din İşleri Yüksek Kurulu Başuzmanı İbrahim Ural'ın konuyla ilgili sunumunu dinledi.

1.6. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı Güldal Akşit başkanlığında 7 üyesinin katılımıyla 28 Ocak 2010 tarihinde saat 10.30'da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Toplantı Salonunda toplandı.

Komisyon, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağliğı ve Güvenliği Genel Müdürü Kazım Özer'in Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği hakkındaki sunumunu dinledi.

Komisyon, Cinsel Şiddete Karşı Kadın Platformu temsilcisi Nazik Işık'ın Cinsel Şiddet Kriz Merkezleri hakkındaki sunumunu dinledi.

1.7. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Güldal Akşit başkanlığında 14 üyesinin katılımıyla 4 Şubat 2010 tarihinde saat 13.00'de Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Toplantı Salonunda toplanarak 1–12 Mart 2010 tarihinde yapılacak olan BM Kadının Statüsü Komisyonu 54. Oturumuna Komisyon üyesi milletvekillerinin katılımıyla ilgili kararı aldı.

1.8. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı Güldal Akşit başkanlığında 15 üyesinin katılımıyla 17 Şubat 2010 tarihinde saat 10.30'da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Toplantı Salonunda toplandı.

ANGİKAD'ın yapmış olduğu toplantı daveti görüşüldü.

1.9. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı Güldal Akşit başkanlığında 12 üyesinin katılımıyla 25 Mart 2010 tarihinde saat 10.30’da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Toplantı Salonunda toplandı.

1–12 Mart tarihleri arasında düzenlenen Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonunun 54 üncü Oturumu hakkında bilgi verildi.

Avrupa Parlamentosu’nun Dünya Kadınlar Günü nedeniyle düzenlediği “Kadına Yönelik Şiddete Son” konulu toplantı hakkında bilgi verildi.

Güneydoğu Avrupa Ülkelerinden oluşan Toplumsal Cinsiyet Görev Gücü’nün (GTF) 8. Bölgesel Strateji toplantısı hakkında bilgi verildi.

1.10. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı Güldal Akşit başkanlığında 12 üyesinin katılımıyla 4 Haziran 2010 tarihinde saat 10.30’da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Toplantı Salonunda toplandı.

Siirt ili ve Pervari ilçesinde yapılan incelemeler değerlendirildi.

Ağrı Milletvekili Sayın Fatma Salama Kotan Başkanlığında geleneksel evlilikler konusunu incelemek üzere bir alt komisyon oluşturuldu.

1.11. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı Güldal Akşit başkanlığında 14 üyesinin katılımıyla 9 Temmuz 2010 tarihinde saat 10.30’da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Toplantı Salonunda toplandı.

Milli Eğitim Bakanı Sayın Nimet Çubukçu’ya Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarlığına Kadının Statüsü Eski Genel Müdürü Sayın Esengül Civelek’i atamasından dolayı teşekkür mesajı iletildi.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde uygulamadaki ve mevzuattaki noksanlıkların tespitine ilişkin alt komisyon raporunun görüşmelerine devam edildi.

1.12. KEFEK Toplantısı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Komisyon Başkanı Güldal Akşit başkanlığında 13 üyesinin katılımıyla 13 Temmuz 2010 tarihinde saat 15.15’de Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Toplantı Salonunda toplandı.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde uygulamadaki ve mevzuattaki noksanlıkların tespitine ilişkin alt komisyon raporunun görüşmelerine devam edildi.

Uçan Süpürge ve YASADER isimli sivil toplum kuruluşları ile kadın sivil toplum kuruluşlarının kuvvetlendirilmesi, yasama faaliyetlerine katılması yönündeki bir proje değerlendirilmeye alındı.

Gümüşhane Milletvekili Kemalettin Aydın Başkanlığında çalışacak olan Eğitim Sistemimizdeki Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yeri isimli alt komisyon kuruldu.

2. Komisyon Tarafından Hazırlanan Raporlar (Özet)

2.1. Siirt İli İnceleme Raporu

21/04/2010 tarihinde medyada yer alan Siirt Merkez Gazi İlköğretim Okulunda öğrenim gören iki kız öğrenciye yönelik taciz ve cinsel istismar olayının araştırılması ve bu çerçevede yine Siirt İli Pervari İlçesi Atatürk Yatılı İlk Öğretim Bölge Okulunda bir yıl önce meydana gelmiş bulunan cinsel şiddet içerikli olayın değerlendirilmesi amacıyla TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Güldal AKŞİT, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Prof. Dr. M.Zafer ÜSKÜL, Mülkiye Başmüfettişi Mehmet FİRİK, Adalet Müfettişi Mecit GÜRSOY ve Yasama Uzmanı Hilmi Soner ERDOĞAN olay yerinde incelemelerde bulunmak üzere 30/04/2010 tarihinde Siirt’e gidip 01/05/2010 tarihinde Ankara’ya dönmüşlerdir.

İncelemenin amacı, Siirt ilinde çocuklara yönelik meydana gelen cinsel şiddet ve istismar içerikli olayların yaşanmasına sebep olan unsurlar ile varsa sorumlularının ihmalini belirlemek ve bu tür olayların tekrar yaşanmaması için önerilerde bulunmaktır.

Heyet çalışmalarında; 30/04/2010 tarihinde Siirt Adliyesinde Cumhuriyet Başsavcısı ve soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı ile görüşmüş, ardından olayda şüpheli konumundaki tutuklu bulunan 18 yaşından küçük iki çocuğun bulunduğu Siirt Ceza İnfaz Kurumunu ziyaret ederek çocuklar ile görüşerek bulundukları koğuşun fiziki yapısı incelenmiş, medyada bu çocukların infaz kurumunda tacize uğradığı iddiaları araştırılmıştır.

Bu ziyaretin ardından Siirt Hükümet Konağına geçilerek heyet için hazırlanan çalışma odasında;

1- Siirt İl Emniyet Müdürü, İstihbarat şube Müdürü, Asayiş şube Müdürü, ocuk şube Müdürü, nleyici Hizmetler şube Müdürü, Gazi İlköğretim Okulunda irtibat görevlisi olan polis memuru, İl Milli Eğitim Müdürü, Gazi İlköğretim Okul Müdürü, cinsel istismara maruz kalan mağdurelerin sınıf ğretmeni, Gazi İlköğretim Okulu rehber ğretmeni, Okul Aile Birliği Başkanı, mağdurelerin bağlı bulunduğu Algül Mahallesi Muhtarı, Asayiş şube Müdürü ve Okul Müdürlerinin görevlerine yeni başlamaları nedeniyle eski Asayiş şube Müdürü ve eski Okul Müdürü ile görüşme yapılmıştır. Olayın ortaya çıkmasında önemli katkı gösteren bir veli ile de görüşülerek olaylara ilişkin gözlemleri alınmıştır.

2- Pervari ilçesinde yaklaşık bir yıl önce meydana gelen, Pervari Atatürk Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda ocuk yaştaki ğrencilerinin iki çocuğa taciz ve birinin aynı zamanda ölümüne sebep oldukları olay ile ilgili olarak Pervari İlçe Kaymamı, Belediye Başkanı, İlçe Milli Eğitim Müdürü ve YİBO da halen görev yapan Okul Müdürü ve olayın olduğu tarihteki Okul Müdürü ile görüşmeler yapılmıştır.

3- Siirt Valisi ile yapılan görüşmenin ardından incelemeler sona ermiştir.

4- Görüşmeler sırasında Valilik, İl Emniyet ve İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden gerekli görülen belgeler rapora esas olmak üzere alınmıştır.

Tahlil ve Değerlendirmeler

1- Siirt Gazi İlköğretim Okulunda görev yapan bir müdür yardımcısının okulda öğrenim gören bazı kız öğrencilere nitelikli cinsel istismarda bulunduğu dair iddia konusu olayla ilgili olarak;

Siirt'te meydana gelen ve tüm yurttan infial uyandıran bu olaydan sonra adli ve idari manada yapılabilecek tüm işlemler yapılmıştır. Asıl sorun olayın ortaya çıkmasına kadar yaşanan süreç içerisinde kendini göstermektedir. Yargılama aşaması yeni başlamış olup kesin hükme kadar kişilerin suçsuzluğu karine olmakla birlikte, bu tür iddialar ile ilgili şüphelerin ciddiyeti üzerinde düşünülmesi gereken bir husustur. Öğrenimine devam eden 12–14 yaşlarındaki kızların öğrenim gördükleri okulun müdür yardımcısı tarafından defalarca nitelikli cinsel tacize maruz bırakıldığı iddialarının yanında aynı mağdurelerin değişik kişiler ile değişik zamanlarda birlikte olmaları ciddi bir sosyal sorundur.

Aile, okul ve toplum üçlüsünün böyle bir olayı içerisinde doğurup barındırması, çocukları eğitmekle yükümlü kamu görevlilerinin de bu tür bir istismara adının karışması ve bu eylemlerin gün yüzüne çok geç çıkması olayı daha da karmaşıktır.

Emniyet Müdürlüğü yetkililerinden alınan bilgilere göre; 2008 yılı içerisinde Siirt'te 18 yaşından küçük 31 kişi doğum yapmıştır. Bunların 5'i 12–15 yaş arasındadır. 2009 yılında bu rakam 28 olup birisi 10 yaşında olmak üzere 6'sı 10–15 yaş aralığındadır. 2010 yılının 4 aylık bölümünde ise 4'ü 12–15 yaş arasında olmak üzere 18 yaşından küçük 17 kişi doğum yapmıştır. Hamilelik sürecinin de göz önüne alınması durumunda kızların çocukluk dönemlerinde evlendirildikleri ve bunun kabul gördüğü bir realitedir. Bu sosyal olgu karşısında tüm yönetim kademelerinin bunu önleyecek bir sistem geliştirmeleri ve bu işleyişin önüne geçecek tedbirleri almaları gerekmektedir.

Bu yaşlar eğitim yaşlarıdır ve sağlıklı bir eğitim verilebilmesi okul-aile dayanışmasını gerektirir. Çocukların hem okulda hem de okul dışında takibi bu işbirliği ile mümkündür. Heyetin görüştüğü mağdurenin sınıf öğretmeninin, mağdurenin ailesi ile hiç irtibat kurmaması ve tanışmamaları, ailenin veli toplantısına davet edilmesi, gelmemeleri üzerine öğretmenin de hiç aramaması aradaki kopukluğu göstermektedir.

Çocuğun okul dışında zamanını nasıl geçirdiğinin aile tarafından kontrol edilmesi, ailenin bu konuda duyarsız olması halinde ise okulun devreye girerek, gerek sınıf öğretmeni gerekse rehberlik hizmetleri anlamında söz konusu eksikliği gidermesi, çocukların yanlış davranışlara girmesinde caydırıcı bir etken oluşturacaktır. Öğretmenlerin aileyi yakından tanınması ve çocuklara ona göre eğitim modelleri uygulaması, sorunların belirlenerek gerekli tedbirlerin alınmasını sağlayacak ve çocukların mağduriyeti önlenebilecektir. Siirt'teki olayda bu sistemin çalışmadığı görülmektedir.

Mağdurelerin yaşam biçimlerinin okul idaresi tarafından ortaya çıkarılamaması da olayın bir diğer vahim yanıdır. Bu konuda gerekli hassasiyet ve takibin yapılmadığı gibi okul idarecisinin adının olaylara karışması, sadece öğrencilerin değil öğretmenlerin de davranışlarının gözden kaçırıldığı gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Öğrenciler tarafından dillendirilen bir konuda, müdür ve müdür yardımcılarının ve diğer öğretmenlerin haberinin olmaması, ya öğrenciler ile aralarında ki kopukluğu göstermektedir ya da bazı şeylerin bilinmesine rağmen göz ardı edildiği gibi bir izlenim doğurmaktadır. Her iki durumun da, yapılan işin önemi dikkate alındığında, sıkıntılı bir durum olduğu açıktır. Disiplin boyutunu aşarak ahlâki bir zaafiyet haline gelen ve iki yıllık uzun sürece yayılan bu eylemlerin, mağdurelerin yaşları da dikkate alındığında, hem mağdureler üzerinde hem de toplum nazarında doğuracağı etkinin çok büyük olacağı muhakkaktır. Küçük bir dikkat veya yapılması gereken işin zamanında yapılması ile büyümeden önlenebilecek yanlış davranış, kemikleştikten sonra ortaya çıkmakta, bu da alınabilecek tedbirleri en azından olaya karışan mağdureler açısından etkisiz kılmaktadır.

Görüşülen emniyet görevlileri de olaydan daha önce haberdar olmadıklarını belirtmektedirler. İstihbarat Şube Müdürlüğünün yapısı ve görevi itibarıyla böyle bir olaydan haberdar olması beklenmemekle birlikte Asayiş Şube Müdürlüğü için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Mevcut şube müdürünün göreve atanması yeni olduğundan, olayların cereyan ettiği dönemde görev yapan eski Asayiş Şube Müdürü ile de görüşülmüş, ilin yapısı, bazı şeylerin dışarıya sızmadan kendi içlerinde kaldığı gibi gerekçeler ileri sürülerek olaydan haberdar

olamadıklarını beyan etmiştir. Emniyetin olayların faillerini ortaya çıkararak adalete teslim etmek görevinin yanında önleyici kolluk hizmetleri yapmak gibi yükümlülüğü de bulunmaktadır. Ortaya konulan tüm gerekçelere rağmen 12–14 yaş arasında iki kızın küçük bir ilde birçok kişi ile birlikte olmaları ve bundan kolluğun haberdar olmaması, yapılan işin daha özenle yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Siirt Emniyet Müdürlüğü tarafından bazı polis memurları okul irtibat görevlileri olarak belirlenmiştir. Olayın meydana geldiği okulun irtibat görevlisi ile de görüşülmüş ve yapılan faaliyetler sorulmuştur. Haftada bir okul müdürü ile görüşülerek okulda meydana gelen olaylar ile ilgili bilgi alındığı ve evrak imzalatıldığı görevli tarafından ifade edilmiştir. Oysaki bu görevin daha faal olarak icra edilmesi, sadece müdür ile değil değişik kişi ve öğrenciler ile de görüşülüp onlar ile irtibat kurularak okulda ve çevresinde meydana gelen olaylar hakkında bilgi alınması daha faydalı olacaktır. Yöneticilerin bazı sorunların dışarı yansımaması ve kendi içlerinde çözme yöntemine başvurmaları alışlagelen bir davranış çeşididir. Bu da ancak bilgi kaynakları ve görüşülen kişilerin çeşitlendirilmesi ile önlenabilir.

1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu uyarınca düzenlenen tüzük gereğince illerde Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonunun kurulması gerekmektedir. Siirtte 10/05/1992 tarihinde valilik olur yazısı ile bu komisyon kurulmuş ve ilk toplantısında 10/05/1993 tarih ve 1993/1 sayılı karar ile “İlimizde genel birleşme yerleri, tek başına fuhuş yapılan evler bulunmadığı, ayrıca bar, pavyon ve gazino gibi yerler ile bu yerlerde çalışan kimselerin olmadığı için ilimizde zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonu gerekli toplantılarını yapmamıştır. İlimizde bu tür yerler açıldığında ilgili komisyonun olağanüstü olarak toplanacağı” yönünde karar alınmıştır. Bahse konu komisyon 25/04/2002 tarihine kadar toplantı yapmamış, belirtilen tarihte ilgili komisyonun kurulması için isimler İl Sağlık Müdürlüğü tarafından belirlenmeye çalışılmış fakat komisyon oluşturulamamıştır. 07/02/2007 tarih ve 1245 sayılı valilik olur yazıları ile komisyon kurulmuş ancak hiçbir toplantı yapmamıştır. 20/04/2010 tarih ve 4117 sayılı valilik oluru ile son halini almıştır.

Anılan tüzükte komisyonun görevi 4 üncü maddesinde b fıkrasında “Zührevi hastalıkların ve fuhuşun zararlarını ve yayılmasını önlemeğe dair olan kanun ve tüzüklerin gereği gibi uygulanmasını sağlamak” şeklinde belirtilmiş, komisyonun da en az haftada bir defa toplanacağı ifade edilmiştir. 13 üncü maddede ise görevler ayrıntılı olarak aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

“a) Bölgelerinde zührevi hastalıklara yakalanan kimseler olup olmadığını araştırmak veya bu hastalıklara yakalandığı şüphesini verenleri tespit eylemek,

b) Genel kadın olarak tescili gerekecek veya sağlık tedbirlerine tabi tutulacak kadın, bulunup bulunmadığını soruşturmak,

c) Namuslu kimseleri fuhşa ve ahlaksızlığa tahrik ve teşvik edenleri tespit etmek,

d) Fuhuş için gizli yer sağlayanları tespit etmek,

e) a, b bentlerindeki halleri en yakın zührevi hastalıklarla mücadele komisyonuna bildirmek, c ve d bentlerindeki hallerde de resmi teşebbüsatta bulunmak.”

Fuhuş ile mücadele idare açısından yasal bir zorunluluk olmakla birlikte mağdurenin çocuk olması yasal düzenlemeyi bile gerekli kılmayacak bir durum arz eder. Çocukların hakları hem uluslararası sözleşmelerde hem de mevzuatımızda gerekli şekilde ve ayrıntılarıyla düzenlenmiştir. Bu konularda olabildiğince hassas olunması, yasal düzenlemelerin kâğıt üzerinde kalmayarak hayata geçirilmesi ve gerekli sonuçların alınması için çaba sarf edilmesi çocukların tüm olumsuz yaşam biçimlerinden korunması adına zaruret arz etmektedir.

Olayın ortaya çıkmasından sonraki yaşanan süreç de irdelenmeye muhtaçtır. Komisyonumuz olayın basına yansıdığı gün başta valilik ve cumhuriyet başsavcılığı olmak üzere resmi birimler ile görüşerek ilk elden ve doğru bilgilere ulaşmıştır. Ulaşılan bilgiler ile basına yansıyan bilgiler arasında farklılıklar hemen dikkat çekmiştir. Olayın medyada farklı şekillerde sunumu, hem soruşturmayı yapanları hem mağdurları hem de şüphelileri, yani olayın tüm taraflarını zor durumda bırakmaktadır. Medyanın haber alma ve aldığı bu haberi halka ulaştırması kadar insanların meydana gelen olayları öğrenmesi de bir haktır. Bunların hiçbir şekilde kısıtlanması veya sansürlenmesi

demokratik toplum yapısı itibariyle düşünülemez. Tam tersine medyaya konu ile ilgili tüm bilgilerin yetkili merciler tarafından eksiksiz bir şekilde iletilmesi gerekir. Yanlış bilgi ve yönlendirmenin önüne ancak şeffaflık ile geçilebilir. Bununla birlikte medyanın haberi yansıtış şekli de çok önemlidir. Mağdurelerin çocuk olması yapılacak haber ve yorum ile kullanılacak resme varıncaya kadar tüm malzemelerin özenle seçilmesini zorunlu kılar. Arzu edilen bir durum olmamakla birlikte bu tür olayların yurdumuzun ve dünyanın her yerinde olması muhtemeldir. Bu husus göz ardı edilmeden olay verilmeli, olayın meydana geldiği bölgeyi ve insanları zan altında bırakacak yayınlardan kaçınılmalıdır. Genellemeler yapmak doğru sonuca ulaşmayı engellediği gibi hiçbir suçu olmayan vatandaşları da rencide edebilmektedir. Asıl olan sebepler üzerinde durarak bu tür olayların neden yaşandığını tespit ederek gerekli önlemleri alıp bu tür olayların tekrarını önlemektir. Olayın sorumlularının tespit edilerek adli ve idari yönden gerekli işlemlerin yapılması elbette önemlidir. Ancak bu tür bir vakanın tekrar yaşanmayacağını garanti altına almaz. 12-14 yaş aralığındaki çocukların niçin böyle bir yaşam biçimini tercih ettiği, aile, okul ve bunlardan haberdar olan sosyal çevrenin nasıl buna sessiz kaldığı veya nasıl haberdar olamadığı, bunlar ile ilişki halinde olan insanların nasıl bir ruh halinde oldukları sorgulanmadan ve cevapları bulunarak gerekli önlemler alınmadan sorunun çözümü mümkün değildir. Aile, okul, çevre, medya, sivil toplum vb. tüm etkenler ile birlikte ekonomik, sosyal ve kültürel unsurlar etüt edilmelidir.

Medyada yer alan iki iddia da heyetimiz tarafından yerinde incelenmiştir. Bunlardan ilki olay sebebi ile tutuklanan 18 yaşından küçük bir şüphelinin bulunduğu infaz kurumundaki koşu, diğer tutuklu ve hükümlüler tarafından tacize uğradığıdır. Heyet ceza infaz kurumuna giderek tutukluların bulunduğu koşu ziyaret edip görevlilerin olmadığı ortamda görüşmelerde bulunmuş, ardından da tutuklu şüpheli ile özel olarak görüşmüş, son olarak da infaz kurumu idarecilerinden bilgi almıştır. Böyle bir olayın kesinlikle gerçekleşmediği, haberin gerçek dışı olduğu yönünde komisyonumuzda kanaat oluşmuştur.

Diğeri ise mahalle muhtarının basında “Ben bu olayı yetkililere şikâyet ettim. Bana terörist olacaklarına bırak bu işi yapsınlar” şeklinde beyanda bulunduğuna dair haberdır. Heyetimiz ilgili muhtar ile görüşmüş, emniyete yaptığı müracaat ve yapılan işlemler ile ilgili de bilgi almıştır. Algül Mahallesi muhtarı 17/02/2010 tarihinde Valilik makamına hitaben yazdığı dilekçede “İlimiz Molla Halil Medresesi ile Üveyn Düre Camii yanında bulunan meydanda devamlı olarak bi mekan olarak yaşayan gençler bu iki yere geceleri ateş yakıp çevreyi rahatsız etmektedirler. Mahalle sakinleri ise şahısların bi mekan takımından olduğundan dolayı korkularından şahıslara bir şey söyleyemiyorlar. Ben de defalarca kendilerini uyarmama rağmen beni de dinlemiyorlar. Bu iki yerde devamlı olarak güvenlik güçlerinin kontroller yaparak halkın huzur ve sükûnetini sağlamasını istiyorum” şeklinde beyanda bulunmuş, iddia edildiği gibi fuhuş yapan kişi ismi vermemiştir. Bu başvuru üzerine de emniyet güçleri devriyelerini artırarak yaptıkları işlemler ile ilgili tutanaklarını tutmuşlardır. Muhtar ile yapılan görüşmede kendisi medyaya veya başka bir yere açıklamada bulunmadığını, iddia edildiği gibi bir ifadesinin de olmadığını belirtmiştir.

2- Siirt İli Pervari İlçesinde bebek yaşta iki çocuğun, Atatürk Yatılı İlköğretim Okulunda (YİBO) okuyan çocuklarca tecavüz edilmesi ve birinin öldürülmesi olayı ile ilgili olarak;

a) Komisyonumuz Pervari ilçesinde yaklaşık bir yıl önce meydana gelen, Pervari Atatürk Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda, çocuk yaştaki öğrencilerinin, bebek yaştaki iki çocuğa taciz ve birinin aynı zamanda ölümüne sebep oldukları olayını da inceleme kapsamına almış ve konuyla ilgili olarak; Pervari Kaymakamı, Belediye Başkanı, İlçe Milli Eğitim Müdürü ve YİBO’nun halen görevdeki müdürü ve olayın olduğu dönemdeki müdürlerini dinlemiştir.

Pervari Kaymakamı, sekiz aydır Pervari’de görev yapmakta olduğunu, gelir gelmez 18.11.2009 tarihinde İlçe Emniyet Müdürlüğüne bir yazı yazarak; devriye görevlendirilerek okulda gerekli güvenliğin sağlanmasını istediğini, ancak bir okulda sadece emniyet tedbirine yönelik önlemlerin yeterli olmadığını, olayın sosyolojik boyutunun da

önemli olduğunu, okulda ciddi anlamda bir sosyal tesis olmadığı için öğrencilerin dışarı çıkma ihtiyacı duyduğunu ve okul alanının 20 bin metre karelik bir alanı oluşturmamasından dolayı öğrencilerin okul içinde ve dışında kontrolünün güçleştiğini, Kaymakam olarak çocukları iki kez ders dışında ziyaret ettiğini,

YİBO Müdürü; “Okulun kuruluş yerinin güvenli bir yerde olmaması nedeniyle öğrencilerin kontrolünü yapamadıklarını, genelde çocuk velilerinin korucu olmalarından dolayı, her ayın on beşinde, ayda bir kere çocukların babalarını görme imkânı bulduğunu,

YİBO’ya gelen çocukların çoğunun, ekonomik durumu iyi olmayan ailelerin çocuklarından oluştuğunu, yatılı okulların olmasına sekiz yıllık kesintisiz eğitim nedeniyle artık gerek olmadığını, öğrencilerin böyle bir olayı gerçekleştirmiş olmasında, televizyon yayınlarına uydu vasıtasıyla ulaşılması sonucu çocukların cinsel içerikli olumsuz yayınlara kolaylıkla ulaşabildikleri ve kendilerini farklı ve olumsuz yönlendirecek bu kanalları izlemiş olabileceklerini, böyle bir sıkıntıyla karşılaşmamak adına ailelerin eğitiminin şart olduğunu, bu günlerde basında Pervari’deki bu olay ile ilgili yer alan haberlerin tamamen gündem değiştirmek için yapılan haberler olduğunu halen okulda 140 öğrencinin yatılı olarak devam etmekte olduğunu ve bu tür olaylardaki temel nedenin imkânsızlık ve cehalet olduğunu,

Okulun şehirden çok dışarıda olduğunu ve çocukların tamamen tecrit edilmiş gibi olduklarını, öğrencilerin okuldan dışarı çıktığı zaman esnafın çocuklara çok farklı yaklaşım sergilediğini, işyerlerine bu çocukların girmesini istemediklerini, YİBO’ların kaldırılması gerektiğini, YİBO sisteminde; çocukları ailesinden alıp, annesinden babasından ayırıp bir öğretmene verildiğini bunun da çocukları olumsuz etkilediğini,

Pervari Belediye Başkanı “Bu olaydan dolayı tüm Pervari olarak çok üzüldüklerini, ilk defa böyle bir olayla karşılaştıklarını, YİBO’nun yerinin son derece uygun olmayan bir yerde olduğunu, ilçede aşiretçiliğin bulunup Adıyan ve Şakıyan adında iki büyük aşiretin olduğunu ve eskiden bir yılda yüz insanın öldüğü kan davası olaylarının olduğunu, ölen çocuğa ve diğer çocuğa tecavüz olayını ailelerin bilmediğini bunu

aşiretlerin öğrenmesi halinde iki aşiretin birbirine gireceğini, bu olayın bir vahşet olduğunu ve emniyetin olayın ortaya çıkarılmasında görevini yaptığını, “Olayı kapattık “ şeklinde medyada yer alan ifadesinin medya tarafından yanlış anlaşıldığını ve yorumlandığını bu sözü söylemesindeki amacının, kan davası çıkmaması ve başka olay çıkartmaması için aileleri uyardığını ve onların da buna uyacaklarını belirtmek için olduğunu, olayın olduğu dönemde basında haber çıktığını fakat kimsenin bunu fazla haber yapmadığını,

İfade etmişlerdir.

b) Pervari Kaymakamlığından, Atatürk Yatılı İlk Öğretim Bölge Okulu’nun son durumu ile ilgili alınan bilgilerde;

Okulun ilçe merkezinden 200 metre daha yüksek olan tepe üzerine inşa edildiği, bu sebepten dolayı okulun rüzgâr ve yağışlara karşı korumasız kaldığı, bu durumun okulun fiziki yapısını bozduğu, ayrıca yetersiz bütçeden dolayı kalorifer yakıtı ihtiyacının ancak % 20’sinin karşılanabildiği, yönetim açısından okulun açıldığı tarihten itibaren kadrolu müdür ve müdür yardımcıları atanmadığından dolayı; idari yönden deneyimsiz öğretmenlerin müdür ve yardımcıları sıfatlarıyla vekâleten görevlendirilmiş olduğu, bu durumun da okulun işleyişini olumsuz etkilediği, fen ve teknoloji laboratuvarının verimli olarak kullanılamadığından dolayı eğitim öğretimde gerekli verimin alınamadığı, kalorifer boruları ve peteklerinin arızasından dolayı bilişim ve teknoloji sınıfının kullanılamadığı, okul zeminin dibe doğru çökmesinden dolayı kolonların duvarlardan ayrılmaya başladığı ve binanın taşıyıcı sisteminin tamamen askıda kaldığı, okulun kalorifer dairesine fosseptik boruları tıkalı olduğundan atık suların sızdığı, okul tuvaletlerinin fosseptik boruları arızalı olmasından ve tıkanıklıkların bir türlü açılmamasından dolayı kullanılamaz olduğu, spor salonunun kullanılamaz durumda olmasından dolayı öğrencilerin bedensel ve ruhsal gelişimlerine yardımcı olacak etkinliklerin yeterli düzeyde yapılamadığı,

Belirtilmiştir.

c) Siirt İli Pervari ilçesinde küçük yaşta 2 çocuğun kaybolması ve bunlardan birinin ölümü ile neticelenen olaylar,

15 Nisan 2009 tarihinde gerçekleşmiştir. 15 Nisan 2009 günü iki yaşındaki E.S.'nin kaybolduğunun İlçe Emniyet Müdürlüğüne bildirilmesi sonucunda polis arama başlatmış, E.S, YİBO öğrencileri tarafından Serkani Deresi mevkiinde donmak üzereyken bulunmuştur. E.S hastaneye kaldırılmış, vücudunda kesik ve çürükler olduğu ve tecavüze uğradığı saptanmıştır.

Bir gün sonra, 16 Nisan 2009 tarihinde, Pervari polisine E.S.'nin amcasının üç yaşındaki kızı A.S. nin kaybolduğuna dair ikinci bir kayıp çocuk ihbarı gelmiştir. Çocuğun 13-14 yaşlarında bir kızla birlikte Serkani Deresi yönüne gittiğini ihbarı üzerine, polisler ve ilçe halkından yaklaşık 200 kişi bölgede A.S.'yi aramaya başlamış ve saat 20.00 sıralarında derenin üst kısmında bulunan havuzun kenarında A.S. ölü olarak bulunmuştur. İlk inceleme sonucunda çocuğun tecavüz edilip boğulmuş olduğu tespit edilmiştir.

Olayın öğrenilmesi sonucunda Valilikçe İl Emniyet Müdürlüğüne bağlı asayiş şubede görevli bir ekip olayın çözülmesi amacıyla Pervari ilçesine takviye olarak görevlendirilmiştir. Polis ilçedeki güvenlik kamerası görüntülerini incelemiş, A.S.'nin en son yanında görülen 13- 14 yaşlarındaki D.S üzerinden olayın çözümüne gitmeye çalışmış ve D.S nin, olayın YİBO'da okuyan ve o tarihte yaşları 13 ile 14 arasında değişen H.T., Y.Ş., H.T., M.T., M.K., C.Ş., S.G. ve A.F.K. olduğunu söylemesi üzerine, bu öğrenciler savcı talimatıyla gözaltına alınmıştır.

Şüpheli çocukların ifadelerine göre; YİBO öğrencileri D.S., ye şantaj yapmak suretiyle kendilerine çocuk getirmesini istemişler, D.S önce iki yaşındaki E.S.'yi, Serkani Deresi'ne götürüp teslim etmiş, öğrenciler çocuğa tecavüz ettikten sonra dereye batırıp çıkarmış ve öldü diye terk edip kaçmışlardır. Ertesi gün herkes E.S.'yi ararken yeniden dere kenarına giden sekiz öğrenci, çocuğun ölmediğini görünce ilçe merkezine götürüp onu bulmuş gibi bırakmışlardır.

Aynı gün D.S.'yi yine tehdit eden sekiz erkek öğrenci, bu kez küçük yaşta kız çocuğu istemiş, D.S. de A.S.'yi kandırıp çocuklara götürmüştür. A.S.'ye tecavüz eden öğrenciler, ardından onu boğarak öldürüp havuz kenarına bırakmışlardır. D.S. ve sekiz erkek öğrenci 'cinayet', 'çocuğun nitelikli cinsel istismarı', 'çocuğun nitelikli cinsel istismarına yardım etmek' ve 'hürriyeti tahdit' suçlamasıyla tutuklanmışlardır.

Pervari Savcılığınca hazırlana fezleke, dava açılması için Siirt Başsavcılığına gönderilmiş ve dava açılması için adli tıp kurumunun raporunun gelmesi beklenmekte olduğu için aradan geçen süreye rağmen dava açılmamıştır.

YİBO'lar, nüfusu az, dağınık, okulu bulunmayan veya ilköğretim hizmetlerinin götürülemediği yerleşim yerlerindeki zorunlu öğrenim çağındaki (6-14 yaş) öğrencilerin parasız yatılı, çevresindeki öğrencilerin gündüzlü olarak eğitim-öğretim gördükleri ilköğretim okullarıdır. Yatılı ve pansiyonlu ilköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin; barınma, beslenme, tedavi ve ilaç giderlerinin tamamı devlet tarafından karşılanır. Ayrıca, bu öğrencilere kanunda ön görülen miktar kadar da harçlık verilmektedir.

1942 yılına kadar, köylerde açılmış olan okulların yaklaşık olarak yarısına yakını, üç sınıflı eğitimli, geri kalanı da beş sınıflı öğretmenli veya öğretmenli-eğitmenli okullardır. Üç sınıflı okullardan da çıkanlara dördüncü ve beşinci sınıflarda okuma imkânı verebilmek için özellikle üç sınıflı okulların çoğunlukta bulundukları bölgelerde pansiyonlu veya pansiyonsuz "Köy Bölge Okulları" açmanın yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu okullar, yalnız eğitimli, öğretmenli veya öğretmenli-eğitmenli olabilmektedir. Bölge okulları Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulması istenilen "Yatılı Mektepleri"nin bir devamıdır.

1958 yılında 19.000 metre karelik bir alan üzerine bölge yatılı erkek okulu olarak inşa edilen, 1959 Mart ayında Afganistan'dan gelen 9 öğrenciyle yatılı okul olarak eğitime başlayan, 1963-1964 öğretim yılıyla beraber yatılı kız öğrencilerinde alınmasıyla ilk yatılı ilköğretim bölge ve pansiyonlu ilköğretim okullarının temeli Adana, Ceyhan, Mustafabeyli Kasabasında atılmıştır.

Kırsal kesimde okulu bulunmayan, köy ve köy altı yerleşim birimlerinde bulunan çocuklar ile maddi imkânlardan yoksun ailelerin çocuklarının ilköğretim hizmetlerine kavuşturulmasını sağlamak amacıyla açılan yatılı ve pansiyonlu ilköğretim okullarında okuyan çocuklarımızın yiyecekleri, giyecekleri, ders kitapları, defterleri, harçlıkları, ders araç ve gereçleri ile her türlü giderleri devlet tarafından karşılanmaktadır.

Yatılı ilköğretim bölge okullarında öğrenim gören 6-14 yaş arasındaki öğrencilerin, devletimizin denetimi ve gözetimi altında eğitimde fırsat eşitliğinden yararlanmaları ve bulundukları yörenin gelişimine katkıda bulunmaları için bu okullar açılmıştır.

Ancak, Pervari’de, çocuk yaşta ve devletin gözetiminde olması gereken çocukların, bebek yaştaki çocuklara yönelik bu eylemi hem çocukların ruh sağlıklarının gelmiş olduğu vahim durum hem de toplumun karşı karşıya kaldığı tehdit bakımından sadece Siirt özelinde değil tüm ülke genelinde yoğunlaşılması ve derhal çözümüne yönelik tedbirlerin alınması gereken bir trajedidir.

Aileler çocuklarını daha bebek yaşta, eğitim ve öğretim imkânından yararlanmaları, çocukların, hem kendilerine hem de topluma faydalı bireyler olması düşüncesiyle bu okullara göndermektedir. Ancak bir sahipsizlik ve eğitilemezlik sonucunda, çocukların bu hale geldiğini kabul etmek, başka mazeretlere sığınmaktan daha gerçekçi olacak ve bu bakış açısının dışındaki görüşler sorunun ötelenmesi ve hasıraltı edilmesi olarak karşımıza çıkacaktır.

Sonuç

Siirt’te meydana gelen olaylarla ilgili olarak;

1. Özellikle iki mağdurenin yaklaşık iki yıldır okul müdür yardımcısı ve halktan bazı kimseler ile yaşadığı iddia edilen olayların şu ana kadar gün yüzüne çıkarılamayıp gizli kalmasında ve gerekli önlemlerin alınmamasında okul idaresi ile birlikte okulda görev yapan tüm öğretmenlerin sorumluluğu vardır. Gerek aile gerekse mağdureler ile sağlıklı bir iletişim kurulmaması, ailenin özensizliği kadar okulun da takipte yetersiz, ilgisiz ve isteksiz davranması, yaptığı şeylerin anlam ve sonuçlarını henüz tam olarak kavrayamayan ve çevresinden gelecek tehlikelere karşı aile ve okul savunmasından yoksun kalan çocukların yanlış eğilimlere yönelmesine sebebiyet verebilmektedir.

2. Siirt İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde kurulan okul irtibat görevlilerinin daha işlevsel çalışması, bazı uygulamalarda formalitelerin dışına çıkılarak yapılan işin içinin doldurulması gerekmektedir. Kolluğun önleyici hizmetlere de önem vermesi bu tür olayları hem engelleyecek hem de caydırıcılığı sağlayacaktır.

Fonksiyonellik açısından benzer durum Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonu için de geçerlidir. Şekli olarak kurulan ama hiç toplanmayıp görevini yapmayan bir komisyon bulunmaktadır. Bu komisyonun da önleyici görevi olduğu unutulmamalı, bir an önce çalıştırılmaya başlanmalıdır.

3. Olayın oluş biçimi ile medyada yansıyış şekli arasındaki farklılığın giderilmesi, medyaya yetkili birimler tarafından sağlıklı bilgi akışının sağlanması ile mümkündür. Medya ise yayınlarında, genellemeler yapmaktan kaçınarak onaylanması mümkün olmayan bu tür bir eylemden ötürü tüm ili zan altında bırakacak veya bu tür bir algıya sebebiyet verecek bir dil kullanmamalıdır.

4. Olayın oluş şeklinden ziyade bu tür hadiselerin niçin yaşandığı üzerinde durulmalı ve bunların cevabı aranmalıdır. Spesifik olaydan sonra sorumlular cezalandırılmakla birlikte, ortamı hazırlayan sebepler tespit edilmeli ve önlemler alınmalıdır.

5. Uydu yayınlarının ve internet kafelerin bölge halkı üzerinde ki olumsuz etkileri incelemeye alınarak, gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

6. İncelemeye konu olan Pervari Atatürk Yatılı Bölge İlköğretim Okulu fiziki şartlarının yetersiz olması nedeniyle ya kapatılmalı ya da eksiklikleri ivedilikle giderilmelidir.

7. YİBO'lar kurulduğu dönemdeki şartlar itibariyle birçok fayda ve hizmet sağlamıştır. Ancak günümüzde YİBO'ların gerek kendilerini yenileyememesi gerekse personel, fiziki yetersizlikler ve kaynak sıkıntılarından dolayı, çocukların eğitim ve gelişmelerine, hedeflenen ve arzu edilen katkıyı yeterince sağladığı hususunda şüpheler oluşmaktadır. YİBO'ların kendilerinden beklenen verimi sağlamalarına yönelik olarak orta ve uzun vadede yeniden yapılması/yapılandırılması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

8. YİBO'ların, kısa vadede gerek yetişmiş insan kaynağı gerekse bütçe kaynakları bakımından eksiklikleri giderilmelidir. Okullarda, doğruya sürekli olarak aday öğretmen atanması ve asil öğretmenlerin en kısa yoldan tayinle doğudan ayrılmaları nedeniyle sıklıkla aday öğretmenler görevlendirilmektedir. YİBO'lara öğretmen atamaları herhangi bir seçime tabi tutulmamaktadır. Oldukça problemlili olan bu okullara öğretmen atamaları seçimle yapılmalı ve YİBO öğretmenliği cazip hale getirilmelidir.

9. Benzer olayların kamuoyuna yansması ve üzerine rahatlıkla gidilebilmesi açısından özellikle okul yöneticileri yerel kişilerden seçilmemelidir. YİBO'lara yönetici ve öğretmen olarak atanacaklarda, öncelikle psikolojik danışma ve rehberlik alanında; daha sonra da idarecilik alanında eğitim almaları aranmalı, yönetici atanacak olan öğretmenlerin çocuk psikolojisi alanında yeterli düzeyde kurslardan geçirilmesi sağlanmalıdır.

10. Yine 500–800 öğrenci ve personel bulunan YİBO'lar, çocukların gerek boş zamanlarını değerlendirebilecekleri gerekse gençlik enerjilerini harcayabilecekleri sportif ve sanatsal faaliyetler için gerekli altyapıya sahip değildir. Çoğu okulda Ülkemiz için spor denilince, ilk akla gelen futbol oynama alanı bile yok denecek durumdadır. YİBO'lar sadece okul binası olarak düşünülmemeli sportif ve sanatsal alt yapı ihtiyaçlarına da cevap verebilecek bir eğitim kompleksi olacak şekilde inşa edilmeli ve çocuklarımızın farklı spor branşlarına yöneltilmeleri için bir fırsat okulu haline getirilmeleri sağlanmalıdır.

11. YİBO'lar, bulundukları yerlerde gözden uzak kendi kaderleriyle baş başa bırakılmışlık içindedir. Başta Milli Eğitim Bakanlığının taşra ve merkez teşkilatı olmak üzere İl ve ilçe yönetiminin başı ve mercii olan Vali ve Kaymakamlar bu okulları yakın takibe almak suretiyle denetimlerine ağırlık vermelidir.

12. 8 yıllık kesintisiz eğitime geçilmesi ile birlikte bazı okullarda aralarında büyük yaş farkı bulunan öğrencilerin aynı binalarda ve ortak kullanım alanlarında bulunması gözden geçirilmeli ve fiziki yapısı yetersiz okullar tespit edilerek ivedilikle bu olumsuz durum çözüme kavuşturulmalıdırlar.

2.2. Erken Yaşta Evlilikler Hakkında Komisyon Raporu

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 13/05/2009 tarihli ikinci toplantısında, Komisyon üyesi İzmir Milletvekili Canan ARITMAN'ın Komisyon Başkanlığına sunmuş oldukları 22/04/2009 tarihli ve erken yaşta zorla evlilikler olgusunun Komisyon gündemine alınması konulu dilekçesi gündeme alınmış, yapılan değerlendirme sonrasında Erken Yaşta Evlilikler Hakkında İnceleme Yapılmasına Dair Alt Komisyonun oluşturulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyonunda görev yapacak Komisyon üyeleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

ADI VE SOYADI	UNVANI	PARTİSİ	SEÇİM BÖLGESİ
Öznur Çalık	Başkan	Ak Parti	Malatya
Ayla Akat Ata	Üye	Dtp	Batman
Canan Arıtmn	Üye	Chp	İzmir
Fatih Öztürk	Üye	Ak Parti	Samsun
Gülşen Orhan1	Üye	Ak Parti	Van

13/05/2009 tarihinde çalışmalarına başlayan Alt Komisyon; TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun aynı tarihte aldığı 4 sayılı kararına dayanarak görev yapmıştır.

Çalışma süresi içinde TBMM'de resmi olarak 8 toplantı yapan Alt Komisyon; konu hakkında bilgi edinmek üzere akademisyenler, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından yetkililer ile sivil toplum kuruluşlarından temsilciler davet ederek görüşlerini almış; Raporun yazım aşamasında yararlanmak üzere ilgili üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarından bilgi ve belgeler temin etmiştir.

Alt Komisyon, erken yaşta evlilikler olgusunu yerinde incelemek ve araştırmak adına Kırıkkale, İzmir, Şanlıurfa ve Diyarbakır illerinde inceleme programı düzenlemiştir.

¹ Van Milletvekili Sn. Gülşen Orhan'ın, TBMM Başkanlık Divanı üyeliğine seçilmesi sebebiyle Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliği ve dolayısıyla Erken Yaşta Evlilikler Hakkında İnceleme Yapılmasına Dair Alt Komisyon üyeliği Rapor tamamlanmadan sona ermiştir.

Erken yaşıta evlilikler dünyanın her bölgesinde gözlenmekle birlikte özellikle az gelişmiş veya Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde çok daha yaygın ve yoğun olarak yaşanmaktadır.

“Çocuk” ve buna bağlı olarak “erken evlilik” kavramlarının tanımları kaynağına göre değişse de küresel ölçekte kabul edilen görüş, 18 yaş altını “çocuk” ve bu yaştan önce yapılan evlilikleri de “erken evlilik” olarak değerlendirmektedir. Türk Medeni Kanununun 124 üncü maddesi evlenme ehliyeti için 17 yaş sınırını belirlemiş olmakla beraber “erken yaşıta evlilikler” terimi bu Raporda 18 yaşın altında yapılan evlilikler anlamına gelmektedir.

Ülkemizde erken yaşıta evlilikler uzun yıllardan beri var olan bir olgu olmasına rağmen toplumun çoğunluğu tarafından bir “sorun” olarak değerlendirilmemektedir. Evliliğin en önemli meşruluk kaynaklarından birisinin toplumsal mutabakat olduğu ve bu evliliklerin de daha çok bu mutabakat çerçevesinde gerçekleştiği görülmektedir. Ataerkil ve geleneksel toplum yapısı erken yaşıta evlilikleri normalleştirmiş ve meşrulaştırmıştır.

Halen ülkemiz genelinde yapılan her dört evlilikten birinin, bazı bölgelerimizde ise her üç evlilikten birinin çocuk evliliği olduğu bilinmektedir. Ancak tespitlerin doğru yapılabilmesi, sebeplerin ve sonuçların ortaya sağlıklı bir şekilde konulabilmesi için gerekli olan veri tabanı elimizde mevcut değildir. Hemen hemen tüm toplumlarda evliliğin hukuki meşruluğundan çok toplumsal mutabakatı daha fazla önem arz etmektedir. Bu durum çoğu zaman kamu kurumlarının da evliliğe aynı çerçeveden bakmalarına neden olmuş ve kamu kurumlarının büyük çoğunluğunun bugüne kadar konuyla yeterince ilgilenemediği tespit edilmiştir.

Erken yaşıta evlilikler ekonomik yetersizlik, yanlış ve eksik bilgilerden kaynaklanan geleneksel ve dini inançlar, eğitimsizlik, aile içi şiddet, toplum baskısı, mülkiyet unsuru gibi sebeplerle ortaya çıkmaktadır. TBMM çatısı altında ilk kez özel olarak ele alınan ve raporu hazırlanan erken yaşıta evliliklerin ortadan kalkması için toplumun bilinçlendirilmesi, toplumda farkındalık yaratılması, normalleşen ve meşrulaşan bu evliliklerin sağlıklı yapısının kamuoyuyla paylaşılması temel hedefler olarak belirlenmiştir.

Çocuk hakları açısından bakıldığında hem erkek hem de kız çocuklar için bir ihlal söz konusu olmakla birlikte kız çocuklarının erkeklerden çok daha erken yaşta evlendirilmeleri ve bu evliliğin sonuçlarının kızlar açısından daha ciddi sakıncalar doğurması Raporun kız çocuklar üzerinde daha fazla yoğunlaşmasına sebep olmuştur.

Erken yaşta yapılan evlilikler kadınların toplumdaki eşitsiz konumunu pekiştirmekte ve hayat tercihlerini azaltmaktadır. Kadınları eğitimsizlik, yoksulluk, cahillik ve bağımlılık kısır döngüsüne hapseden bu evlilikler onların geleceğe dair hayallerini de ellerinden almaktadır. Erken yaşta yapılan evliliklerin bir çocuk hakkı, kadın hakkı ve insan hakkı ihlali olduğu kabul edilmiştir.

Çözüm Önerileri

Medeni Kanunumuzda açıkça belirtildiği üzere olağanüstü durumlar hariç evlenmek için bireylerin 17 yaşını doldurmuş olması gerekir. Hâkim kararıyla 16 yaşında yapılabilen evlilikler dışında 17 yaşın altındaki evliliklerin tamamı bu durumda hukuken geçersizdir. Üstelik yaş engeli yüzünden resmi olarak mümkün kılınmayan aile birliği dini nikâh yoluyla oluşturulmaya çalışılmakta ve söz konusu yöntem başlı başına bir hukuki sorun teşkil etmektedir. Erken yaşta evlilikleri önlemek mevcut Medeni Kanunun uygulanmasının çok sıkı şekilde takibiyle mümkündür. Erken yaşta evlilik sorunu mevcut yasal düzenlemeler uygulandığı takdirde büyük ölçüde çözülecektir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu arasındaki uyumsuzluk giderilmelidir. Taraf olduğumuz ve Anayasanın 90 ıncı maddesi gereği üst hukukumuz olan uluslar arası sözleşmelere uygun olacak şekilde Kanunlardaki çocuk tarifini belirleyecek bir düzenleme Adalet Bakanlığından talep edilmelidir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunundaki konuyla ilgili cezaların caydırıcılığı artırılmalıdır. Kanunların uygulanmasında denetimi sağlayan mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun uygulanması için bilinç yükseltme toplantıları yapılmalıdır. Özellikle 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun “azmettirme” başlıklı 38 inci maddesi hususunda ailelerin bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

Çocukların Eğitimi

Eğitim seviyesi arttıkça erken evliliklerin sayısı düşmektedir. Eğitim ayrıca dolaylı olarak da bireyin hayatına ilişkin temel karar mekanizmalarında daha etkin olmasını sağlamakta ve bir bilinç geliştirmektedir.

Çocukların zorunlu eğitim ve öğretimlerini tamamlamayan veliler tespit edilmeli ve haklarında caydırıcı önlemler alınmalıdır.

Örgün eğitim içinde yer alan çocuklar için erken yaşta evlenmenin sakıncalarının anlatıldığı kazanımlar müfredata eklenmelidir. Anne-çocuk sağlığı, üreme sağlığı gibi konular müfredatta yeterince yer almalıdır.

Geleneksel değerlerin hâkim olduğu ekonomik yönden geri bölgelerdeki bölge okulları ve pansiyonlarının sayıları artırılmalıdır.

1997 yılında 8 yıla çıkarılmış olan zorunlu eğitim, okul öncesi eğitimle birlikte 13 yıla çıkarılmalıdır.

“Haydi, Kızlar Okula Kampanyası” gibi kızların okullaşma oranının artırılmasına yönelik kampanyalar düzenlenmelidir.

Küçük yaşta evliliklerin önlenmesi bakımından meslek edindirme kurslarına önem verilerek kadınların iş kurabilmeleri için imkânlar sağlanmalıdır.

Halkın Eğitimi

Okuma-yazma bilmeyen kadın oranının fazlalığı dolayısıyla kadınlarda okuma yazma oranını artırmak için kadın okulları açılmalıdır.

Aileler erken yaşta evliliklerin tıbbi, psikolojik ve sosyolojik sakıncaları konusunda ikna edilmelidir. Bu konuda hem annenin hem de babanın eğitimi çok önemlidir ve bu eğitim sağlanmalıdır.

Milli Savunma Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı’nın askere alınan gençlere yönelik uyguladıkları ortak projedeki eğitim programına Erken Evlilik konusunun da dâhil edilmesi sağlanmalıdır.

Cinsel istismar ve toplumsal halk sağlığı konusunda halkın bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Okullar, sağlık ocakları ve halk eğitim merkezleri odaklı eğitim projeleri geliştirilerek özellikle kırsalda farkındalığın artırılması sağlanmalıdır.

Erken yaşıta evliliklerin sağlık açısından zararları ile erken evliliğin sebep olduğu erken gebeliklerin meydana getireceği tehlikeler ve aile planlaması hakkında toplumun geneline yonelik bilgilendirme çalışmaları yapılması gerekmektedir.

Yine farkındalığı arttırmak adına toplumsal hayatı etkileyen yazılı ve görsel basından yararlanılmalıdır. Broşrler hazırlanarak yaygın dağıtımı sağlanmalıdır. Spot filmler hazırlanmalı, TV kanallarında yayınlanması sağlanmalıdır. Özellikle Devlet büyüklerinin erken yaşıta evliliğin sakıncalarına değinecekleri konuşmalarını halka duyurmaları etkili olabilir.

Sorunlarla karşı karşıya kalındığında şikâyet başvurusu yapılacak birim ile SHÇEK'in telefon numaraları ve oluşturulacak bir şikâyet hattının irtibat numaraları kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

Yanlış Dini Algıların ve Geleneksel Uygulamaların nlenmesi

Yanlış dini bilgilerin düzeltilmesi, yanış dini algıların nlenmesi; İşlam dinine göre nikâhın ne olduğunun, gerekçelerinin ve sonuçlarının toplumla paylaşılması; özellikle hutbe ve vaazlarda erken evliliğin sakıncalarına yer verilmesi ve Diyanet İşleri Başkanlığı'yla işbirliğine gidilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca, dini nikâhın temel unsurlarının rıza, denklik, alenilik, ilan, tescil gibi şartlar olduğu ve dolayısıyla resmi nikâhın bütün bu şartları sağladığı toplumla paylaşılmalıdır.

Yine yanış dini algıların düzeltilmesi açısından istenildiği takdirde geleneksel olarak kıyılabilen ve “dini nikâh” olarak adlandırılan nikâhın halk tarafından ifade edildiği üzere sadece imamlar tarafından değil dini bilgiye sahip herhangi bir kişi tarafından da kıyılabilen huusu yine hutbe ve vaazlar yoluyla toplumla paylaşılmalıdır.

Toplumdaki kanaat önderlerinin olumsuz sonuçları bulunan gelenekler ve sebep oldukları toplumsal sorunlar hakkındaki kabulleri oluşturulduktan sonra bu konuları halkla paylaşmaları sağlanmalıdır.

Muhtarların ve din görevlilerinin kanuni bilgiye sahip olmaları ve sorumluluklarını yeterince yerine getirmeleri sağlanmalıdır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesine atfen verilen cezalar toplumla paylaşılmalıdır.

Erken Evliliklerin Tespiti

Erken yaşta yapılan evliliklerdeki en önemli sorunlardan biri de bu evliliklerin resmi evlilik olmamasıdır. Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nden ve TÜİK' ten istenen resmi veriler gerçek tabloyu yansıtmamaktadır; çünkü bunlar çocuk evliliklerinde sadece 16 ve 17 yaş grubuna ait evlilikleri resmi olarak ellerinde bulundurabilmektedirler. Dini törenle gerçekleştirilen evliliklerin herhangi bir resmiyeti ve kaydı bulunmamaktadır. Alt Komisyonun çalışmaları sırasında çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarından edinilen verilerle Ankara dışı inceleme çalışmalarında yerel teşkilatlar ve sivil toplum örgütlerinden edinilen veriler büyük oranda çelişmektedir. Devlet, bu konuda veri tabanı oluşturacak bilimsel bir çalışma yaparak 18 yaş altı tüm yaş gruplarındaki evlilikleri ortaya çıkarmalıdır.

Evliliklerin kayda geçirilmesi her anlamda çok önemlidir. İnsan Hakları Kurulları illerimizde ve ilçelerimizde daha aktif hale getirilerek bu evliliklerin araştırılması, farklı yol ve yöntemlerle tespitlere gidilmesi sağlanmalıdır.

Veri tabanı oluşturmak için üniversitelerde yüksek lisans ve doktora tezi olarak erken evlilikler konusunda öğrencilerin çalışmalar yapması teşvik edilmeli, akademisyenler konuyla ilgili konferanslar ve paneller düzenlenmelidir.

Şimdiye kadar konuyla ilgili çalışmalar yapan sivil toplum örgütlerine teşekkür ederek bundan sonrası için diğer sivil toplum örgütlerinin de konuya özel olarak eğilmeleri ve özellikle yerelde çalışmalar yapmaları sağlanmalıdır. Sivil toplum örgütlerinin konuya hassasiyetle eğilmeleri toplumdaki farkındalık yaratma sürecini hızlandıracaktır.

Sonuç olarak, erken yaşta evlilikler insan haklarının kullanılmasını engelleyen, kadının statüsünü düşüren ve çocukların başta eğitim olmak üzere temel haklarını ellerinden alan bir sorundur. Bu evlilikler toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefleyen Türkiye'de mutlaka mücadele edilmesi gereken bir alandır.

Erken yaşta yapılan evliliklerin önlenmesi için bir ortak proje geliştirilmesi ve çözüme yönelik çalışacak kurumlarla ilgili koordinasyon görevinin Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından yapılması uygun görülmektedir. Söz konusu çözüm ortakları şu kurumlardır:

- Milli Eğitim Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Diyanet İşleri Başkanlığının bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı
- Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı
- İçişleri Bakanlığı
- Adalet Bakanlığı
- Milli Savunma Bakanlığı
- Yerel Yönetimler
- Sivil Toplum Örgütleri
- Akademisyenler
- Medya

Çözüm ortaklarıyla erken evlilikler hakkında toplumu bilinçlendirme ve farkındalık yaratma süreci başlatılmalıdır.

2.3. Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Mevzuattaki ve Uygulamadaki Noksanlıkların Tespitine İlişkin Komisyon Raporu

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 14.10.2009 tarihli toplantısında Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Varsa Uygulamadaki Noksanlıkların Tespitine İlişkin Alt Komisyon Kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyonunda görev yapacak Komisyon üyeleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

Mustafa Hamarat	Başkan	AK Parti	Ordu
Ayşe Jale Ağırbaş²	Üye	DSP	İstanbul
Ayla Akat Ata³	Üye	BDP	Batman
Kemalettin Aydın	Üye	AK Parti	Gümüşhane
Şenol Bal	Üye	MHP	İzmir
Ahmet Ersin	Üye	CHP	İzmir

² Siyasi parti grupları ile bağımsızların oranlarında meydana gelen değişiklik nedeniyle, siyasi parti grupları ile bağımsızların Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna verecekleri üyeliklerin sayısı 5840 Sayılı Kanunun 2 ve İçtüzüğü'nün 22. ve 21. maddeleri uyarınca oran cetveline göre bağımsızlara üyelik düşmediğinden, İstanbul Milletvekili Ayşe Jale AĞIRBAŞ'ın komisyon üyeliği sona ermiştir. TBMM Genel Sekreterliğinin 14.06.2010 tarih ve 24101 sayılı yazısı.

³ Batman Milletvekili Ayla AKAT ATA'nın komisyon üyeliği, mensubu olduğu Siyasi Partinin Anayasa Mahkemesince kapatılması (31/12/2009 tarihli Resmi Gazete) nedeniyle İçtüzüğü'nün 22. maddesi gereğince kendiliğinden sona ermiştir. TBMM Genel Sekreterliğinin 16.12.2009 tarih ve 18400 sayılı yazısı.

Çalışma süresi içerisinde TBMM’de 8 toplantı yapan Alt Komisyon, konuyla ilgili kamu kurumu temsilcilerinden, yargı mensuplarından, sivil toplum örgütlerinden gelen konuyla ilgili uzmanlardan bilgi almış ve Ankara ili dâhilinde 3 sığınma evine çalışma ziyaretinde bulunmuştur.

Kadına yönelik şiddet dünyanın her bölgesinde olduğu gibi Türkiye’de de önemli bir sorun olarak varlığını devam ettirmektedir. Kadına yönelik şiddet, kadınları en temel insan haklarından mahrum etmekte ve kadınların sağlıklarını olumsuz yönde etkilemekte olan önemli bir toplumsal sorundur.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)’nün tanımlamasına göre kadına yönelik şiddet; cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içersinde veya özel yaşamında kadına baskı uygulanmasına ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına yol açan her türlü davranıştır.

Kadına yönelik şiddet fiziksel olarak görülebileceği gibi ekonomik, sosyal, sözel, psikolojik ve cinsel olarak da farklı şekillerde de görülebilmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü işbirliğinde yürütülen Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması sonuçlarına göre; Türkiye genelinde kadınların %39 hayatlarında en az bir kere fiziksel şiddete, %15,3’ü cinsel şiddete, 43,9’u ise duygusal şiddete maruz kalmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kadına yönelik şiddet, eğitim düzeyi ve refah düzeyi düşük ailelerde daha yoğun bir şekilde görülmekle beraber; eğitim düzeyi ve refah seviyesi yüksek ailelerde de azımsanmayacak bir şekilde varlığını korumaktadır.

Ülkemizde kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi alanında önemli adımlar atılmıştır. Bu bağlamda Anayasanın Kanun Önünde Eşitlik başlıklı 10 uncu maddesinde, “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir... Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.”

hükmü bulunmaktadır. Gene Anayasanın 17 nci maddesi uyarınca,” Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.” Hükümleri yer almaktadır.

Türkiye’nin çekincesiz bir şekilde kabul ettiği Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)’ne göre; Türkiye, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini gidermekle ve kadına yönelik şiddeti önlemekle mükelleftir.

Kadına yönelik şiddetle mücadele amacıyla 1998 yılında 4320 sayılı Ailenin Korumasına Dair Kanun yürürlüğe girmiştir. Kanun, şiddet mağduru kadını korumak için yasal tedbirler getirmektedir. “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” isimli 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi de Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadelede oldukça önemli bir yasal dayanaktır.

Çözüm Önerileri

Hukuki Alana Yönelik

1) 4320 sayılı Ailenin Korunması hakkındaki kanun gereği, şiddet mağduru kadının şiddete uğradığını ispatlamasına gerek olmadığı için, kadından şiddete uğradığını kanıtlaması beklenmemelidir. 4320 sayılı kanuna “Koruma kararı verilmesi için belge aranmaz.” şeklinde bir ibare konulmalıdır.

2) Çocuk mahkemeleri ile aile mahkemeleri ayrı mahkemeler olmaktan çıkarılarak “Birleşik Aile Mahkemeleri” olarak birleştirilmelidir. Aile mahkemelerine daha fazla yetki verilmeli, aile mahkemeleri fiziksel olarak adliye binasından çıkarılmalıdır. 4320 sayılı kanun uyarınca aile mahkemesi hâkimince verilen tedbir kararının ihlali durumunda, ihlal sebebiyle verilecek cezanın sulh ceza mahkemesinin görev alanından çıkması ve cezanın aile mahkemesi hâkimince verilmesi gerekmektedir. Velayet ve vesayete ilişkin kararların sulh hukuk mahkemesinin yetki alanından çıkartılıp, aile mahkemelerinin görev alanına sokulması gerekmektedir. Şehrin her bir bölgesinden farklı aile mahkemesini sorumlu kılarak, aile mahkemelerinin o bölgeye ilişkin kurumsal hafızası oluşturulmalıdır.

3) Aile mahkemesi hâkimlerinin seçiminde etkili olması gereken, konu hakkında akademik çalışma yapmış olma kriteri hayata geçirilmeli ve genç hâkimler aile mahkemesi hâkimi olmaya özendirilmelidir.

4) Aile mahkemesinde çalışan psikolog ve sosyal çalışmacılar sorun çözücü nitelikleri yüksek kişiler arasından seçilmelidir.

5) 4320 sayılı Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun şiddete uğrama tehlikesi bulunan bireyleri de korumalıdır. “Şiddete uğrama tehlikesinin varlığı” da mahkemece verilecek tedbir kararı için yeterli olmalıdır.

6) 4320 sayılı Ailenin Korunması Hakkındaki Kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmelikte şiddetin, fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik ve sözel olarak ortaya çıkabileceği belirtilmiştir. Burada yer alan şiddet türleri 4320 sayılı kanun metnine taşınmalıdır. Ayrıca “sosyal şiddet” de bu şiddet türleri arasına eklenmelidir.

7) 4320 sayılı Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun daha kazuistik biçimde düzenlenmelidir.

8) Şiddet mağdurunun, mahkemenin verdiği tedbir kararına ilişkin tebligatın gönderilmesine rağmen tebligatı almaktan imtina eden kimsenin mahkeme kararını bildiğini ispatlaması halinde, tebligatın yapılmış sayılması gerektiğine ilişkin bir düzenleme yapılmalıdır.

9) 4320 sayılı kanun uyarınca verilen tedbir kararlarının bir örneği, tedbir kararı çıkartılmasını isteyen tarafa verilmelidir. Buna ilişkin düzenleme yönetmelikte değil 4320 sayılı kanunda yapılmalıdır.

10) Mesai saatleri dışında ve tatil günlerinde aile mahkemesi hâkimleri çalışmadığı için; acil durumlarda savcıya 4320’den kaynaklanan tedbir kararlarını uygulama yetkisi verilmelidir. Savcının verdiği tedbir kararının sonradan aile mahkemesi hâkiminin onayına sunulmasına ilişkin bir düzenleme yapılmalıdır.

11) 4320 sayılı kanuna göre verilen tedbir kararlarına karşı, aynı mahkemede yapılmak üzere “yeniden inceleme” başvurusu yolunun açılmasına yönelik düzenleme yapılmalıdır. Yeniden inceleme başvurusunun süresi Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa paralel bir şekilde 10 gün olarak düzenlenebileceği gibi; yeniden incelemenin duruşmalı yapılması sağlanmalı ve yeniden inceleme başvurusu, tedbir kararının infazını durdurmayacak şekilde düzenlenmelidir.

12) 4320 sayılı kanuna göre, koruma tedbirleri en fazla altı aylığına verilebilmekte ancak kanunun tekrar ihlali halinde yeniden koruma tedbirine hükmedilebilmektedir. Bu konuda farklı görüşlerin ortadan kaldırılması ve uygulamada birliğin sağlanabilmesi için, yasadaki süreye ilişkin hükmün “Bir kerede altı ayı geçemez.” şeklinde düzenlenmelidir.

13) Şiddetin gerçekleştiğini tespit eden üçüncü kişilerin de aile mahkemesine ihbarda bulunabilecekleri ve ihbarın yazılı yahut sözlü şekilde yapılmasının mümkün olduğunun yönetmelikte düzenlenmiş olmasına rağmen, bu düzenleme 4320 sayılı kanunda yapılmalıdır.

14) Aile mahkemesinde çalışan uzmanlara, karşılığında hakları verilecek şekilde, nöbet sistemi getirilmeli, ancak bu düzenleme, 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun’a dayanarak çıkarılması gereken ayrı bir yönetmelikte yapılmalıdır.

15) Şiddet mağduru kadının şikâyetçi olduğu eşinin, 4320 sayılı kanun uyarınca nafaka ödeme tedbiri ile cezalandırılması mümkündür. Ayrıca şiddet uygulayan eşin tedbir kararı gereğince evden uzaklaştırılması da mümkündür. Bu tür durumlarda şiddet mağduru kadının nafakayı almaması veya evin temel ihtiyaçlarını karşılayamaması ihtimaline karşı, oluşturulacak bir fondan kendisine ödeme yapılması; daha sonra yapılan ödemenin kusurlu eşten rücu yoluyla tahsil edilmesine ilişkin bir düzenleme yapılmalıdır.

16) Kadına yönelik şiddetle mücadelede, Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8 inci maddesi göz önünde tutulmalıdır.

17) Kadına karşı şiddetin önlenilmesi için sadece aile içi şiddete uğrayanlar değil aynı zamanda boşanmış veya birlikte yaşayan - evlilik bağı olmayan- kişiler içinde 4320 sayılı kanunun sağladığı korumadan yararlanacak şekilde ilgili kanunlarda düzenlemelere gidilmelidir.

18) Ceza Muhakemesi Kanununda olduğu gibi, 4320 sayılı Ailenin Korunması Hakkında Kanunda yer alan bir kısım tedbir kararlarının, aile mahkemesi hâkiminin onayı alınıncaya kadar savcı tarafından verilmesine ilişkin bir yasal düzenleme yapılmalıdır. Savcıya, 4320 sayılı Kanunda yer alan tedbir kararlarının bir kısmına, aile mahkemesi hâkimince sonradan onaylamak üzere, hükmedebilme imkânı getirilmelidir.

19) Aile mahkemelerinde nöbet usulü getirilmeli, mesai saatleri dışında ve tatil günlerinde de polisin aile mahkemesi hâkimine ulaşmasına olanak sağlanmalıdır.

20) 4320 sayılı Ailenin Korunması Hakkındaki Kanunda yer alan tedbirlerden bir tanesi de şiddet uygulayan eşin silah ve benzeri araçlarını kolluğa teslim etmesidir. Ancak bu yaptırıma maruz kalan kişinin taşıdığı silah özel değil, resmi silah ise (örneğin kişi polis ise), bu tedbirin uygulanmasında güçlükle karşılaşmaktadır. Bu duruma ilişkin düzenleme yapılmalıdır.

21) Sığınma evine içeriden yahut dışarıdan saldırı olduğu zaman, sadece saldırıya uğrayan kişi şikâyetçi olabilmektedir. Bu durum ise sığınma evi personelini zor durumda bırakmaktadır. Bu tür vakalarda kurumsal şikâyetin önü açılmalıdır.

Sığınma Evlerinde Kalan Kadınların Durumlarına ve Sığınma Evlerine İlişkin

1) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) altyapısının kuvvetlendirilmesi ve burada yeterli sayıda psikolog, sosyal çalışmacı benzeri kalifiye personel istihdam edilmesi gerekmektedir. Sığınma evlerinde çalışan personelin sayısının arttırılması, bu personelin özlük haklarının iyileştirilmesi, geçici kadrolu personelin sürekli kadroya geçirilmesi ve bu personelin donanımlı hale getirilmesi sağlanmalıdır. SHÇEK, sığınma evlerinin bulunduğu illere ilk istasyon merkezleri açmalı, 7/24 esasına göre çalışmalı, şu anda var olan içapçı sistemin yerine nöbet sistemine geçilmelidir.

2) Şiddet mağduru kadınlara yönelik hizmet veren kurumlarda çalışan personelin, mağdur kadına ne yapması gerektiğini söylemek yerine, neler yapabileceğine ilişkin alternatifleri göstermeli ve bu noktada ilgili personele eğitim verilmelidir.

3) Şiddet mağduru kadını mesai saatleri dışında ve tatil günlerinde sığınma evine yerleştirmenin önündeki bürokratik engeller kaldırmalıdır.

4) Valilikte, başında bir vali yardımcısının bulunduğu bir birim kurulmalı ve sığınma evleri arasında koordinasyon ve bilgi akışı bu birim sayesinde sağlanmalıdır. Sığınma evlerinin yerlerinin gizli olması sebebiyle, valilikte oluşturulacak birim aracılığıyla sığınma evlerine gidecek postalar ulaştırılmalıdır.

5) Emniyet görevlileri, tarafların avukatları ve diğer kamu görevlilerinin, sığınma evlerinin yerlerini deşifre etmesinin önüne geçmek için gerekli tedbirler alınmalıdır.

6) Sığınma evi, polis merkezi, sağlık kuruluşu, adliye vb. kamu kurumları arasında kadının naklinin, hangi kurum tarafından yapılacağı netleştirilmelidir.

7) Yerel yönetimler kadın konuk evi açma, kadın sığınma evi açma konusunda teşvik edilmeli, aynı zamanda sığınma evlerinin bir kısmını evsiz ve düşkünler işgal ettiği için, yerel yönetimler daha fazla evsizler ve düşkünler evi açılmalıdır.

8) Akli dengesi bozuk ve sokakta yaşayan kadınlar sığınma evlerine alınamamaktadır. Bu kadınlar özel olarak tedavi edilmeli ve bakılmalıdır. Bu kadınlar için Sağlık Bakanlığı özel birimler kurmalıdır.

9) Tüm Avrupa örneklerinde olduğu gibi Türkiye’de de genel olarak sığınma evlerini sivil toplum örgütleri işletmeli, yerel yönetimlerin de sığınma evi işletmesi mümkün olmakla birlikte bu konuda uzmanlaşmış sivil toplum kuruluşlarından danışmanlık alınmalıdır.

10) Sığınma evlerinde ve kadın danışma merkezlerinde kadın merkezli yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir. Kadına şiddete uğraması durumunda önündeki alternatifler gösterilmeli, kadının eşiyle barışması yönünde vb. yönlendirmeler yapılmamalı, kadının özgür iradesiyle seçim yapmasına olanak tanınmalıdır.

11) Şiddet mağduru ve sığınma evlerine gelen kadınlar ücretsiz sağlık ve hastane hizmetlerinden faydalanmalıdır. Bu konuda Sağlık Bakanlığı gerekli düzenlemeyi yapmalıdır.

12) Sığınma evi çalışanlarının, şiddet gibi ağır bir konuya ilişkin çalışmaları çok yıpratıcı olduğu için, daha çok izin, teşvik edici ikramiye, tatil gibi motive edici olanaklar bu çalışanlara sağlanmalıdır.

13) Türkiye'deki bütün sığınma evleri bilişim ağıyla birbirine bağlanmalı ve başka bir sığınma evinin doluluk boşluk oranı sistemde görünmelidir. Buna ilişkin altyapı SHÇEK'te olmakla beraber, ülkedeki bütün sığınma evleri bu ağa dâhil edilmelidir.

14) İstasyon tipi sığınma evlerinin sayısı arttırılmalıdır. Kadına yönelik şiddet daha çok akşamları ve hafta sonları yaşanmakta, dolayısıyla kadınların sığınma evine yerleştirene kadar barınma ihtiyaçları karşılanmalıdır. Kamu misafirhaneleri bu amaçla kullanılabilir.

15) 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin (a) bendine göre Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 50.000 aşan belediyelerin yasal sorumluluklarını yerine getirerek, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinde tanımlandığı şekliyle kadın ve çocuklar için acilen sığınma evleri açılmalıdır.

16) Kadına yönelik şiddetle ilgili davalarda görev alan avukatlar zaman zaman şiddet mağduru kadının tekrar travmatize olmasına yol açmaktadır. Şiddet görmüş kadına nasıl yaklaşacağını bilen uzmanlaşmış avukatlar bu tür davalara bakmalıdır. Sığınma evlerinde hukukçu kadrosu bulunmalı, bu avukatlar konu hakkında eğitilmiş kişiler arasından seçilmelidir.

17) Her Sığınma evinde bir çocuk birimi kurulmalıdır. Araştırmalar göstermektedir ki şiddet uygulayan kişi genellikle erkek, dolayısıyla çocukların erkeklere karşı olumsuz duygu, düşünce geliştirmelerinin önüne geçmek için çocuklara bakan ve eğiten özellikle erkeklerin çocuk psikolojisi alanında eğitim almış kişilerden seçilmesine özen gösterilmelidir.

18) Her il merkezinde nüfus kriteri göz önünde bulundurulmaksızın bir sığınma evi açılmalıdır.

Medyaya İlişkin

1) RTÜK ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğiyle uygulanmaya başlanan “Medya Okuryazarlığı Dersi”nin içeriği cinsiyet ayrımcılığı ve kadın-erkek eşitliği temelinde yeniden düzenlenmelidir.

2) Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), çalışmalarına konu hakkında çalışan sivil toplum örgütlerini de katmalı ve “Medya Dönüşüm Planı” hazırlayıp, uygulamasını yapmalıdır. Medya içeriğine “toplumsal cinsiyet”i bir ana akım olarak yerleştirecek somut önlemler için KSGM harekete geçmelidir.

3) Medya alanına ilişkin çıkarılan yasalarda, toplumsal cinsiyet eşitliği ana akım olarak benimsenmeli ve buna yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

4) RTÜK tarafından uygulanan yaptırımlarda, toplumsal cinsiyete duyarlılık gösterilmeli ve cinsiyetçi dil kullanılması da cezalandırılmalıdır. Bu aynı zamanda iç hukukumuzun bir parçası olan Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’nin de yüklediği bir yükümlülüktür.

5) Medyada karar alma süreçlerine kadınların katılımı arttırılmalı.

6) Medya ve reklam ajanslarına, yayın ve şirket ruhsatları verilirken ya da yenilenirken, CEDAW konusunda bilinci arttıracak özel programlar geliştirmeye yönlendirmek amacıyla, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitiminden geçmeleri şart olarak konulmalıdır.

7) RTÜK bünyesinde ilgili devlet kuruluşları ile bu konuda çalışan sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerini ve üniversitelerin “Kadın Çalışmaları” bölümlerinden uzmanların katılımı ile “Medyada Kadının Durumunu İzleme Komisyonu” kurulmalıdır.

8) Radyo ve Televizyon Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun’un, RTÜK’ü düzenleyen hükümlerine, diğer daire başkanlıklarına ek olarak “Toplumsal Cinsiyet Başkanlığı” ya da “Kadın-Erkek Eşitliği Dairesi Başkanlığı” eklenmelidir.

9) RTÜK’ün “akıllı işaretler” arasına, “Dikkat bu program, film vb. cinsiyet ayrımcılığı içermektedir.” ibaresi eklenmelidir. Bu işaretin kullanım oranına göre ilgili medya kuruluşuna yaptırım uygulanmalıdır.

10) Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun'un 4 üncü maddesinin (m) bendinde yer alan “Siyasi partiler ve demokratik gruplar arasında fırsat eşitliği sağlanması; tek yönlü, taraf tutan yayın yapılmaması; seçim dönemlerinde belirlenen seçim yasaklarıyla ilgili ilkelere aykırı davranılmaması” ifadesindeki ilk cümlelerin “Siyasi partiler, demokratik gruplar ve kadınlarla erkekler arasında fırsat eşitliği sağlanması” şeklinde değiştirilmelidir.

11) Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun'un 4 üncü maddesinin (u) bendinde yer alan “Kadınlara, güçsüzlere, özürlülere ve çocuklara karşı şiddetin ve ayrımcılığın teşvik edilmemesi” ifadesinde yer alan ‘kadınlar’ ibaresi, güçsüz ve özürlülerden ayrılarak ayrı bir madde altında düzenlenmelidir.

12) RTÜK Uzman Yardımcılığı Giriş ve Yeterlilik Sınavları ile Uzmanlığa Atanma, Yetiştirilme, Görev, Yetki ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesine “...ilanda belirtilen puan türlerinden en yüksek puanı alan adaylar, kadın-erkek eşitliği gözetilerek ve sınav şartları gereği fırsat eşitliği yaratılarak...” ibaresi eklenmelidir. Uzman yardımcılarının uzmanlığa geçiş sürecinde kurum içi, “toplumsal cinsiyet eşitliği” eğitimi almaları sağlanmalıdır.

Kamu Kurumlarının Görevleri ve Koordinasyonu ile Genel Politikalara İlişkin

1) Kadınların uğradıkları şiddeti rahatça söyleyebilmeleri ve saklamamaları için sağlık kuruluşu çalışanları, emniyet çalışanları, sosyal hizmet çalışanları ve konuyla ilgili diğer kişilerin, mağdur kadına yaklaşım tekniklerini öğrenmeleri gerekmektedir.

2) Kadına yönelik şiddetle mücadele ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda aile mahkemelerinde çalışan bütün hâkimler ile savcılar ve aile mahkemelerinde çalışan sosyal hizmet uzmanları ile psikologların konuya ilişkin eğitimleri tamamlanmalı ve verilen eğitimler belirli aralıklarla devam etmelidir.

3) Aile içi şiddet konusunda uzmanlaşmış aile savcısı, aile polisi birimleri kurulmalıdır.

4) Sağlık personelinin fark ettiği şiddet olaylarını ihbarla yükümlü olmasına rağmen, can güvenlikleri olmadığı için bu ihbarlarda sıkıntı yaşanması sebebiyle, (a)sağlık personelinin can güvenliği sağlanmalıdır. (b) sağlık personelinin ihbar yükümlülüğü hafifletilmelidir. (c) Sağlık personeli bu tür durumlarda ihbar yükümlülüğünün gereklerini yerine getirmelidir. Çünkü ihbar mükellefiyeti yerine getirilmeyip, mahkemece kadını koruyacak tedbir kararı verilmediği zaman, daha ağır sonuçlar ortaya çıkabilmekte, ölümler olabilmektedir.

5) Sağlık kurumlarında şiddet mağduru kadına seçeneklerini gösteren bilgilendirici broşürler dağıtılmalıdır.

6) Aile mahkemesi hâkimi tarafından verilen tedbir kararlarından olan, şiddet uygulayan bireyin rehabilitasyonunun sağlanması kararlarının hayata geçebilmesi için Sağlık Bakanlığınca buna yönelik birimler yahut kurumlar kurulmalıdır.

7) İl özel idareleri tarafından Sosyal Destek ve Danışma Merkezleri kurulmalıdır. Bu birimlerde şiddet mağduru kadına ilişkin izleme, önleme ve müdahale bir arada yapılmalı, önerilen Merkezde adli tıp uzmanları, psikologlar, sosyal çalışmacı görevlendirilmeli ve bu birim polis merkezleriyle ortak çalışmalıdır.

8) Emniyette diğer birimlerden ayrı bir şekilde kurulmuş olan çocuk şube müdürlüklerinin yapısı biraz daha genişletilerek, “Aile Koruma Birimi” haline getirilmelidir.

9) Ekonomik durumu kötü ailelere sosyal ve ekonomik yardımı sistematik hale getirmek için kurumsallaşmış bir mekanizma kurulmalıdır.

10) Kadına yönelik şiddetle mücadele, Sağlık Bakanlığına bağlı Kronik Ruhsal Bozukluklar Şubesinin alanına tam olarak girmemektedir bu sebeple konuyla ilgili mücadele AÇSAP(Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü) tarafından yürütülmelidir.

11) Kadına yönelik şiddetle mücadele bir halk sağlığı sorunu olduğu için bununla mücadele etmek için, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ilişkin politikalar üretilmeli ve kadına yönelik sosyal destek artırılmalıdır.

12) Kadına yönelik şiddetle mücadelede istatistikî bilgi toplanması noktasında sıkıntılar meydana gelmekte, her kurum (Emniyet, Sağlık Bakanlığı, SHÇEK vb.) kendisine gelen müracaatların istatistikini tutmaktadır. Bu istatistikî bilgiler birleştirilmeli ve ülke geneli için sağlıklı bilgi elde edilmelidir. Kadına yönelik şiddetle mücadelede başarılı olmak için, suç araştırma sonuçlarına göre, il ve belediye bazında stratejik eylem planları hazırlanmalıdır. Polis Merkezlerinden aylık olarak, il ve belediye bazında işlenen suç istatistikleri istenmeli, suç analizleri yapılarak, kadına yönelik şiddet suçlarının genel suçlar içindeki oranı tespit edilmeli ve yerele özel stratejik eylem planları hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. İzleme ve denetimi “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Komiteleri” yapmalıdır.

13) Emniyet personeline verilen eğitim çok önemli olmakla beraber, özellikle aile içi şiddet durumlarında müracaat alan ve bütün evrakları hazırlayan mukayyit polis memurları bu konu hakkında çok iyi yetiştirilmelidir.

14) Polis merkezlerinde kadına yönelik şiddetle ilgilenen ve konu hakkında eğitilmiş kadın polislerin bulunduğu birimler kurulmalı ve şiddet mağduru kadını görür görmez şiddete uğradığını anlayacak ve ona destek olacak elemanlar yetiştirilmelidir.

15) Şiddet uygulayan ve hakkında tedbir kararı uygulanan kişinin tedbir kararını ihlali durumunda, ne tür yaptırımlara maruz kalabileceği konusunda kolluk tarafından uyarı yapılmalıdır.

16) Emniyet teşkilatında kadına yönelik şiddetle mücadele eğitimi alan personel sık sık yer değiştirdiği için verilen eğitimlerden beklenen fayda sağlanamamaktadır. Buna ilişkin önlemler alınmalıdır.

17) 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca kurulması gereken il koordinasyon kurulları bütün illerde kurulmalıdır. Bir şehirde şiddet gören kadının başka bir şehirdeki hizmetten faydalanması noktasında büyük fayda sağlayacak olan, kadına yönelik şiddet eş güdüm koordinasyon kurulu ülke genelinde kurulmalıdır.

18) SHÇEK'in işlettiği Alo 183, kadına yönelik şiddete özgü bir hat olmayıp, genel olarak bütün sosyal hizmetlerle ilgilidir. Şiddet mağduru kadına yaklaşım tekniklerini bilen çalışanların olduğu ve sadece bu konuda uzmanlaşmış bir özel hat kurulmalıdır. Bu konuda sorumlu kuruluş 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca SHÇEK'tir.

19) Kadına yönelik şiddetle mücadele eden STK'lar için yerel yönetimler ve merkezi hükümet bütçe ayırmalıdır. Ancak STK'lar desteklenirken bağımsızlıklarına müdahale edilmemelidir. Hem yerel yönetimler hem de merkezi hükümet her sene, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yapmalıdır.

20) Ülke genelinde Kadın Danışma Merkezleri kurulmalı, kurulacak bu merkezlerde özel görüşme odaları ve profesyonel çalışanlar bulundurulmalıdır.

21) Sığınma evinden çıkıp kendi hayatını kurmak isteyen kadınlara barınacak yer sağlanmalı, bu amaçla geçiş evleri kurulmalıdır. Bu evlerin sağlanmasında Toplu Konut İdaresi Başkanlığı rol almalıdır.

22) Şiddete uğrayan ve özellikle sığınma evlerindeki ihtiyacı olan kadınları ve danışma merkezleri ile sığınaklara başvuran kadınları ekonomik olarak güçlendirmek, yeniden ev kurmalarını sağlamak amacıyla bir "Kadın Destek Fonu" oluşturulmalı ve kadınların uygun işlere yerleştirilmesi sağlanmalıdır. Bu noktada 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca yerel yönetimler ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığı görev üstlenmelidir.

23) 2007/8 sayılı İçişleri Bakanlığı Genelgesi uyarınca, illerde ve ilçelerde mülki amirlerin başkanlığında; kolluk kuvvetleri, mahalli idareler, sosyal hizmet birimleri, meslek kuruluşları, sağlık müdürlükleri, milli eğitim müdürlükleri, sivil toplum kuruluşlarının ve gerekli görülmesi halinde diğer kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımı ile kadına yönelik şiddetle mücadele yerel eylem komiteler oluşturulmalıdır. Yerel bazda eylem planları hazırlanmalı ve acil müdahale birimleri kurulmalıdır.

24) 2007/8 sayılı İçişleri Bakanlığı Genelgesi uyarınca, Kadınlara yönelik şiddet olaylarına ilişkin soruşturma sürecinde görev alan genel kolluk kuvvetleri ve şiddet mağdurlarıyla doğrudan karşılaşan adalet, sağlık, kadın danışma merkezi/birimi, sığınma evi personeline, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet, mağdurla iletişim teknikleri ve yasal haklar konusunda eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir.

25) Baroların Adli Yardım Bürolarındaki hizmetten ve adli müzaheretten yararlanmak isteyen, şiddete uğramış kadınlar için; geçici özel önlem olarak şiddete uğramış olma kıstası yeterli bulunarak, asgari ücretin üstünde ücret alan mağdurların da bu hizmetlerden yararlanması sağlanmalıdır.

26) İşe alınmada eşitliği sağlayıcı önlemler alınmalı, işyerinde cinsiyete dayalı ayrımcılığın olmaması için işverenler ve yöneticiler duyarlı davranmalıdır. Kadınların istihdam olanakları ve iş kurmak için gereksinim duydukları kredi almalarını kolaylaştıracak düzenlemeler yapılmalıdır.

27) Konuyla ilgili olarak toplantı yapan kamu kurumları, konuyla ilgili STK'ları bu toplantılara çağırmalıdır.

28) Şiddet mağduru kadının her gittiği kurumda benzer soruların yer aldığı formları tekrar tekrar doldurması, kadının tekrar travmatize olmasına yol açtığı için, bir kurumda tek bir form doldurulmalı ve o kurum bu formu diğer kurumlara iletmelidir.

29) Tecavüze uğramış, cinsel şiddete maruz kalmış kadınların Adli Tıptan 24 saat içinde hizmet görmesi gerekmekte; tecavüz vakalarında 24 saat geçirildiği zaman deliller kaybolmaktadır. Bunun önüne geçmek için, aile mahkemeleri 24 saat çalışmalı ve bu mahkemelerde nöbetçilik sistemine geçilmelidir.

30) Toplumsal cinsiyet eşitliği dersi okul müfredatlarına girmelidir.

31) Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı kadına yönelik aile içi şiddet konusunda ailelere yönelik eğitim çalışmalarına ağırlık vermelidir.

3. Komisyonun Yurtiçi ve Yurtdışı Çalışmaları

3.1. Komisyonun Yurtiçi Çalışmaları

3.1.1. Kadına Yönelik Çalışmalar Yürüten STK'ların Yasama Sürecine Katılımlarının Güçlendirilmesi Semineri

Seminer, Yasama Derneği'nin Dünya Bankası ile birlikte yürüttüğü proje kapsamında ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığı'nın desteğiyle, 5-6 Kasım 2009 tarihlerinde TBMM'de gerçekleştirilmiştir. Yasama uzmanları ile öğretim üyelerinin sunum yaptığı seminere kadına yönelik çalışmalar yürüten 23 sivil toplum kuruluşundan 33 temsilci katılmıştır.

Seminerin amacı, kadına yönelik çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin kanun yapım süreci ve parlamenter denetim yolları konularında bilgilendirilerek sürece aktif katılımlarına destek vermektir. Seminerin sonunda katılımcılara sertifika verilmiştir.

3.1.2. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanmasında TBMM

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Rolü Konulu

Uluslararası Sempozyum

Komisyon, 4-5 Aralık 2009 tarihinde “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanmasında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Rolü” konulu uluslararası sempozyumu İstanbul'da gerçekleştirmiştir.

TBMM'nin, sivil toplum örgütlerinin ve üniversitelerin 10 yılı aşkın bir emeği sonucu kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, evsahipliğini yaparak kendisini tanıttığı ve yol haritasını belirlediği bu geniş çaplı organizasyonda yaklaşık 200 davetli ve 30 konuşmacıyla her kesimden katılımcıya Komisyondan beklentilerini ifade etme ve Komisyonla işbirliği yapma fırsatını vermiştir.

Sempozyumda özetle;

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları açısından yapılan yasal düzenlemelerin büyük ölçüde yeterli olduğu ama uygulamada eksiklikler bulunduğu;

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle ilgili bir hüküm kanunlaşmadan önce bunun önüne geçebilmenin Komisyonun çalışmalarıyla artık mümkün olabileceği;

Ne kadar ‘şefkatli’, ‘nazik’, ‘merhametli’ olduklarını belirten övgü sözlerinin kadınların gerçek haklarını kazanmalarını geri plana ittiği;

Ataerkil zihniyeti yenmenin gerekli olduğu;

STK’ların projeleriyle eğitim, sağlık, istihdam gibi temel alanlarındaki sorunların çözülemeyeceği, bu alanlarda devlet politikasının gerekliliği;

‘toplumsal cinsiyet’, ‘fırsat eşitliği’ gibi kavramların tanımlanarak dil birliği sağlamanın önemi;

Komisyondun edilgen değil, proaktif olmasının gerekliliği;

Kız çocuklarının eğitim hakkı, kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, aile ve iş yaşamının uzlaştırılması gibi alanlarda Komisyondun özellikle çalışmalar yapmasının önemi vurgulanmıştır.

Ayrıca bütün bu çalışmalarda önemli olanın kadın erkek eşitliğine olan inanç, samimiyet, siyasi irade ve kararlılık olduğu ifade edilmiştir.

3.1.3. 3 Şubat 2010 tarihli Kadın Hakları Konusunda Genel Bilgilendirme ve İstişare Toplantısı

Komisyondun katılımcı ve şeffaf bir yönetim anlayışının gereği olarak Hükümet ve sivil toplum örgütleri ile ortak çalışmalar yapmaya büyük önem vermektedir. Bunun ilk örneği olarak Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Sayın Selma Aliye Kavaf ve Ankara’da şubesi bulunan birçok kadın sivil toplum örgütü üyesini bir araya getirerek kadın hakları konusunda genel bilgilendirme ve istişare toplantısı düzenlemiştir.

Konuk olarak davet edilen Devlet Bakanı Sayın Selma Aliye Kavaf’ın ilgili STK üyelerini bilgilendirdiği konuşmasında özetle;

Ülkemizde kadın erkek eşitliği alanında yapılan çalışmaların Cumhuriyetle birlikte hız kazandığını, kadınlarımızın bugünkü çağdaş hak ve hürriyetlerinin zeminini Cumhuriyet Devrimlerinin oluşturduğunu,

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin üç çalışma alanının olduğunu; bireylerin eğitim, sağlık ve gıda gibi temel insan yeteneğini ifade eden kapasiteler alanı; arsa ve ev gibi iktisadi varlıklara, gelir ve iş gibi kaynaklara ve ilaveten parlamentoda ve diğer siyasal yapılarda temsil gibi siyasal imkânlarla erişme yoluyla temel kapasitelerinin kullanımı veya uygulanmasını ifade eden fırsatlara erişim alanı ve kadının şiddete ve çatışmaya karşı savunmasızlığını azaltmayı ifade eden güvenlik alanı.

Ülkemizde uzun bir geçmişe sahip olmakla birlikte son yıllarda toplumsal cinsiyet eşitliğine dair bu kapsamda başta Anayasa olmak üzere Türk Ceza Kanununda, Türk Medeni Kanununda ve İş Kanununda pek çok düzenleme gerçekleştirildiğini,

Ayrıca kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik olarak yürürlüğe giren genelgelerin en somut örneğini ise şiddetle mücadeleyle ilişkin 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi oluşturduğunu, Genelge ile kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda alınacak önlemlere ilişkin öneriler ve bu önerilerin hayata geçirilmesinden sorumlu kurum ve kuruluşların belirlendiğini,

“Kadına Yönelik Şiddet Konusundaki Çözüm Önerilerinin Yaşama Geçirilmesi” tedbirleri çerçevesinde ülke genelindeki kamu kurum ve kuruluşları, meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerine yönelik olarak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimleri” 2009 yılında başlamış ve 2010 yılında da devam edecektir. 2009 yılı eğitim programlarıyla ilçe düzeyinde kadınlara hizmet götüren toplam 771 halk eğitim müdürü ve tarım müdürü ne ulaşıldığını,

9. Kalkınma Planı hedefleri dikkate alındığında 2013 yılı itibariyle kız ve erkek çocuklar için ilköğretim ve ortaöğretim okullaşma oranını %100’e, yüksek öğretim için % 48’e ve kadın okumaz yazmazlığının ortadan kaldırılması için pek çok proje ve kampanya başlatıldığını,

Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında yürütülen Şartlı Nakit Transferi uygulaması ile nüfusun en muhtaç kesimine dâhil olan ailelerin çocuklarının temel eğitim hizmetlerine tam olarak erişimini

hedef alan bir sosyal yardım ağı oluşturmak amacıyla Türkiye'nin her köşesinde karşılıksız eğitim yardımları yapıldığını, doğrudan anneye yapılan söz konusu yardımlar kapsamında pozitif ayrımcılık yapılarak temel eğitime ve ortaöğretimde devam eden kız öğrencilere verilen yardım miktarlarının daha yüksek tutulduğu,

Hükümet olarak kadınların istihdama katılımının artırılması amacıyla birçok önlem aldıklarını, bunların özetle;

2003 yılında yürürlüğe giren Yeni İş Kanunu ile işveren ve işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayırım yapılamayacağı hükme bağlandığını,

2007 yılında Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikle; hane içinde kadınlar tarafından üretilen ürünlerin düzenlenen kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satılması sonucu kadınların elde ettikleri gelirlerin vergiden muaf tutulduğunu,

Kadınların ve gençlerin istihdamını artırmak amacıyla hazırlanan ve 2008 yılında yürürlüğe giren "İstihdam Paketi"nde, mevcut istihdama ilave olarak işe alınan kadınlar ile 18–29 yaş arası gençlere ait SSK işveren priminin 5 yıl boyunca kademeli olarak İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacağı, kreş ve emzirme odası açma yükümlülüğünün işverenler tarafından hizmet alımı ile yerine getirilebileceği hususlarına yer verildiği, 2009 yılında yürürlüğe giren "Yeni İstihdam ve Teşvik Paketi"nde de söz konusu uygulamanın devam edeceği hükmüne yer verildiğini,

2004 yılında yürürlüğe giren "Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi" konulu Başbakanlık Genelgesi ile kamu kurum ve kuruluşlarının personel alımında hizmet gerekleri dışında cinsiyet ayrımı yapılmaması gerektiğini,

Doğum sonrası çocuk bakımının anne ve baba arasında paylaşılması esasına dayalı Ebeveyn İzni Kanun Tasarısının TBMM'nin gündeminde olduğunu,

Türkiye'de kadın istihdamının geliştirilmesine yönelik olarak Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve AB Komisyonu işbirliği ile "Aktif İşgücü Programları Projesi" yürütüldüğünü,

Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi ve desteklenmesi amacıyla; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve kadın sivil toplum kuruluşları tarafından da çeşitli çalışmalar ve projeler yürütüldüğü,

Türkiye’de kadın girişimci potansiyelini nicelik ve nitelik bakımından geliştirmek için politikalar belirlemek amacıyla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde “Kadın Girişimciler Kurulu” oluşturulduğu ve il kadın girişimciler kurulları örgütlenmelerini tamamlayarak çalışmalarına başladığını,

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün koordinasyonunda ilgili tüm tarafların katkı ve katılımıyla hazırlanan ve yürürlüğe “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı”nda Pekin Eylem Platformu’nda belirlenen kritik alanlar esas alındığı, Eylem Planı’nın “Kadın ve Ekonomi” ve “Kadın ve Yoksulluk” bölümlerinde kadın istihdamının artırılması, kadın girişimciliğinin desteklenmesi ve kadın yoksulluğu ile mücadele kapsamında hedefler ve stratejilere yer verildiğini,

Kadın yoksulluğu ile mücadele kapsamında il özel idareleri kaynakları ile başlatılan kadınlar için mikro kredi uygulamalarının ülke geneline yaygınlaştırılması çalışmalarının sürdürüldüğünü,

İfade etmişlerdir.

3.1.4. 24 Haziran 2010 tarihli Kadının Çalışma Hayatına Katılımı ve İstihdamının Artırılması Konulu Genel Bilgilendirme ve İstişare Toplantısı

Komisyon Hükümet ve STK’lar ile yaptığı ortak toplantılardan ikincisini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Ömer Dinçer ile gerçekleştirmiştir.

Konuk olarak davet edilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Ömer Dinçer’in ilgili STK üyelerini bilgilendirdiği konuşmasında özetle;

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak kadınların hem çalışma hayatına kazandırılması hem de sosyal güvenlik hizmetlerinden daha fazla yararlanması amacıyla birçok yeniliğe imza attıklarını, kadın

ve erkek eşitliğini bir insan hakları sorunu olarak gördüklerini, yaşadığımız yüzyılda kadınlar ve erkeklerin her türlü ayrımcılığa uğratılmasının ırkçılık kadar tehlikeli ve insanlık dışı bir durum olduğunu ancak siyasi, sosyo-ekonomik haklar ve teknoloji gibi alanlarda çağımızda yaşanan baş döndürücü gelişmelere rağmen hala kadınlara yönelik pek çok alanda ayrımcılık yapıldığını, buna karşın kendilerinin kadına karşı her türlü ayrımcılığın karşısında olduğunu,

Kadının çalışma hayatına kazandırılmasının yalnız kadınlara değil, toplumun sosyal, ekonomik ve zihinsel gelişimine de tartışmasız katkıları olacağını,

2002 yılı sonrası özellikle çalışma hayatı ve sosyal güvenlik açısından kadınlarımıza yönelik pek çok yasal düzenleme yapılmış ve çeşitli haklar getirildiğini, bu hakların kadınlarımız tarafından bilinmesi, benimsenmesi ve kullanılması için siyasetçilerin, iş dünyasının ve sivil toplum kuruluşlarının desteğinin gerektiğini,

Türkiye’de kadınların işgücüne katılımının 2008 yılı itibariyle yüzde 24 olduğunu, bu oranla Türkiye’nin Ortadoğu ülkeleriyle aynı grupta yer alırken, Güney Avrupa ile Latin Amerika ülkelerinin, hatta Malezya’nın bile oldukça gerisinde kaldığını,

Tarım sektörü dışarıda bırakıldığında Türkiye’de kadının işgücüne katılımının İspanya, Portekiz, Güney Kore gibi ülkelerin hemen hemen üçte biri düzeyine indiğini, buna karşılık tarım dışı katılım oranının Mısır, Fas ve Suriye’ye kıyasla daha iyi bir konumda olduğunu, Türkiye’de kadınların işgücüne katılım oranlarının 1989-2008 yılları arasında yüzde 36,2’den yüzde 24 seviyesine kadar gerilediğini, bu düşüşün en büyük nedeninin kentleşme olduğunu, tarımdan tarım dışına işgücü göçü gerçekleştikçe kadınların ücretsiz aile işçisi olarak yoğun biçimde istihdam edildiğini,

Diğer taraftan eğitimin işgücüne katılım üzerinde büyük etkisi olduğunu, özellikle 1997’den sonra zorunlu eğitimin 8 yıla çıkmasıyla beraber genç kadınların eğitim seviyelerinde kayda değer artışlar gerçekleştiğini ve bunun da işgücüne katılım oranlarının artmasını sağladığını,

Zamanla tarım istihdamındaki azalışın yarattığı olumsuz etkinin eğitim düzeyindeki artışın getirdiği olumlu etki tarafından dengelendiğini, tarım dışı işsizlik oranlarının kadınlarda erkeklerle kıyaslandığında belirgin ölçüde daha yüksek olduğunu,

“Kadın istihdamının artırılması ve fırsat eşitliğinin sağlanması” konulu Başbakanlık Genelgesi 25 Mayıs 2010 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdiğini, Genelgenin amacının:

Kadınların sosyo-ekonomik konumlarının güçlendirilmesi,

Toplumsal yaşamda kadın erkek eşitliğinin sağlanması,

Sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için kadınların istihdamının artırılması ve eşit işe eşit ücret imkânının sağlanmasıdır.

Kadın istihdamını artırmak amacıyla “Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu” oluşturulacağını,

Öncelikle kamuda kadın istihdamına ilişkin fırsat eşitliğini ve bu konuda çıkarılan kanun, yönetmelik ve diğer düzenlemelerin uygulanmasını izlemek üzere tüm Bakanlıklarda müsteşar yardımcısı seviyesinde bir görevlendirme yapılacağını ve ayrıca bir birime “Kadın-Erkek Fırsat Eşitliğine” ilişkin görev verileceğini,

Hükümet olarak;

Kadın istihdamını önümüzdeki 10 yıl içinde en az % 35'lere çıkartmayı,

Kadınlara ve gençlere özgü olarak 5 puanlık indirimden yararlanan işverenlerin, ayrıca kadınların istihdamındaki teşvikten yararlanacakları bir düzenleme yapmayı,

Teşvik politikalarının maliyetlerini firmalara değil kamu bütçesine doğru kaydırmayı,

Kadının iş gücüne katılımını artırmak amacıyla geliştirilecek politikaların ikame etkisinden çok ek istihdam yaratıcı etkisine ve kayıt dışılığı azaltıcı etkilere öncelik vermeyi,

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin iş gücü piyasasında hukuki bir zemine oturtulabilmesi için mevzuatta değişiklikler yapmayı,

Çocuk bakımı teşviklerine ilişkin çalışma yapmayı planladıklarını,

İfade etmişlerdir.

3.2. Komisyonun Yurtdışı Çalışmaları

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, yurtdışında yaptığı incelemeler dışında resmi kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin çeşitli davetleri ile ülkemizdeki yabancı büyükelçilikler tarafından verilen davetlere iştirak etmektedir.

3.2.1. 17–20 Kasım 2009 tarihli İrlanda Çalışma Ziyareti

Çalışma ziyaretinin amacı deneyim alışverişi sağlamak ve İrlanda'daki Cinsiyet Eşitliğinin İşleyişi ile ilgili özellikle aşağıdaki başlıklara odaklı olarak bilgi paylaşımını sağlamaktır:

- Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ulusal düzeyde kurumsallaştırılması; bu kurumsallaştırmanın toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında hukuki ve fiili katkısı
- Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda yasal çerçevenin tespiti ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında yasal düzenlemelerin etkisi
- Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yapıldığına ilişkin olarak gelen şikâyetlerin değerlendirilmesi

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun 6 üyesi, Komisyondan bir uzman yardımcısı ve UNDP Türkiye Ofisi'nden 2 temsilci heyette yer almışlardır. Heyet şu şekildedir:

- Güldal Akşit, İstanbul Milletvekili ve Komisyon Başkanı
- Ayşe Jale Ağırbaş, İstanbul Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Canan Arıtman, İzmir Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Şenol Bal, İzmir Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Öznur Çalık, Malatya Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Fatih Öztürk, Samsun Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Sezen Civelek, Komisyon Uzman Yardımcısı
- Leyla Şen, UNDP Demokratik Yönetişim Program Müdürü
- Aslı Şahin, UNDP Siyasette Kadın Projesi Sorumlusu

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda İrlanda'da toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması odaklı çalışan 3 kilit kurumun temsilcileriyle görüşme yapılmıştır. Görüşülen kurum ve kişi bilgileri şu şekildedir:

1) Adalet Bakanlığı Eşitlik ve Hukuk Reformu Departmanı Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bölümünde 18 Kasım 2009 tarihinde, bölüm başkanı Pauline M. Moreau ve diğer temsilcilerle görüşüldü.

2) Eşitlik Otoritesinde 18 Kasım 2009 tarihinde, kurumun CEO'su (yöneticisi) olan Renee Dempsey ve Brian Merriman ile görüşüldü.

3) Eşitlik Mahkemesinde 19 Kasım 2009 tarihinde, yönetici Melanie Pine, Finbarr O'Mahony ve diğer ilgililerle görüşüldü.

Temas Edilen Kurumların Görevleri ve İşlevleri

1) Adalet Bakanlığı- Eşitlik ve Hukuk Reformu Departmanı – Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bölümü

Bölümün Görevleri: Bölümün görevleri şu şekilde sıralanabilir:

- Kadın ve erkek arasındaki gerçek eşitliğin sağlanmasını teşvik etmek; gerçek eşitliğin sağlanması konusunda farkındalık uyandırıcı çalışmalarda bulunmak,
- Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda Hükümet Programında yer alan belli taahhütlerin yaşama geçmesini sağlamak,
- Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ulusal ve uluslararası taahhütlere uyulup uyulmadığının takibini yapmak,
- Toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili diğer hükümet birimlerinin ve Devlet ajanslarının sorumlu oldukları toplumsal cinsiyet eşitliği konularında raporlama yapmak.

Toplumsal cinsiyet konusundaki hükümet politikası: İrlanda hükümetinin belirlediği 2007/2016 Ulusal Kadın Stratejisi öncelikli olarak şu hedefleri gerçekleştirmeye odaklanmıştır:

- Kadınlar için sosyoekonomik olanakları eşitlemek,
- Kadınların refahını sağlamak,
- Kadınların eşit ve aktif vatandaşlar olarak işe alınmasını sağlamak.

Yukarıda sayılan hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik stratejilerin izlenmesi, Adalet, Eşitlik ve Hukuk Reformu Departmanı, Sosyal ortaklar ve Eşitlik, Engelliler ile İlgili Konular ve Akıl Sağlığından Sorumlu Devlet Bakanından oluşan ve başkanlığını adı geçen bakanın yaptığı Ulusal Kadın Stratejisi İzleme Komitesi tarafından yapılmaktadır.

Ulusal Kadın Stratejisi, devletin kadının hayatında etkin olabileceği her yönü bulmaya çalışmış ve kadının hayatındaki her eksikliğin giderilmesi konusunda girişimde bulunmuştur. Strateji, 20 önemli amacı ve 200'den fazla faaliyeti kapsayan 3 kilit tema altında toplanmıştır.

Bu temalar: Kadınların sosyoekonomik olanakları, Kadınların refahı, Kadınların aktif vatandaş olabilmeleridir.

İrlanda hükümeti, kadınların yeteneklerini ve yetilerini geliştirmek ve yetersiz temsil edildikleri alanlar ile karar alma süreçlerindeki uğraşlarını teşvik etmek üzere “Kadınlar için Eşitlik Önlemi 20082013” olarak anılan bir program uygulamaktadır. Bu program uyarınca hâlihazırda iş piyasasının dışında olan kadınlara, iş piyasasına girmelerini veya geri dönmelerini sağlamak üzere sosyal beceriler kazandırılması ve mesleki eğitim verilmesi amaçlamaktadır.

İrlanda hükümeti karar alma yapılarına katılan kadınların sürekli olarak düşük sayıda olmasından endişe duymaktadır. Bunun için alınan önlem, kadınların kararmaya katılımlarının teşviki için birçok projeye fon sağlanmasıdır. Oluşturulan stratejiler, kadınların Ülke Kalkınma Stratejilerine ve diğer yerel karar alma mekanizmalarına katılımlarının sağlanması, STK sektöründe çalışan kadınların ulusal ve bölgesel politikaya etki edebilmelerini sağlamak üzere eğitilmeleri ve kadınların siyasi partilerdeki durumlarını gözden geçirmek ve iyileştirmek için yapılan çalışmalardan oluşmaktadır.

Bunların yanında İrlanda hükümeti tarafından “Kadınlar için Eşitlik Önlemi 2009” adında bir çalışma da yapılmaktadır. Çalışma başlangıçta bir yıl sürmek üzere planlanmıştır ve çalışmayı hayata geçiren fonların devamı halinde daha da uzun süreli olacaktır. Adı geçen çalışma uyarınca 30.000 € tutarında küçük ölçekli bir fon, sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde ikamet eden kadınların eğitim almalarını ve mesleki eğitimlerini desteklemek üzere gruplara ve kuruluşlara tahsis edilmiştir. Bu desteğin amacı kadınların yeteneklerini ve niteliklerini geliştirmek, dolayısıyla ilerleme seçeneklerini desteklemek ve iş piyasasına hazır olma durumlarını arttırmaktır.

Yukarıda sayılanlardan önce hayat bulmuş olan Kadınlar için Eşitlik Önlemi 20002007” nin 3 milyon € tutarı Avrupa Sosyal Fonu’ndan karşılanmak üzere 37 milyon € tutarında bir bütçesi vardı ve adı geçen programdan sertifikalı eğitim alan 5.500 kadın dahil olmak üzere doğrudan yaklaşık 41.000 kadın faydalandı.

2) Eşitlik Otoritesi

Eşitlik Otoritesi, 1998 yılında yürürlüğe giren İstihdam Eşitlik Yasasına dayanarak kurulmuş bağımsız bir kuruluştur. 18 Ekim 1999’da kurulmuştur. Eşitlik Otoritesi, İstihdam Eşitlik Ajansının yerini almıştır ve genişletilmiş bir rol ve işleve sahiptir. İstihdam Eşitlik Yasası ve 2000 yılında yürürlüğe giren Eşitlik Statü Yasası, toplumsal cinsiyet, medeni hal, aile statüsü, yaş, engelli olma hali, ırk, cinsel tercih, dini inanç ve göçebelik alanlarında ayrımcılığı yasaklar.

Yasada, ayırım, bir kişinin yukarıda ifade edilen herhangi bir ana alanda diğer kişiden daha farklı bir şekilde muamele edilmesi, muamele edilmiş olması veya muamele edilecek olması şeklinde tanımlanmaktadır.

Eşitlik Otoritesi, eşitsizlik gören grupların ve bireylerin durumunda ve deneyimlerinde, eşitliği teşvik ederek ve eşitlik taahhüdünü destekleyerek pozitif değişim elde etmeyi istemektedir.

3) Eşitlik Mahkemesi

Mahkeme, yasal olmayan ayrımcılığı gidermek üzere adil, erişilebilir ve tarafsız bir konumda bulunmakta ve daha eşit bir toplum oluşumuna katkıda bulunmaktadır. 1998 İstihdam Eşitlik Yasası, Eşitlik Mahkemesinin de kanuni dayanağını oluşturmaktadır. Mahkemenin hukuka aykırı olarak gerçekleşen ayrımcılık şikâyetlerini araştırma ve şikâyet konularında arabuluculuk yapma gibi tek bir sorumluluğu bulunmaktadır. Mahkemenin görevli olduğu alanlar yasalarla şu şekilde belirlenmiştir:

Toplumsal cinsiyetten, medeni durumdan, aile statüsünden, cinsel tercihten, dinden, yaştan, engelli olma halinden, ırktan (ten rengi, ulusal veya etnik orijin dâhil olmak üzere), göçebelikten, kaynaklanan ayrımcılıkla ilgili şikâyetleri incelemek; işe alma ve emeklilik hakları dâhil istihdamla ilgili tüm konularda, konaklamaya erişim ve mülkiyet devriyle ilgili konularda, mallara erişimle ilgili konularda, hizmetlerin sağlanması konusunda, eğitimin bazı hususları konusunda ayrımcılıkla ilgili şikâyetleri incelemek.

Mahkeme genel yetkili bir mahkeme değil, yukarıda sayılan hususlarda görevli özel yetkili bir mahkemedir. Mahkemenin kurulduğu ilk sene görülen bütün davalar toplumsal cinsiyet alanında olmuştur. Şimdi takip edilen esas davalar ırk ayrımcılığına ilişkin olmakla beraber yaş, engelli olma hali ve toplumsal cinsiyet konuları önem sırasıyla bunu takip etmektedir.

Mahkeme, yasayla tüm kararları yayınlar. Böylece Avrupa’da tek olan ve tüm kararların veri tabanını oluşturduğu bir web sitesi bulunmaktadır. Ayrıca Mahkeme, her yıl davalarda ileri sürülen konuların ana hatlarını veren bir Mahkeme Kararları Dergisi (Legal Review) yayınlar. Bilgiye erişim önemli bir gelişmedir.

Mahkeme 3 grup ekiple çalışır:

1) Eşitlik memurları, Mahkemenin asıl yürütücüleridirler; tüm kararlardan ve Mahkeme tarafından sonuçlandırılan uzlaşma anlaşmalarından onlar sorumludurlar.

2) Mahkemenin destek memurları.

3) Mahkemeye personel ve finans desteği verip Mahkemenin bağımsızlığına sonuna kadar saygı duyan Bakan ve departmanı.

Sonuç

Türkiye’de toplumsal cinsiyete dayalı verilerin oluşturulması ve erişilebilirliği:

Bir AB yükümlülüğü olarak, çalışmalarını teşvik edilen toplumsal cinsiyete dayalı verilerin İrlanda’da nasıl faydalı olduğu göz önüne alınarak, Türkiye’de bu verilerin toplanışının sistematikleştirilmesi konusunun gündemde tutulması önemlidir.

Avrupa Birliği entegrasyonunun önemi:

AB toplumsal cinsiyet eşitliği yasalarına uyum ile fonlara erişim için ilgili düzenlemelerin yapılması yükümlülüğü, İrlanda’da toplumsal cinsiyet eşitliği taraftarlarına bir araç olarak yardımcı olmuştur. AB uyum süreci, en üst düzey karar alıcıların, toplumsal cinsiyeti dâhil etme stratejisinin bir seçenek değil bir zorunluluk olduğunu görmelerini sağlamıştır.

Toplumsal cinsiyeti dâhil etme stratejisinin tanıtımı ve uygulanması:

İrlanda’da, etkileyici düzeyde oluşturulan araçlar ve stratejilere rağmen, toplumsal cinsiyeti dâhil etme stratejisinin analitik ve teknik tanıtım süreci, en üst düzey karar alıcılar tarafından güçlü siyasi irade gerektirmiştir. Bu sürecin gözlemlenmesi, Türkiye’nin de toplumsal cinsiyeti dâhil etme stratejisinin geliştirilmesinde bir örnek teşkil etmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin uygulandığı devlet yapısı:

Spesifik olarak toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine kurgulanmış birimlerin varlığı önemlidir. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu örneğinde olduğu gibi, toplumsal cinsiyet eşitliğine doğrudan hitap eden belirgin devlet mekanizmalarının varlığı çok önemlidir.

Türkiye’de İrlanda Eşitlik Mahkemesi benzeri bir Sivil Mahkemenin ileride kurulması olasılığı:

Toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı davaların ele alınıp uzlaşma yöntemi ile sonuçlandırılabilmesi türde bir yasal mekanizma, Türkiye’de adalete erişimi sınırlı olan kadınlar için özellikle faydalı olacaktır. TBMM’de Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun bu tür bir sivil yasal mekanizmanın kurulabilmesine dair tartışmaların girişimciliğini üstlenebilmesi oldukça faydalı olacaktır. Bu zaman zarfı içerisinde ise, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli gördüğü hallerde ilgili mercilere iletmek” görev tanımına ilişkin olarak, İrlanda Eşitlik Mahkemesinin uygulamaları arasında yer alan, davaların geliştirilen bir websitesinde yayınlanması, böylece ne tür davaların şikâyet unsuru olduğu bilgisinin erişilebilirliğinin sağlanması Komisyonun görünürlüğünü güçlendirir.

3.2.2. 14 – 17 Aralık 2009 tarihli İspanya Çalışma Ziyareti

Çalışma ziyaretinin amacı deneyim alışverişi sağlamak ve İspanya'daki Cinsiyet Eşitliğinin İşleyişi ile ilgili olarak en iyi örnekler ve dersler hakkında bilgi edinmektir.

Ziyaret programına katılan grup Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri ve UNDP Türkiye Ofisi'nden temsilcilerden oluşmuştur:

- Güldal Akşit, İstanbul Milletvekili ve Komisyon Başkanı
- İlknur İnceöz, Aksaray Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Özlem Müftüoğlu, Gaziantep Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Ahmet Ersin, İzmir Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Ahmet Orhan, Manisa Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Mustafa Hamarat, Ordu Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Fatma Şahin, Gaziantep Milletvekili
- Sezen Civelek, Komisyon Uzman Yardımcısı
- Orria Goni Delzangles, UNDP Yeni Girişimler Program

Müdürü

- Leyla Şen, UNDP Demokratik Yönetişim Program Müdürü
- Aslı Şahin, UNDP Siyasette Kadın Projesi Sorumlusu

15 Aralık 2009 tarihinde Madrid İspanya Parlamentosu Eşitlik Komisyonu Ziyaret edildi ve Komisyon Başkanı Carmen Calvo Poyato, Komisyon Başkanvekilleri ve bazı Komisyon üyeleriyle bir araya gelen TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, İspanya'da kadının toplumdaki yeri ve İspanya Parlamentosu Eşitlik Komisyonunun işleyişi hakkında bilgi aldı.

Komisyon Başkanı Calvo Poyato, İspanya Parlamentosu Eşitlik Komisyonunun sadece 1,5 yıllık bir geçmişi olduğunu ve bu durumun 30 yıllık Parlamento tarihine sahip İspanya için çok önemli olduğunu, kadının toplumda yeri yoksa bir ülkeden demokratik bir ülke olarak bahsedilemeyeceğini, Parlamento bünyesinde siyasi partiler arasında konuya yaklaşım açısından farklar olmasına rağmen kadın-erkek eşitliği konusunda önemli başarılar elde edildiğini ifade etti.

Komasyon Başkanı Calvo Poyato sivil toplum kuruluşlarının kadın haklarının ilerletilmesinde çok önemli bir konuma sahip olduklarını, son 25 senedir Kadın Enstitüsünün faaliyet gösterdiğini, Kadın Enstitüsü ve kadın kuruluşlarının hem ülke genelinde hem de bölgelerde etkin olduklarını, Kadın Enstitüsünün hükümeti ve dolayısıyla kanunları etkileyebildiğini ve elde ettiğı fonlarla kadınların ihtiyaçlarını giderebildiğini belirtti.

Bu süreçte politik olarak kadınların temsilini arttırmayı çok önemsediklerini ifade eden Calvo Poyato, %60–40 gibi bir oran dayattıklarını ve erkeklerin bunu ilk başta kabullenmemelerine rağmen kadınların mücadeleyi bırakmayarak istediklerini aldıklarını belirtti. Başkan, İspanya’da hâlihazırda Kabinedeki kadın bakan sayısının erkek bakan sayısını geçtiğini, bir sene öncesine kadar mevcut olmayan Kadından Sorumlu Bakanlığın da yine bu süreçte oluşturulduğunu sözlerine ekledi.

Başkan, Eşitlik Komisyonu kurulması aşamasında kadın kuruluşlarıyla sürekli irtibat halinde olduklarını, yola öncelikle siyasi partilerin içinde kadın-erkek eşitliğini sağlamayı amaçlayarak çıktıklarını, Eşitlik Komisyonunda bütün siyasi partilerin temsil edildiğini, siyasi çeşitliliğe rağmen kadına karşı şiddet gibi çok önemli konularda oybirliğine dayalı kararlar alındığını, Komisyonun yasama fonksiyonu olduğunu ancak Türkiye’deki muadilinden farklı olarak vatandaşlardan gelen doğrudan başvuruları değerlendirecekleri bir mekanizmalarının olmadığını, Komisyonun diğer Komisyonlarla işbirliği içinde çalışmasının gerektiğini, Komisyonun kadın politikacıların ve kadın sivil toplum örgütlerinin çabalarının sonucunda kurulduğunu ifade etti.

Kadınların toplumsal gücünü arttırmak için mücadele veren Eşitlik Komisyonunun Komisyon olarak aslında Parlamento genelindeki bütün faaliyetlerle ilgilenmesinin ve Komisyon üyelerinin cinsiyet ayrımcılığı içeren bütün konulara eğilmelerinin gerekliliğini vurgulayan Başkan, ayrıca İspanya için Türkiye’deki gelişmelerin önemli olduğunu ve Türkiye’de de Eşitlik Komisyonu kurulmuş olmasından memnuniyet duyduklarını sözlerine ekledi.

İspanya'nın Parlamentodaki kadın oranını arttırırken kota uygulayıp uygulamadığı şeklindeki bir soru üzerine Başkan Calvo Poyato, öncelikle siyasi partiler içindeki kadınların mevcut duruma isyan ettiklerini, bunun daha sonra genele yansıdığını ve kanunla bütün siyasi partiler için kota getirildiğini, seçim listelerini oluştururken kadın-erkek eşitliğini gözetmenin zorunlu kılındığını, kadın-erkek eşitliğini gözetmeyen listeler sunmanın yasal olmadığını ve uygulamayanlar için cezai yaptırımlar oluşturulduğunu açıkladı.

Başkan, kadınların mevcut sahip oldukları hakları elde etmeleri için çok uzun mücadeleler vermek durumunda kaldıklarını ve bu mücadelenin sonucunda kadınlar olmadan demokrasinin olmayacağını kabul edildiğini ve kadın haklarının aynı zamanda insan hakları olduğunun vurgulandığını belirtti.

İkinci kâtip üye Merce Pigem Palmes, kadınların sorunlarını sadece kadınların sorunu olarak görmemek gerektiğini, bunların erkeklerin ve bütün toplumun sorunu olduğunu, ancak erkeklerin yardımıyla Parlamentoda istenen orana ulaşılabileceğini, hem Parlamentoda hem de ailede ilişkileri düzeltmenin mümkün olduğunu, kanunların önemli olmasına rağmen toplumun bu gelişmeleri yakalamasının da en az o kadar önemli olduğunu vurguladı.

Başkan Calvo Poyato İspanya'da Kadından Sorumlu Bakanlık ve Eşitlik Komisyonu kurulmadan önce iki tane çok önemli kanunun yürürlüğe girdiğini ifade etti:

Politik anlamda kadınların temsilini garanti altına alan Kadın-Erkek Eşitliği Kanunu ve Kadına Yönelik Şiddete Karşı Kanun.

Başkan, Komisyonun görevleri arasında Eşitlik Bakanlığını denetlemenin de yer aldığını, Bakanlığa hesap sorabildiklerini, ayrıca Bakanlığa bir takım öneriler ve taslaklar sunduklarını belirtip Eşitlik Bakanlığının yasamadaki karşılığının Eşitlik Komisyonu olduğunu belirtti.

Yasal düzenlemeleri gerçekleştirmenin ve toplumu bu düzenlemelere hazırlamanın, kadınların mücadelesinin iki temel ayağını oluşturduğunu belirten Başkan, 21. yüzyılda demokrat erkeklerin üstlenmesi gereken en önemli misyonun kadın haklarının ilerletilmesi olduğunu ifade etti.

Heyet, Kadın Enstitüsünü ziyaret etti ve Genel Direktör Rosa Peris Cervera ile beraberindekilerden Kadın Enstitüsünün yapısı ve işleyişi hakkında bilgi aldı.

Rosa Peris Cervera 1983 yılında kurulan Enstitünün idari olarak Eşitlik Bakanlığına bağlı olmakla beraber bağımsız bir bütçeye sahip olması dolayısıyla özerk bir yapısının olduğunu ifade etti. Genel Direktör, bu seneki bütçelerinin 25 milyon Euro olduğunu ve ayrıca yaklaşık 5 milyon Euro civarındaki Avrupa Sosyal Fonundan da yararlandıklarını belirtti.

İlk etapta yasal durumu ele aldıklarını belirten Peris Cervera, bu çerçevede kanunlarda bazı düzenlemeler yaptıklarını; örneğin önceden yasak olan boşanmanın artık mümkün kılındığını, kürtaj yasasının kabul edildiğini, 1983 yılına kadar suç olarak kabul görmeyen kadına yönelik şiddetin kanuna girmesinin sağlandığını belirtip bu süreçte İspanya'nın AB'ye üye olmasıyla uygulanan programların kendilerine çok yardımcı olduğunu ve İspanyol kadınının yüzünü Kuzey Avrupa'ya çevirdiğini ifade etti. Yürütülen programların gerçeğe dönüşmesinin Avrupa Fonları sayesinde olduğunu vurgulayan Peris Cervera, kadın haklarının ilerletilmesi konusunda direnç gösteren kesimlere konuyu AB'nin talebi şeklinde sununca bu kesimlerin de yeni düzenlemeleri kabul etmek zorunda kaldıklarını söyledi.

Peris Cervera, ilk etapta kadınların eğitim seviyesinin yükseltilmesi, kadın sağlığı, kadının piyasa ekonomisinde yer almasına dair programlar uyguladıklarını ifade etti. Ayrıca, 1980li yıllarda İspanya'da çalışan kadın sayısı az olduğundan kadınların çalışma hayatına katılmaları için çaba gösterdiklerini belirtti. İspanyol kadınının ekonomik ve sosyal durumuyla ilgili istatistikî veri olmadığından bu verileri topladıklarını, kadınların toplumdaki rolleriyle ilgili bilgi sahibi olunmayan bir alan varsa bunu görev edinip bir çalışma içine girdiklerini belirten Peris Cervera, Kadın Enstitüsünün sübvansiyonlarıyla kadın örgütlerinin yürüttüğü çalışmalar olduğundan bahsetti. Kadın örgütlerinin yürüttüğü çalışmalara çok önem verdiklerini belirten Peris Cervera, kamu olarak ulaşamadıkları noktalara kadın örgütlerinin ulaşabildiklerini söyledi. Ayrıca Kadın Enstitüsü olarak kadının toplumdaki rolünü arttırmak, kadının iş yaşamıyla aile yaşamını uzlaştırmak üzere pek çok kampanya yürüttüklerini açıkladı.

Peris Cervera, Kadın-Erkek Eşitliği Kanunuyla kamudaki kadın mevcudiyetinin arttığını, kadınlar için kota belirlenerek kadınların gelmek istedikleri yere ulaşmalarına yardımcı olunduğu,

1983'te %6 olan kadınların Parlamentodaki temsil oranının kota sayesinde bugün %36'yı bulduğunu,

Özerk bölgelerin parlamentolarındaki kadın oranının %40,

Orta derecedeki yönetim kademelerindeki kadın oranının ise %33 olduğunu,

Kabinenin çoğunu kadınların oluşturduğunu belirtti.

Çalışmalarında diğer bakanlıkların da katkısının yüksek olduğunu vurgulayan Peris Cervera, bütün bakanlıkların işbirliğini elde etmenin önemini altını çizdi. Ayrıca, yürüttükleri programlarla siyasi aktörleri eğiterek bu konuyla doğrudan ilgili olduklarını onlara aşlamayı hedeflediklerini ifade etti. Peris Cervera, devlet genel bütçesi hazırlanırken kadın hakları konusunda daha fazla devlet kaynağı ayrılması için çaba verildiğini ve hükümetin de bunu desteklediğini belirtti. İzlenmesi gereken yolla ilgili bir kılavuzun olmadığını vurgulayan Genel Direktör, her ülkenin kendi gerçeklerine göre bir politika belirlemesinin yerinde olacağını ifade etti.

Peris Cervera, 1989'da Ceza Kanununda bir değişiklik yapılarak kadına yönelik şiddetin kanunlaştığını, 2004 yılında ise müstakil bir kanunun oluşturulduğunu ifade etti. Ayrıca, kadınların bilinçlendirilmesi, şiddetin nasıl önleneceği, kadınların şiddet gördüklerinde nerelere başvuracakları, şiddete maruz kalan kadınların ekonomik bağımsızlığı, şiddet suçunun Ceza Kanunundaki karşılığı gibi önlemlere değinen Kanunu uygulamak adına Kadına Yönelik Şiddete Karşı Özel Mahkemelerin kurulduğunu belirtti. Peris Cervera, 94 hâkimin sadece kadına yönelik şiddete bakmak üzere uzmanlaşmış durumda olduğunu, önceden bu tip davalara Aile Mahkemelerinde bakıldığını, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Özel Mahkemelerin sadece erkeğin kadın üzerindeki şiddetine karşı kurulduğunu, Kadın Enstitüsü olarak kadınları şiddeti gizlememeleri ve bu mahkemelere gitmeleri konusunda teşvik ettiklerini, yılda bu mahkemelere 160.000 şikâyetin olduğunu ve teşvikleriyle birlikte şikâyet sayısının da giderek arttığını belirtti.

Peris Cervera, ülkenin genel bütçesinde 350.000 Euroluk bir bütçenin sadece şiddete uğrayan kadınların başvurmalarını sağlamaya yönelik farkındalık yaratmaya ayrıldığını, şiddet gören kadının şikâyeti halinde kadına özel cep telefonu verildiğini, bu telefonun polisle bağlantısı olduğunu ve bu sayede polisin şiddet gören kadının yerini tespit ederek tehlike halinde derhal olay yerine gidebildiğini; kötü muamelede bulunan erkeklere de bileklik takıldığını ve saldırgan erkeğin kadına 300 metreden daha yakın olması halinde bilekliğin polise alarm verdiğini belirtti.

Fiziksel ve psikolojik şiddetin her ikisini de önemsediklerini ifade eden Peris Cervera, mahkemelere bakıldığında fiziksel şiddeti tespit etmenin doktordan alınan raporlar sayesinde daha kolay olduğunu, psikolojik şiddeti ölçmenin ise daha zor olduğunu, ihtisas mahkemelerindeki adli tıp uzmanlarının kadınlarla konuşup rapor sunduklarını ve kadının uğradığı psikolojik şiddeti gözler önüne serdiklerini açıkladı.

Genel Direktör, yaptırımlarla ilgili olarak şiddetin büyüklüğüne göre cezanın değiştiğini, örneğin fiziksel şiddet için 6 ayla 2 yıl arasında değişen bir cezanın uygulandığını, eğer 2 yıldan az bir cezayı kapsıyorsa ilk defa işlenen suç için hapis cezası vermek yerine diğer yaptırımlara başvurulduğunu ancak suçun tekrarı halinde hapis cezasına hükmedildiğini ifade etti. Ayrıca, Kanundan önce hafif şiddet uygulayanların herhangi bir cezaya muhatap olmadığını belirtti.

Peris Cervera, kadınların sığınabilecekleri üç çeşit yapıdan bahsetti:

Bunlardan birincisi ‘İlk Yardım Merkezleri’. Bu merkezlerde kadınlar 2-3 gün kalıyorlar. Bu süre içerisinde durumları analiz ediliyor, kadınlara nasıl yardım yapılacağına dair karar alınıyor ve kadının çocuklarıyla birlikte sığınma evlerine gitmesine karar verilebiliyor.

İkinci yapı olan ‘Sığınma Evleri’nde kadınların kalma süreleri 3 ila 18 ay arasında değişiyor. Sığınma Evlerinde kadınlara yemek, barınma ve psikolojik destek sunuluyor. Psikolojik destek işe yararsa ekonomik hayata entegre olmaları sağlanıyor.

Kadınların ekonomik hayata entegre olmaları da sağlandığında Sığınma Evlerinden çıkıp ‘Özel Daireler’e taşıyorlar. Şiddete uğrayan kadınların yaşadığı bu Özel Dairelerde devletin desteği kadınların üzerinde olmaya devam ediyor.

Peris Cervera, halen 3 yaştan sonra okula gitmenin zorunlu olduğu İspanya’da 0-3 yaş çocuklarının da okullaşması için devlet politikası oluşturulduğunu, pek çok fabrikanın kendi tesislerinde kreşler açmaya gittiğini, yeni bebeği olan ailelere 2500 Euro nakdi yardım yapıldığını, çalışan kadınların çocuk başına 3 yaşına kadar aylık 100 Euro yardım aldığını, çocuk 8 yaşına gelene kadar ebeveynlerden birinin çalışma saatlerini azaltma gibi kolaylıkların bulunduğunu, yeni bebeği olan annelere 16 hafta, babalara 15 gün izin verildiğini belirtti.

16 Aralık 2009 tarihinde Sevilla Endülüs Kadın Enstitüsü ziyaret edildi.

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Güldal Akşit başkanlığındaki heyet, Endülüs Kadın Enstitüsünü ziyaret etti ve Direktör Soledad Perez Rodriguez ile beraberindekilerden Endülüs Kadın Enstitüsünün yapısı ve işleyişi hakkında bilgi aldı.

Perez Rodriguez, 20 sene önce kurulan Kadın Enstitüsünün özellikle kırsal bölgelerde çok önemli gelişmelere imza attığını ifade etti. Özerk Bölge olarak merkezlerinin Sevilla olduğunu ve 8 şehirde de şubelerinin bulunduğunu belirten Perez Rodriguez, iller bazında ayrı bir yapılanmalarının bulunduğunu ve toplam olarak ilçe yapılanmalarını da içerecek şekilde 186 ofislerinin faaliyette olduğunu kaydetti.

Direktör, Enstitü olarak bütçelerinin 42 milyon Euro olduğunu ve bunun 9 milyon Euro’sunun Avrupa Sosyal Fonundan geldiğini ifade etti. Direktör, daha sonra Endülüs Bölgesi’yle ilgili bazı istatistikler verdi:

Endülüs Bölgesi’nde çalışan her 10 kişiden 4’ü kadın, 6’sı erkek;

Firma bazında her 10 firmadan 3’ü kadınlara aitken 7’si erkeklere ait;

Üniversiteye başlayanların %52’si kadın, %48’i erkek;

Üniversiteye başlayan kadınların diploma alma oranı ise %60;

Ayrıca İspanya genelinde 16 yaşına kadar zorunlu eğitim var.

Perez Rodriguez, Kadın Enstitüsünün uzmanlık alanlarını şöyle sıraladı:

Kadınların haklarıyla ilgili olarak ve şiddete karşı bilinçlendirilmesi;

Sosyo, politik ve kültürel politikalara katılımının sağlanması;

Endülüs Bölgesi’nde kadın haklarının her alanda savunulması.

Kadınların belediyeye ve Enstitüye bireysel başvuru yapabildiklerini ifade eden Perez Rodriguez, Enstitünün özel ve ücretsiz bir şikayet hattına sahip olduğunu ve bu hattın 365 gün 24 saat boyunca ulaşılabilir durumda bulunduğunu, bu hattaki görevlinin kadınla konuştuğundan sonra gerekliyse polisi veya doktoru aradığını, kadının ilk muhatabının polis olduğu durumlarda dahi polisin uzman kurum olarak Enstitüye danıştığını ifade etti.

Perez Rodriguez, Endülüs Bölgesi'ndeki uygulamaya göre herhangi bir kanunun Endülüs Parlamentosuna gitmeden önce Enstitüye geldiğini ve burada kadın-erkek eşitliği açısından incelendiğini; Parlamento Komisyonu haricinde hükümet içerisinde de ayrı bir komisyonun bulunduğunu; ana çerçevenin Madrid tarafından belirlendiği, detaylara ise bölgelerin kendilerinin karar verdiği bir idari yapılanmaya sahip olduklarını belirterek sözlerini tamamladı.

Sonuç

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu İspanya'nın Madrid ve Sevilla şehirlerinde gerçekleştirdiği çalışma ziyaretlerinden şu sonuçlarla dönmüştür:

Avrupa Birliği üyeliği İspanya'ya kadın-erkek eşitliğini sağlamak konusunda iki açıdan çok yararlı olmuştur:

Birinci olarak, üyelik süreci sayesinde AB'nin beklentilerini karşılamak adına eşitlik yolunda atılan adımlara gösterilen direnç daha kolay kırılmıştır.

İkinci olarak ise, adaylık ve üyelik süreci İspanya'ya AB'nin maddi imkânlarından faydalanma, Avrupa Sosyal Fonundan ciddi maddi yardımlar elde etme şansını vermiştir. Özellikle Kadın Enstitüsünün merkezde ve bölgelerde yürüttüğü programların gerçekleştirilmesinde Avrupa Sosyal Fonunun katkısı yüksektir. Kadın Enstitüsünün 30 milyon Euroluk bütçesinin 5 milyon Eurosunu, Endülüs Kadın Enstitüsünün 42 milyonluk bütçesinin 9 milyon Eurosunu Avrupa Sosyal Fonu karşılamaktadır. Ayrıca, İspanya devlet genel bütçesi hazırlanırken kadın haklarıyla ilgili konulara giderek daha fazla pay ayrılmış ve hükümet de bunu desteklemiştir.

İspanya’da siyasette kadınların temsil oranının artmasında kotanın çok etkili olduğu göze çarpmaktadır. Öncelikle siyasi partiler içerisinde kadınların mevcut durumdan memnuniyetsizlikleriyle başlayan süreç, daha sonra genele yansımış, kanunla bütün siyasi partiler için kadın kotası getirilmiş, siyasi partilerin seçim listelerini oluştururken kadın-erkek eşitliğini gözetmeleri zorunlu kılınmıştır. İspanya’da Parlamentodaki mevcut kadın parlamenter oranı %36’yı bulurken, Kabinedeki kadın bakan sayısı erkek bakan sayısını geçmiştir.

Mevzuatta müstakil olarak düzenlenen Kadın-Erkek Eşitliği Kanununun alanındaki yasal açığı kapattığı; yasal düzenlemeleri gerçekleştirmenin yanında toplumu bu düzenlemelere hazırlamanın da kadın-erkek eşitliğini sağlamak adına çok önemli olduğu saptanmıştır.

Söz konusu olanın kadınların toplumdaki yeri ve hakları olduğunda, siyasi partiler arasındaki farklılıkların asgari düzeye indiği ve Eşitlik Komisyonunda çok önemli kararların oybirliğiyle alındığı tespit edilmiştir.

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun muadili olan İspanya Parlamentosu Eşitlik Komisyonunun yanı sıra genel merkez Madrid’de ve ülkenin özerk bölgelerinde bulunan Kadın Enstitülerinin de kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında önemli hizmetler ifa ettikleri, bu Enstitülerin idari olarak Eşitlik Bakanlığına bağlı olmakla birlikte bütçe açısından özerk bir yapıya sahip oldukları, hükümeti ve kanunları etkileme güçlerinin yanında elde ettikleri fonlarla kadınların ihtiyaçlarını giderebildikleri de saptanmıştır.

İspanya’da sivil toplum kuruluşlarının kadın haklarının ilerletilmesinde dikkat çekici bir konuma sahip oldukları belirlenmiştir. Parlamentodaki Eşitlik Komisyonunun kuruluşunda da katkıları olan bu kadın örgütlerine, Kadın Enstitüsü sübvansiyonlar sunmaktadır ve söz konusu örgütlere üyeliği teşvik etmektedir.

3.2.3. 1–12 Mart 2010 tarihli Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu 54. Dönem Toplantısı

Ziyaret programına katılan grup aşağıdaki Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyelerinden oluşmuştur:

- Güldal Akşit, İstanbul Milletvekili ve Komisyon Başkanı
- Kemalettin Aydın, Gümüşhane Milletvekili ve Başkanvekili
- Nevin Gaye Erbatur, Adana Milletvekili ve Başkanvekili
- Şenol Bal, İzmir Milletvekili ve Kâtip
- Özlem Müftüoğlu, Gaziantep Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Öznur Çalık, Malatya Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Safiye Seymenoğlu, Trabzon Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Öznur Çalık, Malatya Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Ahmet Aydoğmuş, Çorum Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- İlknur İnceöz, Aksaray Milletvekili ve Komisyon Üyesi
- Hilmi Soner Erdoğan, Komisyon Uzmanı

1 Mart 2010 tarihinde gerçekleşen açılış oturumu Kadının Statüsü Komisyonu (KSK) Oturum Başkanı Garen NAZARIAN'ın konuşmaları ile başlamıştır. NAZARIAN konuşmasında 54. Oturumun, Pekin Eylem Platformu'nun ardından geçen 15 yıl içerisinde meydana gelen gelişmelerin ve iyi örneklerin paylaşılacağı bir oturum olacağını ve bu paylaşımlar sayesinde önümüzde duran engellerin ve zorlukların aşılabileceğini ifade etmiştir. KSK'nın toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadının güçlendirilmesi konusunun, küresel gündem içerisindeki görünürlüğünü sağlama ve önceliğini artırma konusundaki rolüne vurgu yaparak, önümüzdeki iki hafta boyunca kadınların farklı sorun alanlarını inceleyerek, sunulacak olan değerli katkıların süreci zenginleştireceğini ifade etmiştir.

İkinci olarak söz alan BM Genel Sekreter Yardımcısı Asha-Rose MIGIRO, Pekin Eylem Platformu'nun ardından geçen 15 yıla rağmen halen Pekin'de alınan kararların toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadının güçlendirilmesi için sürdürülen küresel misyona temel teşkil ettiğini belirterek, Genel Sekreterliğin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadının güçlendirilmesi konusunu bu yıl öncelikli alan

olarak belirlediğini hatırlatmıştır. MIGIRO, pek çok ülkenin özellikle eğitim, yasalar, plan ve program geliştirilmesi gibi konularda önemli gelişmelere imza attığını ifade etmiş, bu başarıda kadın grupları arasındaki bilgi ağlarının, kararlılığın ve yaratıcılığın rolüne dikkat çekmiştir. MIGIRO bu gelişmelere rağmen, kadına yönelik şiddetin - özellikle çatışmalar altında yaşanan cinsel şiddetin- sürdüğüne, kadınların en yoksul kesim olduğuna, parlamentolarda yeteri kadar temsil edilmediğine, anne ölümlerinin kabul edilemez derecede yüksek olduğuna, yasalar ile uygulama arasında derin bir uçurum olduğuna vurgu yapmış, bölgesel gözden geçirmeler neticesinde de görüldüğü üzere söylemden eyleme geçmeye ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir.

Sayın MIGIRO’nun ardından sözü Ekonomik ve Sosyal Konsey (EKOSOK) Başkanı Hamidon ALİ almıştır. 2010 yılında EKOSOK’un gerçekleştireceği Bakanlık Düzeyinde Yıllık Gözden Geçirmenin konusunun “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Konusunda Uzlaşılan Uluslararası Hedeflerin Uygulanması” olduğunu aktaran ALİ, yeni toplumsal cinsiyet biriminin de kurulması ve bu yıl içerisinde kutlanmakta olan önemli yıldönümleri ile birlikte uluslararası topluma önemli mesajlar verileceğini belirtmiştir. Mevcut ekonomik ve mali krizin yanı sıra gıda ve yakıt krizi ile küresel ısınmanın hedeflere ulaşılması konusunda önemli engeller teşkil ettiğini belirten ALİ, bu krizlerin özellikle kadınları daha fazla etkilemesinin beklendiğini hatırlatmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin kendi içinde bir hedef olarak görülmekle beraber uluslararası kalkınma hedeflerine erişilmesi için de bir önşart olduğunun artık net olarak kabul edildiğini belirten ALİ, hedeflerimize ulaşmak için karşımızda duran zorluklarla daha etkin mücadele edebilmek için hem kalkınmış hem de kalkınmakta olan ülkeler açısından durumu değerlendirmemiz gerektiğini hatırlatarak konuşmalarını bitirmiştir.

Daha sonra söz alan Ekonomik ve Sosyal İşlerden Sorumlu Müsteşar Sha ZUKANG konuşmasında Pekin Eylem Platformu ile herkes için eşitlik, kalkınma ve barış konusundaki taahhütlere yeni bir boyut kazandırıldığını, bunun da “toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan ve politikalara yerleştirilmesi” kavramı ile sağlandığını belirtmiş,

gerçekleştirilen gözden geçirmelerle uluslararası toplumun hedeflerine yeniden odaklanacağını ifade etmiştir. Pek çok hükümetin kadının güçlendirilmesi için ulusal mekanizmalar kurduğunu, bilinç artırma faaliyetleri yürüttüğünü, buna rağmen halen yaşanan sıkıntıların bölgesel farklılıklardan kaynaklandığını belirten ZUKANG, kaydedilen gelişmelerin henüz başlangıç niteliğinde olduğunu ifade etmiştir. ZUKANG son olarak 2009 yılında gerçekleştirilen “Kadının Kalkınmadaki Rolü” konulu dünya çapındaki araştırma ile son on yılda kadınların ekonomik olarak güçlenmesine yeteri kadar yer verilmediğinin anlaşıldığını belirtmiş, hükümetleri bu konuda çabalarını yoğunlaştırmaya davet etmiştir.

Toplumsal Cinsiyet ve Kadının İlerlemesi konularında Genel Sekreter Özel Danışmanlığını yürüten Rachel MAYANJA ise konuşmasında, toplumsal cinsiyete ilişkin gündemi bir adım daha ileriye götürebilmek için her düzeyde güçlü taahhütlere ve etkili bir liderliğe ihtiyaç duyulduğunu belirterek, bu oturum ile paydaşların ve stratejik ortakların girişimlerinin de artacağını ümit ettiğini ifade etmiş, dünyanın belirsizlik ve kriz dönemi içerisinde olduğunu, kısıntıların genellikle sosyal hizmetlerden gerçekleştiğini hatırlatmıştır. Günümüzde kadına yönelik ayrımcılık ve şiddetin, HIV/AIDS’in kadınlar arasındaki yaygınlığının, kadın okumaz yazmaz oranının yüksekliğinin, kadın ve çocuk ticaretinin en önemli sorunlar olduğunu belirten MAYANJA, yapılan her çalışmanın bu sorunlarla mücadeleye vereceği katkının önemine vurgu yapmıştır. MAYANJA son olarak çeşitli BM kurumları tarafından hazırlanan farklı raporlara dikkat çekmiştir.

MAYANJA’nın ardından UNIFEM Yürütücü Direktörü Ines ALBERDI bir konuşma gerçekleştirmiştir. ALBERDI konuşmasında, BM Güven Fonu’nun kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yapmış olduğu önemli katkıları aktararak, bu fonların çoğunlukla yasaların uygulamaya geçirilmesi, cinsel şiddetle mücadele, kadın sünneti ile mücadele, şiddet mağdurlarına sunulacak destek konularına tahsis edildiğini belirterek, UNIFEM’in uygulama konusundaki açığın kapatılması için ulusal düzeyde desteklerini sürdüreceklerini ifade etmiştir.

Son olarak, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi (CEDAW) Başkanı Naela GABR söz alarak, şu anda Sözleşmeye taraf olan ülke sayısının 186 olduğunu, Pekin Eylem Platformu'nda hedeflenen evrensel onay ilkesine ulaşmak için yalnızca 8 ülkenin kaldığını, CEDAW Komitesi'nin 41. Oturumu'nda karar verildiği üzere artık nihai yorumlara ilişkin de bir izleme yapılacağını belirterek, bu amaçla bir raportör atandığına vurgu yapmıştır. Başkan GABR, ayrıca BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile artık daha yakın çalıştıklarını, evliliğin ekonomik sonuçları, yaşlı kadınlar, iklim değişikliği ve kadın, doğal afetler ve kadın, yerinden edilen ya da sığınmacı kadınlar gibi farklı konularda da çalışmalar yürüttüklerini ifade etmiştir. Komite olarak hiçbir ülkede fiili eşitliğin sağlanamadığını tespit ettiklerini söyleyen GABR, kadınların çok yönlü ayrımcılığa uğradığını belirtmiştir.

Üst Düzey Oturumlar

1 Mart 2010 tarihinde gerçekleşen açılış oturumunun ardından başlayarak, 9 Mart 2010 tarihine kadar süren üst düzey oturumlarda üye ülkeler ya da üye ülkeler adına söz alan gruplar, kaydedilen gelişmelere ilişkin konuşmalar gerçekleştirmiştir. Söz alan ülke ve grupların değindiği konular Pekin Eylem Platformu'nun 12 kritik alanı açısından değerlendirildiğinde, söz alan 8 grup ve 93 ülkeden 92 sinin kadına yönelik şiddet, 76 sinin kadın ve ekonomi, 74 ünün kadın ve sağlık, 71 inin yetki ve karar alma mekanizmalarında kadın, 63 ünün kadınların ve kız çocuklarının eğitimi ve öğretimi, 57 sinin kadın ve yoksulluk, 41 inin kurumsal mekanizmalar, 29 unun kadının insan hakları, 27 sinin silahlı çatışmalarda kadın, 25 inin kız çocukları 12 sinin kadın ve medya, 11 inin kadın ve çevre, konusundaki sorunlara ve yürütülen çalışmalara değindikleri görülmüştür. Ayrıca gruplar ve üye ülkeler arasından bazıları, ekonomik, finansal, enerji ve gıda krizlerinin, iklim değişikliğinin kadınlar üzerindeki etkisi, toplumsal cinsiyet göstergeleri, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, bilinç yükseltme faaliyetleri, toplumsal kalıpyargılarla mücadele ile farklı kadın gruplarının ihtiyaçları ve işbirliği gibi farklı ve yeni sorun alanlarına da değinmişlerdir. Ayrıca BM bünyesinde “toplumsal cinsiyet eşitliği biriminin” oluşumunun önemine vurgu yaparak, bölgesel işbirliklerinin geliştirilmesine ilişkin önerilerde de bulunmuşlardır.

Türkiye adına heyet başkanı olarak Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Sayın Selma Aliye KAVAF 1 Mart 2010 tarihinde konuşmalarını gerçekleştirmiştir. Sayın KAVAF konuşmasına Türk Hükümetinin uluslararası taahhütlerini yerine getirmek konusundaki kararlılığını ifade ederek başlamıştır. Konuşmasında bir önceki gözden geçirmeden bu yana ülkemizde Pekin Eylem Platformu'nun 10 kritik alanını kapsayacak şekilde Ulusal Eylem Planı hazırladığını, kız çocuklarının eğitimi konusunda her sektörden sağlanan desteklerle önemli adımlar atıldığını, kadınların işgücüne katılım oranını artırmak amacı ile başta İstihdam Paketi olmak üzere önemli önlemler alındığını ifade eden Sayın KAVAF, özellikle kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda bir politik kararlılık olduğunu belirterek, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'ni örnek olarak göstermiş, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yürütülen faaliyetlere ve verilen eğitimlere dikkat çekmiştir. Sayın KAVAF son olarak CEDAW Komitesi üyeliğine adaylığını koyan Prof. Dr. Feride Acar'a desteklerini ifade etmiştir.

2 Mart 2010 tarihinde düzenlenen oturumda İsveç adına söz alan İsveç Entegrasyon ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bakanı Nyamko SABUNI, konuşmasında tüm gelişmelere rağmen yaşanan sıkıntılardan bahsederken, kadına yönelik şiddet konusunda kendi ülkesi dışından örnekler vermiş; "Türkiye'de bu Aralık ayında yerde açılmış bir çukurda boğulmuş halde bulunan 16 yaşındaki Medine Memi'yi hatırlayın" şeklindeki ifadeleri ile ülkemizde yaşanan bir şiddet olayına atıfta bulunmuştur.

Söz konusu konuşmaya, 8 Mart 2010 tarihinde BM Türkiye Daimi Temsilciliği tarafından kullanılan cevap hakkı ile cevap verilmiştir.

3 Mart 2010 tarihinde her yıl olduğu gibi 54. Oturumda da gündem maddelerinden birini "8 Mart Dünya Kadınlar Günü"nün kutlanması oluşturmuştur. Gerçekleştirilen etkinlik çerçevesinde düzenlenen panel iki bölüm halinde gerçekleşmiş, ilk bölümde sırasıyla BM Genel Sekreteri Ban KI MOON, Çin Halk Cumhuriyeti Kadın ve Çocuk Bakanı Meng XIAOSI, Norveç Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve

Çocuk İşleri Bakanı Audon LYSBAKKEN birer konuşma gerçekleştirirken; ikinci bölümde sırasıyla, Pekin’de gerçekleştirilen 4. Dünya Kadın Konferansı’nın Genel Sekreteri Gertrude MONGELLA, Kadının Statüsü Komisyonu Eski Başkanı Patricia LICUANAN, Uluslararası Yerli Kadınlar Birliği’nden Tarcila RIVERA ZEA ile “Çünkü Ben Bir Kız Çocuğuyum” Girişiminden Amy adlı genç bir kız sunum gerçekleştirmiştir. Konuşmacılar Pekin’in ardından geçen 15 yıl içerisinde pek çok alanda gelişmeler kaydedildiğini, Pekin’in toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının güçlendirilmesi konusunda pek çok katkı ve motivasyon sağladığını, pek çok ülkede doğru yolda ilerlemeler sağlandığını, ancak bu gelişmelere rağmen özellikle kadına yönelik şiddet, kadınların karar alma mekanizmalarında yetersiz temsili, kadınların temel sağlık ve eğitim hizmetlerine erişememesi gibi sorunların varlığını sürdürdüğünü, bu sorunlarla mücadele edebilmek için kadınlara, özellikle genç kadınlara, farklılıklarını da dikkate alacak şekilde kulak verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

KSK 54. Oturumu süresince, ülke sunumlarının yanı sıra çeşitli paneller ve çalışmalar düzenlenmiştir. Bu paneller ve çalışmaların başlıkları ve panellere ilişkin kısa özetler şu şekildedir:

4 Mart 2010: “Pekin Eylem Platformunun Uygulanmasının Bin Yıl Kalkınma Hedeflerinin Tam Anlamıyla Gerçekleştirilmesine Olan Etkisi” konulu interaktif uzman paneli: Panelde, Ottawa Üniversitesi Profesörü Sayın Eva RATHGEBER, UNDP Bölge Temsilcisi ve Bölge Koordinatörü Sayın Gulden TURKOZ-COSSLETT, Yeni Çağda Kadınlar İçin Alternatifler Geliştirilmesi Eğitim Koordinatörü Sayın Zo RANDRIAMARO söz almıştır. Pekin Eylem Platformu ve Bin Yıl Kalkınma Hedefleri (MDG) arasındaki ilişkiye, benzerliklere ve farklılıklara yer verilen panelde, konuşmacılar MDG’lerin toplumsal cinsiyet eşitliğini dar bir biçimde tanımlaması, Eylem Platformu ile MDG’ler arasında yeterli tutarlılık olmaması gibi konularda eleştirilerde bulunmuş, ancak MDG’lere erişmek için Eylem Platformu’nun uygulanmasının zorunlu olduğuna vurgu yapmıştır.

4 Mart 2010 “Pekin Eylem Platformunun Uygulanmasında Kaydedilen İlerlemeler, Eksiklikler ve Zorluklara İlişkin Bölgesel Görüşler” konulu interaktif uzman paneli: Beş ayrı bölgeye ilişkin kaydedilen ilerlemeler, eksiklikler ve yapılması gerekenler üzerinde durulan panelde, Afrika Ekonomik Komisyonu (ECA) İdari Sekreter Yardımcısı Sayın Lalla Ben BARKA, Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE) İdari Sekreteri Sayın Jan KUBIS, Latin Amerika ve Karayip Ekonomik Komisyonu (ECLAC) Toplumsal Cinsiyet Bölümü Başkanı Sayın Sonia MONTANO, Asya Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCAP) İdari Sekreteri Sayın Noeleen HEYZER ve son olarak da Batı Asya Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCWA) İdari Sekreteri Sayın Al DAFA söz almıştır. Konuşmacılar bölgesel gözden geçirmeler neticesinde parlamentodaki kadın oranlarında genel olarak bir yükselme tespit edildiğine, tüm ülkelerde genel olarak bir farkındalık artışı olduğuna, ancak halen anne ölümlerinin yüksek oranda olduğuna, kadına yönelik şiddetin önemli bir insan hakkı ihlali olarak varlığını sürdürdüğüne, kadın istihdamının yetersiz olduğuna, kadınların yoksulluğunun sürdüğüne, kadınların eşit işe eşit ücret alamadıklarına, hali hazırdaki yasaların icrası ve uygulanmasının yeterli olmadığına ve kadınların ücretsiz emeğine vurgu yapmış, mevcut zorlukları aktarmışlardır. Bu zorluklarla mücadele için çok sektörlü ve kuruluşlar arası işbirliğinin sağlanmasının, kadınların karar alma mekanizmalarındaki temsilinin artırılmasının, insan haklarına dayalı yaklaşımın temel alınmasının, toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplanmasının, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve şeffaf izleme mekanizmalarının geliştirilmesinin gerekli olduğu hususlarının altı çizilmiştir.

4 Mart 2010 “Kadın ve Kız Çocuklarının İstihdam ve Saygın İşlere Erişimini Desteklemek de Dâhil Eğitim, Öğrenim, Bilim ve Teknolojiye Erişimi ve Katılımı” konulu öğle arası paneli: Üç panelist tarafından sunum yapılan panelin ilk sunumunda, geçen on beş yılda kadınlar açısından temel eğitimde ve yükseköğretimde önemli ilerlemeler kaydedilmesine rağmen Latin Amerika, Asya ve Afrika’da (özellikle

Nepal, Mali gibi fakir ülkelerde) yapılması gereken çok şey olduğu ifade edilmiş, Afrika’da eğitim alanında karşılaşılan problemlere değinilmiş ve kız çocuklarının eğitime erişimde karşılaştıkları engellerin kaldırılmasının, hem kadınlar hem de erkekler için eğitimin kalitesinin artırılmasının çok önemli olduğu belirtilmiştir. İkinci sunumda, toplumsal cinsiyet bakış açısıyla eğitimin ekonomik getirisi ve eğitim ile istihdam arasındaki ilişki ele alınmış, eğitilmiş genç kadınların işgücü piyasasına geçişini kolaylaştıracak politikalar önerilmiştir. Üçüncü sunumda ise kadınların bilim ve teknolojiye erişimi ve katılımı konusuna değinilmiş, kadınların ve kız çocuklarının bilim, mühendislik ve teknoloji alanlarında eğitim ve istihdama katılımı ile temsiliyetine ilişkin durum değerlendirmesi yapılmış, bu alanlarda kadınların durumuna ilişkin İngiltere temelinde güncel verilere yer verilerek, kadınların düşük temsiliyetinin nedenleri ve sonuçları özetlenmiş, sonuç olarak da alınması gereken önlemlere yer verilmiştir.

5 Mart 2010 “CEDAW’ın 30. Yıl Kutlaması” konulu interaktif uzman paneli Panelde Hukuk Profesörü Andrew BYNERS ve CEDAW Komitesi Üyesi Dubravka SIMONIVIC birer sunum gerçekleştirmiştir. Panelistler, Sözleşmenin toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadının ilerlemesini sağlayacak bir kalkınma aracı olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili çalışmalar açısından kamu politikası ve kalkınma için çerçeve oluşturduğuna; ayrıca taraf ülkeleri bağlayıcı hukuki bir belge olan Sözleşmenin kabul edilip onaylanmasından bu yana bu konuda kaydedilen gelişmelere ve Komite’nin çalışmalarına değinmiş, Sözleşmenin ‘‘dinamik bir araç’’ olduğuna vurgu yaparak, tavsiye kararlarının ve İhtiyari Protokol raporlama sonucunda sunulan nihai yorumların ayrımcılıkla mücadele için belirlenen yöntemlerin netleştirilmesine yardımcı olduğunu aktarmıştır. Panelistler ayrıca, Pekin Eylem Platformu ile CEDAW arasındaki ilişkiye de dikkat çekmiş, her iki belgenin de uygulanmasının artması için paydaş yelpazesinin arttırılması gerektiğine vurgu yapmıştır.

8 Mart 2010 “Küresel Ekonomik ve Mali Kriz Kapsamında Kadının Ekonomik Olarak Güçlendirilmesi” konulu interaktif uzman paneli Panelde, Toplumsal Cinsiyet ve Kalkınma Danışmanı ve Ekonomist Mona KHALAF, Uruguay Cumhuriyet Üniversitesinden Ekonomist Alma ESPINO, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Ekonomi Programı Direktörü Rania ANTONOPOULOS söz almıştır. Konuşmacılar kadının güçlendirilmesi olgusunun, pragmatik bir biçimde onların ekonomik ve mali kaynaklara erişimlerinin kolaylaştırılması, onlar için saygın ve tam zamanlı istihdam fırsatları sağlanması, yeterli yasa oluşturulması ve toplumsal cinsiyete duyarlı makro-ekonomik politikalar benimsenmesine güçlendirmenin “yavaş ve bölgeler arasında dengesiz” olduğuna; ekonomik (örneğin mülkiyet) ve mali (örneğin kredi olanakları) kaynakların kadının güçlendirilmesindeki rolüne; kadınların istihdam edilmiş olmasının nihai hedef olmadığına, nihai hedefin saygın iş ve çalışma koşulları kadınların kendini gerçekleştirme ve gelirlerini özgürce değerlendirebilmesi olduğuna; kadınların kayıt dışı sektörde çalışarak emeklerinin karşılığını alamadığına, krizden daha yoğun bir biçimde etkilenen kesimin kadınlar olduğuna, bu nedenle politikaların toplumsal cinsiyet bakış açısı ile oluşturulması gerektiğine değinmiştir. Söz konusu panelde Türkiye adına söz alınarak, Türkiye’de kadın istihdamının artırılmasına yönelik olarak hazırlanan İstihdam Paketi, küçük ve orta ölçekli işletmelere verilen kredilerde kadınlara pozitif ayrımcılık yapılması, aktif işgücü programları, Türkiye İş Kurumu tarafından hazırlanan rehberler ve düzenlenen eğitimler ile Ebeveyn İzni Yasa Tasarısı hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

9 Mart 2010 “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Konusundaki Uluslararası Taahhütlerin ve Hedeflerin Uygulanması” konulu EKOSOK paneli: Panelde Harvard Üniversitesi’nden Prof. Gita SEN, FPRI’den Kıdemli Araştırma Görevlisi Agnes QUISUMBING ve Afrika’dan Kadın, Barış ve Güvenlik Ağı İdari Yöneticisi Leymah Roberta GBOWEE söz almıştır. Panelistler, toplumsal cinsiyet eşitliğinin, kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi ve yoksulluğun ortadan kaldırılması bakımından hayati önem taşıdığına,

toplumsal cinsiyet konularının Birleşmiş Milletler Bin Yıl Kalkınma Hedefleri'nin gerçekleşmesinde ciddi bir rol üstlendiğine vurgu yapmıştır. Sekiz kalkınma hedefinden dördünün, doğrudan evrensel ilköğretimin sağlanması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesi ve kadınların güçlendirilmesi, çocuk ölümlerinin azaltılması ve anne sağlığının geliştirilmesi hedefiyle bağlantılı olduğu belirtilmiştir. Toplumsal cinsiyetin aynı zamanda, yoksulluğun ortadan kaldırılması HIV/AIDS, tüberküloz ve diğer hastalıklarla mücadele, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması gibi geri kalan hedeflerin gerçekleştirilmesi bakımından da oldukça önemli olduğu belirtilmiştir. Panelde ayrıca Afrika, Asya ve Latin Amerika'dan iyi uygulama örnekleri aktarılmış, yoksulluğu ortadan kaldırma programlarında toplumsal cinsiyete duyarlılığın artırılmasının gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

11 Mart 2010 “Kadına Yönelik Şiddete Son Vermek İçin Birleş” konulu interaktif uzman paneli: Sonke Toplumsal Cinsiyet Adalet Ağı Yönetici Yardımcısı Dean PEACOCK, İnsan Hakları Avukatı Susanna CHIAROTTI ve Uluslararası Kızıl Haç Komitesi Delege Başkanı Walter A. FÜLLEMANN'ın söz aldığı Panelde, erkeklerin ve erkek çocuklarının kadına yönelik şiddeti önleme çabalarına dâhil edilmesi konusuna odaklanılmıştır. Panelde, kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet algıları gibi kadınları olumsuz yönde etkileyen birçok hususta Pekin Eylem Platformu'na atıfta bulunularak, Platform'un üye devletleri taahhütlerini gerçekleştirilmeye ve eşitsizliğin ortadan kaldırılması için önlem almaya davet ettiği belirtilmiştir. Erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliği çabalarına dâhil edilmesine yönelik birçok bildirge ve taahhüdün yayınlandığına, bunun yanı sıra, kadına yönelik şiddeti sonlandırmak ve toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirmek amacıyla erkeklerle iş birliği içerisinde çalışan birçok sivil toplum kuruluşunun bulunduğu değinilmiştir. Uygulamaya konulan erkek ve erkek çocuklarının katılımlarına olanak tanıyan yeni programlarla, onların tavır ve davranışlarını değiştirme yönünde istekli oldukları hususunun ortaya konulduğu dile getirilmiştir. Ayrıca kadınların yalnızca mağdur ve kurban olduğu algısının değiştirilmesi gerektiğine değinen panelistler,

kadınların aynı zamanda karar alma mekanizmalarında, politikacılar, sivil toplum liderleri olarak üstlendiği rollerin de dikkate alınması gerektiğine vurgu yapmıştır. Söz konusu panelde Türkiye adına söz alınarak bir sunum gerçekleştirilmiş ve kadına yönelik şiddetle mücadele konusunun Türkiye’de bir devlet politikası olduğuna, Türk Ceza Kanunu ile Ailenin Korunmasına Dair Kanun’da yapılan yeni düzenlemelerin yanı sıra, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi’ne, “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”na, “Kadına Yönelik Şiddete Son” Kampanyası ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planına, polis, sağlık görevlisi, hâkim ve savcılara yönelik düzenlenen eğitimler ile din görevlilerine yönelik olarak düzenlenmesi planlanan eğitimlere, acil yardım hattına, sığınmaevlerine ve insan ticareti ile de mücadele edildiğine vurgu yapılmıştır.

11 Mart 2010 “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Mekanizmalarının Değişen ve Gelişen Durumu” konulu interaktif uzman paneli: Kadınların geliştirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği için ulusal mekanizmaların rolü, önemi ve karşılaştığı sorunların ele alındığı panelde; Politika Diyalog Merkezinden Rounaq JAHAN, Namibya Ulusal Konseyi Başkan Yardımcısı Mensah WILLIAMS ve Toplumsal Cinsiyet Uzmanı ve Kalkınma Vekili Mary RUSIMBI söz almıştır. Panelistler, toplumsal cinsiyet ve kadının güçlendirilmesi için oluşturulan mekanizmaların, yatay ve dikey olarak büyüyüp çeşitlendiğine, bu çeşitliliğin ulusal mekanizmanın yapısı ve konumuna, görev alanına, fonksiyonlarına ve kaynaklarına göre değiştiğine, çok çeşitli strateji ve belgeler benimsendiğine, ulusal mekanizmaların kaynak yetersizliği ya da siyasi irade eksikliği gibi nedenlerle son yıllarda sıkıntılar yaşadığına, bu irade eksikliğinin kadınların karar alma mekanizmalarında yeteri kadar temsil edilememesinin de bir sonucu olduğuna değinilmiştir. Söz konusu panelde Türkiye adına söz alınarak bir sunum gerçekleştirilmiştir. Türkiye’deki ulusal mekanizma hakkında kısaca bilgi verilen sunumda ayrıca, TBMM bünyesinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu’nun kurulduğu ifade edilmiş; valilikler bünyesinde “Kadın Erkek Eşitliği Komisyonları”nın oluşturulduğu, yerel eşitlik eylem planlarının 6 ilde hayata geçirildiği ve 22 ilde kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili yerel işbirliği komiteleri kurulduğu aktarılmıştır.

Tavsiye Kararları

KSK 54. Dönem Oturumunda;

Filistinli kadınların durumu ve Filistinli kadınlara destek verilmesi (Türkiye karara ortak sunucu olmamış, ancak yapılan oylamada olumlu oy kullanmıştır),

Kadınlar ve kız çocukları ve HIV/AIDS (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur),

Silahlı çatışmalarda esir alınan, ardından hapse atılanlar da dâhil, kadın ve kız çocuklarının durumu (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur),

Kadının ekonomik güçlendirilmesi (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur.)

Anne ölümlerinin ve hastalıklarının, kadının güçlendirilmesi yolu ile ortadan kaldırılması (Türkiye karara Pekin Eylem Platformu'nda yer verilen taahhütlerden geriye gidilmesi ve söz konusu sorunla baş edilebilmesi için erken evliliklerin önlenmesi gibi hayati önemde olan hususlara vurgu yapılmaması nedeniyle ortak sunucu olmamıştır)

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının güçlendirilmesi için BM'nin mevcut dört ofisini bir araya getiren birleşik yapı uygulamasının kurumsal olarak güçlendirilmesi (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur),

Kadın sünnetinin sonlandırılması (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur)

Konularında yedi adet karar tasarısı kabul edilmiştir.

Sonuç Deklerasyonu

KSK 54. Oturumu'nda hükümet temsilcileri tarafından kabul edilen sonuç deklarasyonunda;

Dördüncü Dünya Kadın Konferansı'nda kabul edilen Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ile Genel Kurul'un 23. Özel Oturumu'nun çıktılarını ve Kadının Statüsü Komisyonu'nun Dördüncü Dünya Kadın Konferansı'nın onuncu yılı vesilesi ile yayınladığı bildirgenin yeniden onaylandığı,

Toplumsal cinsiyet eşitliğine erişilmesi ve kadının güçlendirilmesi amacıyla kaydedilen gelişmeleri memnuniyetle karşıladıkları, Pekin Eylem Platformu'nun ve Genel Kurul'un 23. Özel Oturumu'nun çıktılarının uygulanmasında karşılaşılan engellere ve zorluklara dikkat çekerken, bu bağlamda söz konusu belgelerin tam olarak uygulanmasından emin olunması için daha fazla eylemde bulunulması hususunda güvence verildiği,

Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun tam ve etkin bir şekilde uygulanmasının Binyıl Kalkınma Hedefleri de dâhil, uluslar arası uzlaşılmış hedeflere erişilmesi konusunda asli unsur olduğu; “Binyıl Kalkınma Hedeflerine 2015 Yılında Erişilmesi İçin İlerlemeyi Hızlandırmak” konulu Genel Kurul Üst Düzey Genel Oturumuna toplumsal cinsiyet bakış açısının dâhil edilmesinden emin olunmasına duyulan ihtiyaca dikkat çekildiği,

Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun uygulanmasının ve Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesinin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesi ve kadınların güçlendirilmesinde karşılıklı olarak birbirlerini desteklediği,

Birleşmiş Milletler sistemlerini, uluslararası ve bölgesel kuruluşları, sivil toplum kuruluşları da dâhil tüm sivil toplum sektörünü, kadın ve erkekleri; Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ve Genel Kurul'un 23. Özel Oturum Sonuçlarının uygulanmasına ilişkin taahhütlerini gerçekleştirmeye ve katkılarını yoğunlaştırmaya davet edildiği,

İfade edilmiştir.

3.2.4. 16 Mart 2010 tarihli Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Konulu Toplantı

Avrupa Parlamentosu Kadın Hakları ve Cinsiyet Eşitliği Komisyonu 16 Mart 2010 tarihinde Brüksel'de “Kadınlar Günü” konulu bir toplantı düzenlemiştir. AB üyesi ve aday ülkeler ulusal parlamentolarının Kadın Erkek Eşitliği Komisyonları üyelerinin davet edildiği toplantıya TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonundan da iki milletvekili davet edilmiştir.

Anılan toplantıya TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Güldal Akşit ve Komisyon üyesi Fatma Salman KOTAN katılmışlardır.

Söz konusu toplantıda ifade edilen hususlar özetle şu şekildedir;

Britt Svensson (FEMM Başkanı, İsveçli, Avrupa Birleşik Solu/Kuzey Yeşilleri Solu Grubu): “Kadına Karşı Şiddet: Durdurabiliriz!” kampanyasına katkı veren herkese teşekkür ederim. Günümüzde, kadınların hala şiddete maruz kaldıkları gerçeğini görmemiz ve bunun önlenmesi için çaba göstermemiz gerekmektedir. AP bu alanda çeşitli çalışmalar yapmaktadır. Nitekim 10 Şubat 2010 tarihinde kadın-erkek eşitliği konusunda yeni bir karar kabul etmiştir.

— Jerzy Buzek (AP Başkanı): Günümüzde geçmişten farklı olan husus, kadına karşı şiddetle ilgili olarak artık konuşabiliyor olmamızdır. Mağdur kadınların kendilerine uygulanan şiddetle ilgili korkularını yenmelerini sağlamamız gerekmektedir. Europol bu konularla ilgilenmemektedir; mevcut sorunların arkasında kadın-erkek eşitliği, işyerinde eşitlik gibi konular bulunmaktadır. Kadınların ekonomik özgürlüklerini kazanmaları gerekmektedir, örneğin, çocuk sayısı ile orantılı vergi indirimleri gibi çeşitli tedbirlerle bu alanda desteklenmeleri olasıyla aklı gelmektedir.

— Bibiano Aido Almagro (İspanya Eşitlik Başkanı): 2010 yılı AB’de cinsiyet eşitliği için önemli bir yıldır. Bu alanda bazı ilerlemeler kaydedildi, ancak hala yapılması gerekenler var; namus cinayetleri ve aile içi şiddet hala güncel sorunlardır. Kadına karşı şiddeti ölçmek için bir veri merkezi oluşturulması önem taşımaktadır. Demokratik toplumlarda şiddetin hiçbir şekli kabul edilemez.

Genç nesillere doğru mesajlar verilmeli. Halkın bilinçlendirilmesi gereklidir. Kadına karşı şiddetin neticelerini gidermek için bu şiddetin mağdurlarına yardım edilmesi gerekmektedir. AB’nin, bu alanlarda ilerleme kaydedilmesi için Konsey, Komisyon ve AP’nin birlikte çalışmaları önem taşımaktadır.

— Viviane Reding (Adalet, Temel Haklar ve Vatandaşlıktan Sorumlu AB Komiseri): Kadın hakları konusunda ve kadına karşı şiddetle mücadelede son 100 yılda oldukça fazla mesafe kat ettiğimizi söylemek mümkündür.

AB Komisyonu olarak bu alanda daha da ileriye gitmek için yasal ve idari yeni düzenlemeler ve programlar başlatmayı öngörmekteyiz. Komisyon bu konuda, muhtemelen Eylül 2010 tarihinde, “2010–2015 Stratejisi”ni sunacaktır. AB içinde kadın-erkek eşitliği alanındaki çalışmaların bu Strateji temelinde yürütülmesi öngörülmektedir. Ayrıca, 25 Kasım 2010 tarihinde, kadına karşı şiddetin önlenmesi konulu Yüksek Düzeyli Memurlar Konferansı düzenlenecektir. AB Komisyonu olarak kadına uygulanan şiddetle mücadele konusunu ciddiye almaktayız. Ahiren başlatılan “Women’s Charter” 27 AB Komiserinin cinsiyet eşitliğine riayet edeceklerinin bir göstergesi olarak kabul edilmelidir.

Kadına şiddetin önlenmesi bu Şart'ın 5 öncelikli alanından biridir. Kadına uygulanan şiddetin açıklanması toplumlarımızda bazen bir tabu olarak görülebiliyor. Bu tabuyu kıran ve kendi deneyimlerini anlatan tüm kadrolarla gurur duyuyorum. Öte yandan, kadın sünneti vahşi bir suçtur ve gelenek, din vs. gibi olgularla meşru gösterilemez.

Kadına karşı şiddetin önlenmesi alanında çeşitli ulusal yöntemlerin ayrıntılı şekilde ortaya konmuş olduğunu görmekten memnuniyet duydum. Üye ülkelerin uygulamaları çerçevesinde Komisyon olarak bu alanda gerçekten sonuç veren önlemlerin neler olduğunu incelemekteyiz.

Bu kapsamda iki çalışma yürütmekteyiz:

1) Üye ülkelerdeki mevzuatın incelenmesi (bu çalışmanın sonuçlarının 2010 sonbaharında açıklanması planlanmaktadır)

2) Kültürel saiklerle devam eden geleneksel uygulamaların incelenmesi (bu çalışmanın sonuçlarının Nisan 2010 tarihinde açıklanması planlanmaktadır)

Öte yandan, 25 Kasım 2010 tarihinde düzenlenecek Yüksek Düzeyli Memurlar Konferans'ında bu alanda ne gibi somut adımların atılabileceği ele alınacaktır.

Kadına karşı şiddetin önlenmesi amacıyla, AB çapında bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi; "116 Hotline" ücretsiz acil yardım hattının işlevsel hale gelmesi gibi çalışmalar da sürdürülecektir. Ancak, bu hattın gerçekten işe yaraması, gerekli tüm altyapı çalışmalarının sonuçlanmasına; kamuoyunun ve ulusal Parlamentoların destek vermesine de bağlı olacaktır. Örneğin, kayıp çocuklar için kurulmuş benzer bir acil telefon hattından istenilen faydanın sağlanması mümkün olmamıştır. Hatta görev yapacakların ehil kişiler olmaları; hattın polis merkezine bağlanması gibi hususların iyi planlanması gerekmektedir.

— Ines Alberdi (BM Kadın Kalkınma Fonu İcra Direktörü-UNIFEM) Kadınların durumunun iyileştirilmesi için genel anlamda daha yapılacak çok işimiz vardır. Bu çalışmaların başarılı olabilmesi için ideoloji ve tavır değişikliği gerekmektedir; kadın-erkek ilişkilerinin eşitlik temelinde yeniden tanımlanması önemlidir.

Ayrıca, siyasi bakımdan da yeni adımlar atılması; kadın-erkek eşitliğini uygulamada sağlamaya yönelik etkin mevzuat geliştirilmesi; polis eğitimi, toplumun bilinçlendirilmesi ve kadına karşı şiddet uygulamaktan suçlu bulunanların cezalandırılmaları sağlanmalıdır.

2009 yılında UNİFEM'in başlattığı "şiddete hayır" kampanyasına 69 ülke ve 30 Devlet Başkanı; çok sayıda vatandaş ve bu yıl da 200 STK bu programa katılmıştır. Ayrıca, bazı katılımcı ülkeler, CEDAW'a ilişkin çekincelerini de bu çerçevede kaldırmışlardır.

Bu yıl "şiddete hayır" kampanyasındaki taahhütlere ulaşılması için ilave çalışmalar yürütülmesi gerekmektedir. Yeni ve bir güçlü "cinsiyet eşitliği kurumu" kurulması için karar alınmasını istiyoruz.

BM içinde şiddetle mücadele alanında daha fazla görünürlük sağlanması gerektiğini düşünüyoruz, ama kaynak azlığı temel sorunlar arasında gelmektedir. Kaynakların yeterli olması halinde, BM, bu alandaki çalışmaları için yardım isteyen ülkelere sistematik destek bile verebilecektir.

UNIFEM'in kadına karşı şiddetle mücadele alanında çeşitli araçları bulunmaktadır. Ancak, bu konuda yapılan siyasi taahhütlerin uygulanması lazımdır; bununla birlikte, mevcut durumda, şiddetle mücadele alanındaki siyasaların etkinliğini ölçemiyoruz. Bunun için sanal küresel veri tabanı merkezi kurulması projesi yürütülmektedir. Bu sanal veri tabanı, devam etmekte olan programların kalitesini arttıracaktır.

UNIFEM'in kadına karşı şiddetle mücadele alanında yönettiği bir fon bulunmaktadır. 2009 yılında çeşitli programlardan fona gelen 857 milyon Dolarlık talebin sadece 23,6 milyon Dolarlık kısmı karşılanabilmiştir. BM Genel Sekreteri, 2015 itibarıyla fonun kaynaklarını arttırmayı öngörmektedir. Fon, Clinton Fonu'yla da işbirliği yapmaktadır.

UNIFEM'in geçen hafta işyerinde şiddetle mücadele programı "Kadınları Güçlendirme İlkeleri"ne katıldığını da dikkatinize getirmek isterim.

Martin Karbovski (Bulgaristan, Gazeteci): Kadına karşı şiddet, Bulgaristan’da yaşam hakkıyla bağlantılı bir konu haline gelmiştir. Bulgaristan’da kadınlara asitle saldırılar yapılmaktadır. Son 10 yılda bu şekilde 24 saldırı gerçekleştirilmiştir. Aslında benzer saldırılar erkeklere de yapılmaktadır. Her kesimden, her meslekten insan bu şiddete maruz kalmaktadır. Ancak, kadınlara karşı şiddet aile içi bir uygulama gibi görülmektedir. Asitle yapılan saldırılar da böyle algılanabilmektedir. Devletimiz bu konuda suçlularla mücadelede aciz kalıyor. Kurumlar ihmalkâr davranıyor ve yeterli önlemler alınmıyor.

— Morten Kjaerum (AB Temel Haklar Ajansı (THA) Başkanı): AB çapındaki tüm kadınların %45’i hayatlarının bir aşamasında erkekler tarafından kendilerine uygulanan şiddete maruz kalmaktadır. Bu şiddet ve sonuçları ise, AB’ye 12–20 milyar Euro’ya mal olmaktadır.

Gelecek ay, THA tarafından “MIDIS-azınlık ve cinsiyet” Raporu yayımlanacak. Esas konu, kadına karşı şiddetin temel insan haklarına saldırı olmasıdır. Bu durumda, erkeklerin kadınlara uyguladıkları şiddetin insan hakları açısından nasıl önlenebileceğine bakmak gerekmektedir. Lizbon Antlaşması’nın yürürlüğe girmesiyle kadın-erkek eşitliği artık AB Antlaşmalarının parçası haline gelmiştir; ayrıca AB Temel Haklar Şartı da bağlayıcı hale getirilmiştir.

Kadın-erkek eşitliği, bu çerçevede kadının ekonomik özgürlüğünü kazanması, kadının temel haklarını kullanabilmesi bakımından önem taşımaktadır. Kadın-erkek maaş farklılıklarının giderilmesi; eşit işe eşit maaş uygulamasının yerleştirilmesi, kadınların işe ulaşımında eşitlik sağlanması, çocuklar için kreş vb. bakım imkânı verilmesi; kadınların çalışıp ekonomik özgürlüklerine sahip olmaları için gerekli şartlardır.

Ancak, cinsiyet eşitliğinin henüz tam olarak insan hakları kavramı içine dâhil edilemediğini görmekteyiz. Azınlıklara mensup bir kişi aynı iş için az para alırsa bu ırkçılık olur. Ama kadınlar az para alınca bu annelik veya yarım gün çalışma gibi şeylerle açıklanıyor.

1990’larda AB Komisyonu erkekler tarafından kadına uygulanan şiddeti tanıdı. Ancak, bugün hala bu konudaki AB mevzuatı bölük pörçük durumdadır. Bu durum, esasen ülkeden ülkeye de değişmektedir. Ancak, kadına karşı şiddetin AB genelinde temel hak ihlali olarak kabul edildiği söylenemez.

Bu sorunla baş edebilmek için mağdur odaklı programlar oluşturulması; yasa koyucuların da bu alandaki verilere ulaşabilmeleri sağlanmalıdır. Nitekim kadına karşı şiddetle ilgili rakamları içeren AB çapında veri tabanı bulunmamaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi için AB'nin ortak çaba göstermesi ve karşılaştırılabilir rakamların toplanması gerekmektedir. THA olarak istatistikî veri toplamaktayız: etnik azınlıklar, homofobi, engelli hakları THA'nın çalıştığı ve veri derlediği alanlardan bazılarıdır. Geçtiğimiz yıl, ayrımcılıkla ilgili "MIDIS Araştırması" yaptık, AB ülkelerinde yaşayan farklı etnik kökenli kişilerin karşılaştığı ayrımcılık vakalarını inceledik. Ajansımız temel haklar alanındaki uygulamalar konusunda anket yapma tecrübesi kazanmış durumdadır. THA olarak, AB çapında erkeklerce kadına uygulanan şiddet konusunda, sonuçları 2011 yılında yayımlanacak pilot proje çalışmalarımız başlamıştır.

—AKPM temsilcisi: Bugün bu toplantımızla her yıl şiddete maruz kalan milyonlarca kadına yeni bir umut kapısı açılmıştır. AK, 2011'de tamamlanması hedefiyle kadına karşı şiddetin ve aile içi şiddetin önlenmesine yönelik yeni bir sözleşme (Council of Europe Convention to prevent and combat violence against women and domestic violence) üzerinde çalışmaktadır. Bu Sözleşme kapsamında suçlulara cezai yaptırımlar getirilmesi de öngörülmektedir.

AB üyesi ülkelerin zamanı geldiğinde bu Sözleşme'yi imzalayacaklarını umuyoruz. Kadın hakları ve kadına karşı şiddetin önlenmesi alanında kararlı davranmalı ve birlikte çalışmalıyız. AK ve AB'nin etkin işbirliği içinde olmaları önemlidir. Yeni AK Sözleşmesi, tamamlandığında, bu işbirliği için iyi bir platform olacaktır. AP de, kadına karşı şiddetle mücadele alanında iddialı girişimlerde bulunmaktadır. Bu çerçevede, AKPM ile işbirliği yapılması daha da iyi sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır."

Toplantıya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Yunanistan, İspanya, İtalya, Macaristan, Polonya, Portekiz, Romanya, İsveç, İngiltere ve ülkemizin yanı sıra aday ülke Hırvatistan Parlamentolarından da temsilciler katılmıştır.

Bu çerçevede söz alan, Macar, Portekiz, Yunanlı ve Hırvat temsilciler, ülkelerinde kadın-erkek eşitliği ve kadına karşı şiddetle mücadele alanında kaydedilen son gelişmeleri ve bu konuda yapılması gereken ilave çalışmalara dair görüşlerini aktarmışlardır. Bu çerçevede, suçlulara cezai yaptırımların ağırlaştırılması, kadına karşı şiddetin aile içi özel bir konu olarak değil, kadınların temel haklarının ihlali kapsamında değerlendirilmesi amacıyla kamuoyunun bilinçlendirilmesi, emniyet görevlilerinin eğitimi, mağdurlara fiziki, sosyal ve ekonomik destek sağlanması; Roma'ların durumu gibi hususlar dile getirilmiştir.

Bazı AP Üyeleri,

- AB'nin bu konuya verdiği önemi “Kadına Karşı Şiddetle Mücadele” konulu bir AB Direktifi’yle pekiştirmesi gerektiğini,
- AB’ye üçüncü ülkelerden göç etmiş kadınların (bu kişilerin daha çok şiddet gördüklerini ifadeyle) durumunun ayrıca ele alınması gerektiğini,
- AB’de her yıl 500 bin kadının insan kaçakçılığı mağduru olduğunu, mafya ağlarıyla etkin mücadele edilmesinin kaçınılmaz olduğunu,
- Kadınların şiddetten korunması için AB içinde ortak standartların geliştirilmesi, mevzuat uyumu sağlanması ve istatistikler toplanması gerektiğini, çocukların genç yaşta şiddetle mücadeleye yönelik eğitilmeleri ve okul kampanyaları düzenlenmesi gerektiğini,

İfade etmişlerdir.

3.2.5. 12 -13 Nisan 2010 tarihli “2020 yılında AB’de ve Türkiye’de Cinsiyet Perspektifi” Konulu Toplantı

5 Mayıs 2010 tarihinde ALDE(Avrupa Parlamentosu Liberal Siyasi Grubu), KAGİDER ve TUSİAD işbirliğinde gerçekleştirilecek olan “2020 Yılında AB’de ve Türkiye’de Cinsiyet Perspektifi” konulu konferansın hazırlık çalışması olan toplantılara ve Karma Parlamento Komisyonu Avrupa Kanadı ile yapılacak toplantıya katılmak amacıyla 11–13 Nisan 2010 tarihleri arasında Brüksel’de çalışma ziyaretinde bulunulmuştur.

Heyet Profili:

- Güldal Akşit Komisyon Başkanı
- Ayşe Jale Ağırbaş Komisyon Üyesi
- Sebahat Tuncel Komisyon Üyesi
- Ahmet Kaymaz- Komisyon Uzman Yardımcısı
- Gülseren Onanç- KAGİDER Başkanı
- Ayla Sevand- KAGİDER Başkan Yardımcısı

Avrupa Birliği Genişleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Uzmanları ile Yapılan Toplantıda;

Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından Komisyon çalışmaları hakkında ve Türkiye’de kadının çalışma yaşamına katkısı hakkında istatistikî bilgiler verildi. Komisyona gelmiş olan ve görüşülmeyi bekleyen yasa teklifleri ve tasarıları hakkında bilgi verildi.

Doğum sonrası ebeveyn izni yasa tasarısı hakkında gelen bir soru üzerine tasarının Plan Bütçe Komisyonundan istenilmesi sonrasında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna geldiği ve üzerinde görüşme açılacağı belirtildi.

AB uzmanlarınca, AB’de kadınların part-time işlere yönlendirildiği, bunun Türkiye’de de aynı olup olmadığı konusunda bilgi istendi; görüşülmeye başlanacak olan Anayasa değişikliği paketinde eşitlik ilkesini düzenleyen 10 uncu maddenin değiştirilmesi teklifine vurgu yapıldı. Çalışan kadına yönelik olarak doğrudan ve dolaylı ayrımcılık yapıp yapılmadığı soruldu. Cevap olarak ayrımcılıkla mücadele için bu konuya da içine alan ancak bu konuyu da aşan bir üst kurulun kurulmasının gündemde olduğundan bahsedildi. Kurulun yürütmenin bir parçası olacağı ve kadın-erkek ayrımcılığı dışında da ayrımcılık uygulanan birçok alana müdahil olacağı belirtildi.

AB uzmanlarınca, çalışmaları halen devam eden “Şiddet Alt Komisyonu”nun sadece aile içi şiddetle mi ilgilendiği yoksa genel olarak kadına yönelik şiddeti mi (töre cinayetleri vb.) incelediği soruldu. Ağırlıklı olarak aile içinde kadına yönelik olarak gerçekleşen şiddetin önlenmesinde ortaya çıkan ve şiddete uğrayan kadını koruyan mekanizmalarda yaşanan aksaklıkların incelendiği, ancak şiddetin diğer görünümünün de göz önünde bulundurulduğu vurgulandı.

AB uzmanları tarafından, Komisyonun faaliyetlerinden direkt olarak haberdar olmak istedikleri belirtildi ve Komisyonun yıllık faaliyet raporunun kendileriyle paylaşılmasını talep edildi.

Komisyonun çalışmalarına münhasır olarak ayrılan bir bütçe olup olmadığı soruldu. Komisyonun münhasır bir bütçesinin olmadığı bilgisi verildi. AB uzmanları Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün ayrı bir bütçesi olduğunu bildiklerini ancak bu bütçenin nasıl kullanıldığının raporlanmadığını belirttiler.

KAGİDER temsilcileri tarafından “İş İstiyorum” isimli kampanyadan bahsedildi. Politikacılara, kamuoyuna ve şirketlere yönelik olmak üzere üç ayrı kampanya başlatıldığı ifade edildi. KAGİDER’in 2006–2010 çalışma stratejisi bağlamında beş ayrı konu başlığı üzerinde çalışma yaptığından bahsedildi. Konu başlıkları şu şekilde sıralandı:

- Eşit işe eşit ücret
- Karar mekanizmalarında eşitlik
- Saygınlık
- Kadına yönelik şiddetin durdurulması
- Avrupa Birliğinin ötesinde cinsiyet eşitliği

Avrupa Parlamentosu Milletvekili ve Kadın-Erkek Eşitliği Komitesi Başkanı Eva Britt Svesson ile yapılan görüşmede;

Eva Britt Svesson tarafından öncelikli olarak, AB’ye giriş konusunda, heyette bulunan temsilcilerin mensubu oldukları partilerin aynı fikirde olup olmadıkları soruldu. Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından heyette temsilcisi bulunan bütün partilerin Türkiye’nin AB’ye girişini destekledikleri vurgulandı.

Eva Britt Svesson tarafından İsveç’te (kendi ülkesinde) Türkiye’nin AB’ye üyeliğini desteklemeyen bir grubun olduğuna, ancak kendisinin bu grubun görüşlerine katılmadığına ve Türkiye’nin AB’ye üye olmasını desteklediğine vurgu yapıldı. AB’de çeşitli taraflarca gösterilen Türkiye karşıtlığının, Türkiye’de AB karşıtlığını yarattığı ve bunun aşılması için mücadele edildiği ifade edildi. Ancak Türkiye’yi daha iyi savunabilmeleri için daha fazla bilgi paylaşımına ve işbirliğine ihtiyaç duydukları vurgulandı.

Eva Britt Svesson'un Komisyonun kendisinden beklentisinin ne olduğunu sorması üzerine özellikle “kadın istihdamı”, “kadının siyasete katılımı” ve “kadına yönelik şiddetin önlenmesi” konularında Avrupa Parlamentosundan daha fazla destek istendiği vurgulandı.

Devamında Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından Komisyonun tarihçesinden ve çalışmalarından bahsedildi. Temel eğitim alan kadın sayısının yükseltilmeye çalışıldığından ve 2013'e kadar Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan bütün kadınları okur-yazar etmek hedefinden söz edildi. Eğitimsizliğin erken yaşta evliliklerin ana sebebi olduğu vurgulandı; erken yaşta evlilikler raporundan bahsedildi ve Medeni Kanunda yer alan evlenme yaşının uluslararası sözleşmelere uyumlu olmadığı vurgulandı. Erken yaşta evliliklerin önemli sebeplerinden birisi olarak kadınların ekonomik durumlarının iyi olmaması tespitinde bulunuldu. Bunun üzerine ekonomik yetersizliklerin erkeklerde neden erkek yaşta evliliğe yol açmadığı soruldu. Başkan tarafından ailelerin sınırlı olan kaynaklarını erkeklerin eğitimi için harcadıkları belirtildi. Türkiye'de geleneksel olarak uygulama bulan beşik kurtmesi vb. erken yaşta evlilik sebeplerinden bahsedildi.

Eva Britt Svesson tarafından karar alma mekanizmalarında kadınların ne durumda olduğu soruldu. Soru üzerine Başkan tarafından, Türkiye'de kadın bürokrat, akademisyen, doktor vb. profesyonellerin olduğu ancak karar alma mekanizmasında çok az sayıda kadın bulunduğu söylendi. Şu anda Parlamentoda %9 oranında kadın olduğundan ancak bu sayının yetersiz olduğundan ve siyasetteki kadın sayısını arttırmak gibi bir hedef olduğundan söz edildi. Ancak siyasetteki kadın oranının İsveç'te dahi istikrar göstermediği dolayısıyla bu konuda sürekli olarak savaş verilmesi gerektiği vurgulandı.

Eva Britt Svesson tarafından Türkiye'de kadının siyasete katılımı konusunda kota tartışmasının olup olmadığını soruldu. Cevap olarak yeni Anayasa değişikliği paketinden ve Anayasanın 10 uncu maddesine eklenilmesi düşünülen ve “pozitif ayrımcılık” içeren hükümden bahsedildi. Bu maddenin Parlamento tarafından kabul görmesi durumunda kadınların siyasete katılımına yönelik olarak kota içeren bir

düzenlemeye gidilebileceği belirtildi. Ancak “kota” kelimesi zikredilmeden verilecek olan desteğin daha etkili olacağı vurgulandı. Komisyon üyesi İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ise ileride yapılacak olan düzenlemede “kota” kelimesinin geçmesinin gerekli olduğunu vurguladı. Komisyon üyesi İstanbul milletvekili Ayşe Jale Ağırbaş tarafından kadınların siyasete katılımı konusunda %50 kota düzenlemesi içeren yasa teklifinden bahsedildi.

Avrupa Parlamentosundan kotaya ilişkin düzenlemelerin yapılması ve kadın sığınma evlerinin sayısının arttırılması konusunda destek istenildi.

AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu Avrupa Kanadı ile yapılan toplantıda;

Basının, sivil toplum örgütlerinin ve Avrupa Parlamentosu üyesi birçok parlamenterin katıldığı toplantıda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Güldal Akşit tarafından bir konuşma yapıldı. Başkan tarafından, Komisyonun kurulduğu günden bu yana yaptığı çalışmalar hakkında, Türkiye’de kadının çeşitli açılardan ne durumda olduğu konusunda, siyasette ve istihdamda kadının geldiği nokta konusunda ayrıntılı bilgiler verildi.

KAGİDER temsilcisi Gülseren Onanç tarafından kadının işgücüne katılımını destekleyen KAGİDER kampanyası hakkında bilgi verildi.

Komisyon üyesi İstanbul Milletvekili Ayşe Jale Ağırbaş tarafından bir konuşma yapıldı. Yapılan konuşmada kadının istihdamı konusundaki sorunlar, yasalarda yer alan hükümlerin hayata geçirilmesi problemleri, toplumsal cinsiyet rollerinde uzun vadede olması gereken değişiklikler vurgulandı. Ayşe Jale Ağırbaş tarafından verilen ve kotaya ilişkin hükümler içeren kanun teklifinden bahsedildi.

Komisyon üyesi İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel tarafından bir konuşma yapıldı. Konuşmada kadın erkek eşitliği konusunda toplumda farkındalık yaratmak meselesi, Komisyonun adında yer alan “fırsat” kelimesinin çıkarılması, Siyasi Partiler Kanununda başta olmak üzere kota uygulamasının yasal mevzuata aktarılması, seçim barajının düşürülmesi konuları vurgulandı.

Toplantıda söz alan AB Komisyonu Türkiye Masası Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Uzmanı Christos Makridis tarafından cinsiyet eşitliği ve kadın hakları alanında Türkiye-AB Komisyonu işbirliğine dair bir bilgi notu dağıtıldı. Dağıtılan bilgi notunda, 2006 yılında başlamış, 8,1 milyon Euro bütçeye sahip ve halen devam eden Avrupa Birliği projesi kapsamında 8 adet tam donanımlı kadın sığınma evi inşa edilmesinin amaçlandığı; sığınma evlerinin inşa edildiği şehirlerin İstanbul (Zeytinburnu), Ankara (Keçiören), İzmir (Karşıyaka), Samsun, Gaziantep, Antalya, Eskişehir (Odunpazarı) ve Bursa olduğu; ayrıca proje kapsamında, şiddet mağduru kadınlarla ilgili olarak çalışan ve sığınma evlerini işleten kişiler (polis, jandarma, doktorlar, hemşireler, kanaat önderleri, sosyal hizmet uzmanları, vb.) ile kadın STK'larına yönelik olarak sığınma evlerinin yapıldığı bu sekiz şehirde, kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin özel eğitimler verildiği; kadına yönelik şiddete ilişkin olarak farkındalığı arttırmak için kanaat önderleriyle yerel iletişim stratejisini belirlemeye yönelik olarak işbirliğine gidildiği; sığınma evlerinin yönetiminin başarılı olabilmesi için belediyelerle kadın STK'ları arasındaki işbirliğinin en önemli faktör olduğu vurgulandı.

Christos Makridis tarafından konuşmasının devamında kadınların siyasi temsilinin önemli olduğu, Türkiye'de kadınların iş piyasasına katılımının çok düşük olduğunu, kadınların daha çok kayıt dışı işlerde çalıştıkları, kadınların eğitime önem verilmesinin gerekliliği vurguladı. Makridis tarafından, Türkiye'de kadınların % 39'unun fiziksel şiddete maruz kaldığından ancak sığınma evlerine başvuran kadın sayısının çok az olduğundan söz edildi.

Toplantıda AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu üyesi parlamenterler konuşmacılara soru sorup görüş belirttiler. Gelen sorular ve belirtilen görüşler şu şekildedir:

- Aile içi cinsel şiddetle ilgili olarak herhangi bir yaptırımın söz konusu mu?

İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde kadının durumuna bakıldığında genel olarak iyi diyebiliriz. Ancak Türkiye'nin Doğusunda ve Güneydoğusunda hala kalıplaşmış cinsiyet rolleri varlığını devam ettiriyor. Geleneksel cinsiyet rollerini değiştirmek için Milli Eğitim Bakanlığı ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu birlikte büyük eğitim kampanyası başlatmalıdır.

- Hollanda Özgürlük Partisinden Avrupa Parlamentosu üyesi Barry Madlener, Hollanda’da birçok Türk kadının aile içi şiddete maruz kaldığını, bunların çoğunun Anadolu’dan göç ettiğini, ancak bu kadınların gördükleri şiddet sebebiyle polise gitmediklerini belirtti. Türkiye’de kız çocuklarının okullaşması ile ilgili, doğum kontrolünün tercih edilip edilmediğiyle ilgili sorular sordu. Türkiye’de namus cinayetlerine/suçlarına yönelik istatistikî bilgi olmadığından bahsetti. Avrupa Birliğinin parasını Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadele için aktarmaması gerektiğinden, Türkiye’nin bu meseleyle tek başına mücadele etmesinin gerekliliğinden bahsetti. Türkiye’de ailelerin kızlara intihar etmeleri yönünde baskı uygulayıp uygulamadığını sordu.

- Bir diğer Avrupa Parlamentosu parlamenti Türk toplumunda kadın haklarını savunma konusunda bilincin arttığından bahsetti. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyelerinin çabalarının çok önemli ve olumlu olduğunu vurguladı. Türkiye’de kadın istihdam oranı, doğum oranıyla bağlantılı mı diye sordu. Çocuk sahibi olan kadınların kendilerine uzun bir kariyer ve iyi maaşlı bir iş sağlayıp sağlayamadıklarını sordu.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Güldal Akşit sorular ve yorumlar üzerine açıklamalarda bulundu. Komisyon Başkanının açıklamaları şu şekildedir:

Şiddetin tüm dünyanın sorunu olduğu vurgulandı. İspanya’nın kadına yönelik şiddetle mücadelede AB’ye giriş sürecinde başarılı olduğu, dolayısıyla AB’nin desteğinin Türkiye’deki mücadele açısından da önemli olduğu vurgulandı. Cinsel şiddetle mücadele konusunda Türkiye’de ilerleme olduğu belirtildi. Kadına yönelik şiddete ilişkin istatistikî bilgiler verildi. Kadınların artık şiddet gördüğünü saklamayıp, bu durumu açıklamaya başladıkları vurgulandı. 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanundan bahsedildi. Ancak adı geçen kanunun getirdiği tedbirlerin zaman zaman yetersiz kaldığı vurgulandı. Kadına yönelik şiddetle mücadelede farklı tedbirlerin getirilebileceği belirtildi.

Buna örnek olarak İspanya’da kullanılan bir tedbir aracı olarak elektronik bileklikten bahsedildi. Eğitim düzeyi yükseldikçe kadına yönelik şiddetin azaldığı vurgulandı. Kız çocuklarının odaya kapatılıp intihara zorlanmasının yaygın bir durum olmadığı, bunların münferit vakalar olduğu belirtildi. Hollanda’daki Türklerin arasında kadına yönelik şiddetin yaygın olması durumunun Türkiye’de de aynen geçerli olduğu tespitinin doğru bir bakış açısı olmadığı vurgulandı. Namus ve töre cinayetlerinin Türkiye’de de olduğu ancak bu durumu değiştirmek için devletin çaba sarfettiği belirtildi. Ceza Kanununda töre saikiyle insan öldürmenin, kasten insan öldürme suçunun nitelikli hali olduğu vurgulandı ve cezasının ağırlaştırılmış olduğu belirtildi. Cinsel şiddetin Ceza Kanununda yapılan değişikliklerle eskiye oranla daha ağır bir şekilde cezalandırıldığı vurgulandı.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun bir çalışması olan Erken Yaşta Evlilikler Raporundan bahsedildi. Şiddetin ve erken yaşta evliliklerin sadece Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin sorunu olmadığı, büyük şehirlerde de özellikle şehrin varoşlarında/gettolarında bu tür problemlerin yoğun olduğu vurgulandı.

Kadınların çalışma hayatına katılımının artırılabilmesi için aile içindeki rollerinden kaynaklanan yüklerinin azaltılması gerektiği tespitinde bulunuldu. Bunu yapmanın bir yolu olarak çocuk bakımevleri ve yaşlı bakımevlerinin sayısının artırılmasının gerekliliği vurgulandı. Kadınların çalışma hayatında (kamuda/siyasette/özel sektörde vb.) karar verici pozisyonda daha yüksek bir oranda yer almalarının gerektiği tespitinde bulunuldu. Bu konularda doğru politikaların tespitinde ve uygulamaya geçmesinde AB’nin desteğinin çok önemli olduğu vurgulandı.

Sorulan sorular ve yapılan yorumlar üzerine Komisyon üyesi Sebahat Tuncel açıklamalarda bulundu. Sebahat Tuncel tarafından iktidarla muhalefet arasındaki esas sorunun Anayasa değişikliği ile ilgili olduğu vurgulandı. Kadın ve erkek eşitliğini savunmanın ideolojik/felsefi bir yaklaşım olduğu, meseleye bütüncül bakılması gerektiği belirtildi. Kadın politikalarının siyaset üstü olması gerektiği ve feminist bir noktada durulması gerektiği belirtildi.

Sorulan sorular ve yapılan yorumlar üzerine Komisyon üyesi Ayşe Jale Ağırbaş açıklamalarda bulundu. Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine İlişkin Uygulamaların İncelenmesi hakkında çalışma yapan alt komisyonun üyesi olduğunu belirten Ayşe Jale Ağırbaş tarafından Türkiye’de 52 tane kadın sığınma evi bulunduğu ve bu sayının yetersiz olduğu söylendi. Sığınma evlerinin, kadınların evlerinden kopmasına yol açan mekânlar olarak görülmemesi gerektiği ve sığınma evi sayısının artırılmasının gerekliliği vurgulandı.

Toplantıda Hollanda Özgürlük Partisinden Avrupa Parlamentosu üyesi Barry Madlener’in “Acaba namus cinayetleri Türkiye’de artıyor mu azalıyor mu bunu bilmiyoruz. Benim partim Avrupalıların parasının Türkiye’ye verilmesine karşı. Türkiye kendi imkânları ile bu kadın hakları sorunlarını çözmeli. Hollanda’da sığınma evlerinde çok Türk kadını bulunuyor. Türkiye’de kız çocukları odalara kapatılıp intihara teşebbüs etmeye zorlanıyor. Türkiye İslam örgütü üyesi, burada bir çelişki yok. Erdoğan Ahmadinejad’ın yakın dostu. Bu durumda kadın hakları nasıl savunulur. Kadına şiddet İslam kültüründen kaynaklanıyor.” şeklindeki açıklaması üzerine Komisyon Başkanı Güldal Akşit “AB tarafından yardım yapılmasın demek samimi bir yaklaşım değil. İspanya’da yaptığımız temaslarda, AB üyesi olmadan önce, kadın hakları alanında İspanya’nın çok geride olduğu ve AB yardımlarıyla sorunların üstesinden geldiği söylendi. İspanyol yetkililer bizlere AB süreci sayesinde bunları başardık dediler. AB’nin Türkiye konusunda samimi olması gerekiyor. Kız çocuklarının odalara kapatılması konusunu genelleme yapmamak lazım. Bunlar münferit olaylar. Hollanda’da sığınma evlerinde Türk kadınları var demek düz mantıktır. Türkiye’de kadınlara şiddet var demek düz mantıktır. Tipik erkek bakışıdır.” şeklinde cevap vermiştir.

Avrupa Parlamentosu Başkan Vekili Diana Wallis ile yapılan toplantıda;

Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından Komisyonun tarihçesi, görev ve yetkileri, faaliyetleri, raporları anlatıldı. Komisyonun yaptığı diğer çalışmalar hakkında bilgi verildi. Avrupa Birliğine giriş

sürecinde bu görüşmelerin Türkiye için öneminden bahsedildi. Oluşan dostluğun Türkiye'nin Avrupa Birliğine girişini destekleyeceği vurgulandı. Ayrıca kadın erkek eşitliği konusunda beraber mücadele etmenin mücadeleye güç kattığından ve alınan sonuçların daha etkili olduğundan bahsedildi. Bunun için işbirliğinin çok önemli olduğu vurgulandı.

Diana Wallis tarafından Avrupa Birliğinde de kadın erkek eşitliği için çok yoğun bir şekilde çaba verildiğinden bahsedildi ve Komisyondan çok şey beklendiği belirtildi. Diana Wallis tarafından Komisyonun daimi olup olmadığı, yasama rolünün olup olmadığı, yerinde inceleme yapma yetkisinin olup olmadığı soruldu. Komisyon Başkanı Güldal Akşit Komisyonun daimi olduğunu, kanun teklifi/tasarısı görüşmenin yanı sıra dilekçe kabul ettiğini, hem yurt içinde hem yurtdışında inceleme gezileri yaptığını belirterek soruları cevaplandırdı.

Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından “Erken Yaşta Evlilikler Raporu” hakkında bilgi verildi. Alt Komisyonun çalışmaları hakkında bilgi verildi. Kadına yönelik şiddeti inceleyen bir Alt Komisyonun halen çalışmalarına devam ettiği belirtildi. Şiddet alt Komisyonunun Nahide Opuz kararından sonra kurulduğu belirtildi. Yasal düzenlemelerle getirilen koruma tedbirlerinin pratikte yetersiz kalmasının görülmesi sonucunda, bu alt komisyonun uygulama eksikliklerini incelemek üzere kurulduğu vurgulandı.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesi İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel tarafından erkek egemen sistemin bir dünya sorunu olduğunu ve genele yaygın olan eşitsizliğin her alanda olduğu gibi kadın erkek eşitliği alanında da ortaya çıktığını belirtilmiştir. Bir yanda yasalarda dönüşüm sağlanmaya çalışılırken diğer taraftan pratikte dönüşüm sağlanması için çabalandığı vurgulanmıştır.

Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için büyük bir bütçenin gerektiği vurgulandı. İspanya'nın Avrupa Birliğine giriş sürecinde AB'den aldığı yardımlar sayesinde, özellikle kadına yönelik şiddetle mücadelede ve toplumsal

cinsiyet eşitliği alanındaki mücadelelerde başarı kazandığı vurgulandı. AB'den bu konuda yardımın gelmesinin, kadına yönelik koruma sistemlerinin kurulması ve sürdürülebilirliği açısından çok önemli olduğu belirtildi. 4320 sayılı Ailenin Korunması Hakkındaki kanunun kadını bir noktaya kadar koruduğu, sonrasında kadının tek başına kaldığı ve bunun giderilmesi için kurumsallaşmış ve gelişmiş koruma mekanizmalarının artmasının gerekliliğine dikkat çekildi.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesi İstanbul Milletvekili Ayşe Jale Ağırbaş tarafından şiddet alt komisyonunda çalıştığı belirtildi ve kadının en büyük iki probleminin eğitim ve istihdam olduğu söylendi. Kadın eğitilmezse istihdamının mümkün olmadığı, bu meselenin bir bütün olarak algılanması gerektiği belirtildi. Türkiye'nin yüzünü AB'ye dönmüş bir ülke olduğu ancak son ilerleme raporunun halkta hoşnutsuzluk uyandırdığı söylendi. Kıbrıs meselesi konusunda Türkiye'nin pozitif çalışmalarının AB tarafınca görülmediğinden söz edildi. Türkiye'nin büyük ve güçlü bir ülke olduğu ve Avrupa Birliği'nin bundan faydalanabileceği vurgulandı. Siyasette % 50 kadın kotası getirilmesine ilişkin yasa teklifinden bahsedildi. Hedefin % 50 olmakla birlikte daha düşük bir oranı içeren kota düzenlemesine de sıcak bakabilecekleri söylendi.

KAGİDER temsilcisi Gülseren Onanç tarafından kadına yönelik istihdam kampanyalarından bahsedildi. Çalışma yaşamına daha çok kadının katılmasının önemi vurgulandı

AB Komisyonu Genişleme Genel Müdürü Michael Leigh ile Yapılan Toplantıda;

AB Komisyonu Genişleme Genel Müdürü Michael Leigh tarafından Türkiye'nin AB'ye giriş sürecinin taraflarınca desteklendiği vurgulandı. Ancak AB'ye katılım müzakerelerinde bazı paragraflar bloke edildiği için katılım sürecinin yavaşladığı, Türkiye'nin süreci hızlandırmak için bazı reformlar yapmasının gerekliliği belirtildi. Müzakere sürecinde, Türkiye'de devlet ve STK'larla beraber çalışıldığı söylendi. AB'ye girişte, önde gelen kriterlerden bir tanesinin temel haklar ve özgürlüklerin güvence altına alınması olduğu belirtildi. Bu açıdan bakıldığı zaman kadın hakları ve cinsiyet eşitliği konusunun çok önemli olduğu ifade edildi.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Güldal Akşit tarafından Komisyonun tarihçesi, görevleri, yetkileri ve yapılanlar hakkında bilgi verildi. Erken yaşta evlilikler raporu hakkında bilgi verildi. Nahide Opuz kararı sonrasında kurulan Şiddet Alt Komisyonu hakkında bilgi verildi. Nahide Opuz kararı anlatıldı. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun toplumda zihinsel dönüşüm sağlamak için çok etkili olduğu vurgulandı. Son 5–6 yıldır kadın STK'larının çok daha iyi çalıştığı; bu sayede kadın hakları konusunun daha görünür hale geldiği vurgulandı. Türkiye'nin kadın hakları konusunda ulusal mekanizmasını kurduğu belirtildi. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nden bahsedildi.

Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından devamında, istihdam edilen kadın sayısının azlığından, kadınların siyasete katılımının düşük olduğundan ancak şu anda Parlamentoda % 9 oranında kadın vekil bulunduğundan bahsedildi.

Komisyon üyesi İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel tarafından erkek egemen sisteme karşı toplumda kadın bilincinin geliştirildiği vurgulandı. Erkek egemen sistemin sadece Türkiye'nin değil, Belçika ve diğer ülkelerin de sorunu olduğu belirtildi. Ancak Türkiye'nin bu sorunla mücadeleye daha geç başladığı söylendi. Komisyonun son bir yılda çok iyi işler yaptığı, Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde daha iyi işler yapacağı ifade edildi.

Komisyon üyesi İstanbul Milletvekili Ayşe Jale Ağırbaş tarafından şiddetin bir tek Türkiye'nin değil, bütün dünyanın sorunu olduğu ve Avrupa Birliği'nin şiddetle mücadelede sunduğu pozitif katkının devam etmesinin gerektiği vurgulandı.

Mihael Leigh tarafından Komisyonun faaliyetlerinin AB tarafından desteklendiği belirtildi. Ayrıca AB'nin Türkiye'ye bir network / iletişim ağı ile bağlı olduğu vurgulandı. Komisyonun AB'deki muhataplarıyla görüşmesi için kolaylık sağlanabileceği ve Komisyonun çalışmalarının AB tarafından finanse edilebileceği belirtildi. AB ülkeleri kamuoyunun Türkiye'ye bakışında en belirleyici faktörün temel haklar konusu olduğu vurgulandı, bundan dolayı temel haklar konusunda Türkiye'nin ne kadar adım atarsa o kadar etkili olacağı belirtildi. Karşılıklı bilgilendirme ve bilinçlendirmenin hem AB hem de Türkiye

açısından önemine dikkat çekildi. Komisyonun, Türkiye’de polisin faaliyetlerini gözetleyerek şiddetle mücadelede etkin olabileceği vurgulandı. Türkiye’de siyasi reformların yavaşladığı konusunda AB tarafında yaygın kanı olduğu ancak gerçekleşmesi muhtemel bir Anayasa değişikliğinin siyasi reformlar konusunda kaybedilen ivmeyi Türkiye’ye yeniden kazandırabileceği söylendi. Bir ülkenin temel haklar ve özgürlükler konusunda ne kadar ilerleme kaydederse, AB’ye o kadar hızlı yaklaşacağı vurgulandı. Komisyonun somut çalışmalarının ve aldığı sonuçların, Komisyonun gerekliliği konusunda kuşku duyanlara verilecek en güzel cevap olacağı söylendi. Kendilerinin ve Ankara’da bulunan AB temsilciliğinin somut projelere katkı sunmaya hazır olduğu belirtildi.

Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından temel haklar konusunda yavaşlama olmadığı, temel haklara ilişkin değişikliklerin yedi yıla yayıldığı belirtildi. Demokratik açılım sürecinin temel hakların kullanımı için önemli olduğu vurgulandı. Birçok açıdan temel hakların genişletilmesinin toplumda büyük kabul gördüğü belirtildi.

Komisyon üyesi Sebahat Tuncel tarafından Kürtçe eğitimin ve Aleviler için din dersi zorunluluğunun kaldırılmasının gerektiği belirtildi. Siyasi partilerin parlamentoya girişlerinde aranılan % 10 barajının kaldırılmasının gerektiği söylendi. Demokratikleşme sürecinin sadece iktidarın sorunu olmadığı, diğer partilerin de bu sürecin bir parçası haline gelmesi gerektiği ancak bunun gerçekleşmediği vurgulandı.

Avrupa Komisyonu Türkiye Masası Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Uzmanı Christos Makridis ile yapılan toplantıda;

Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından Komisyonun çalışmalarından, tarihçesinden, görev ve yetkilerinden bahsedildi. Komisyonun çalışmalarını sivil toplum örgütleri, Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile beraber ve koordineli bir biçimde yürüttüğü belirtildi. Adalet Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ile çalışıldığı ve ilgili bakanlıklara öneriler sunularak ilerleme sağlanmaya çalışıldığı vurgulandı. Erken yaşta evlilikler raporundan ve raporu oluşturan alt komisyonun çalışmalarından bahsedildi.

Christos Makridis'in erken yaşıta evlilikler ve imam nikâhı konusundaki sorusu üzerine Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından Türkiye'de yasal evlenme yaşının 17 olduğu, pek önemli bir sebeple 16 yaşında mahkemenin verdiği izinle evliliğin gerçekleşebildiği belirtildi. Ayrıca evlilik için sadece dini nikâhın yeterli olmadığı, resmi nikâhın da olması gerektiği ancak dinin yanlış algılanmasının sonucu dini nikâhla yetinen kişiler olduğu söylendi. Erken yaşıta evliliklerin en temel sebebinin ekonomik olduğu vurgulandı. Ancak geleneklerden kaynaklanan erken yaşıta evliliklerin de bulunduğu belirtildi.

Christos Makridis tarafından erken yaşıta evliliklerin birçok Avrupa ülkesinde yakın zamana kadar yaygın olduğu, özellikle Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerde halen olduğu, bundan dolayı erken yaşıta evlilikler İslam dininden kaynaklanıyor demenin hatalı olduğu vurgulandı.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için yürütülen kampanyaların kimler tarafından yapıldığı ve nasıl finanse edildiği konusunda gelen soru üzerine Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından öncelikle Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun icracı bir kurum olmadığı ve bütçesinin bulunmadığı belirtildi; sonrasında İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığının bütçelerinin olduğu ve bu tür faaliyetlerin bu kurumlar tarafından desteklendiği ifade edildi.

Christos Makridis tarafından Türkiye'de polisin şiddete uğrayan kadını savcılığa ve sığınma evine götürmekle yükümlü olup olmadığı soruldu. Komisyon başkanı Güldal Akşit tarafından bunların polisin görevleri arasında yer aldığı belirtildi. Ancak sığınma evine yerleştirilen kadının oradan çıktığı zaman korumasız kaldığı; bunun engellenmesi ve kadının hayatına devam edebilmesi için ise bütçe gerektiği vurgulandı. Türkiye'de 52 kadın sığınma evinin olduğu ancak ihtiyacın bunun çok üzerinde olduğu, 1000'e yakın sığınma evinin Türkiye'deki ihtiyacı karşılayacağı ifade edildi.

Komisyon Başkanı tarafından sığınma evlerinin yerlerinin gizli olduğu, burada kalan kadınlardan kimliklerini mümkün olduğu kadar saklamalarının istendiği ifade edildi. Belediye Kanunu md. 50 gereğince Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen yerlerdeki belediyelerin sığınma evi açmalarının yasal zorunluluk olduğu ancak açmamanın bir yaptırımı olmadığı için kanun maddesinin istenildiği ölçüde hayata geçmediği vurgulandı.

Komisyon üyesi İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel tarafından var olan sığınma evlerinde maksimum altı aylık kalma süresinin, kadına yönelik şiddeti aşmada yetersiz kaldığı ifade edildi. Şiddetin bütün toplumsal ilişkilerde önlenmesinin ve henüz gerçekleşmeden önlenmesinin önemine vurgu yapıldı.

Christos Makridis tarafından okullarda kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin eğitim verilir verilmemesinin sorulması üzerine Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından bu konuda Milli Eğitim Bakanlığına Komisyonun tavsiyede bulunulduğu ancak henüz geri dönüşün olmadığı belirtildi.

Komisyon Başkanı tarafından, Anayasa md.10'da yapılması muhtemel değişiklik sonrasında kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık içerecek düzenlemelerin Anayasal dayanağa kavuşacağı belirtildi.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kuruluşu esnasında Komisyonun ismiyle ilgili olarak çıkan tartışmaların sorulması üzerine Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından Komisyonun ismine takılmamak gerektiği çünkü Komisyona kanunda oldukça geniş yetkiler verildiği ve önemli olanın Komisyonun işlevi olduğu vurgulandı. Son bir yılda yapılanların da bunu doğruladığı kaydedildi.

Komisyon üyesi İstanbul Milletvekili Ayşe Jale Ağırbaş tarafından, kadınlar tarafından istenilenin "fırsat eşitliği" değil "eşitlik" olduğu belirtildi. Komisyon üyesi İstanbul milletvekili Sebahat Tuncel tarafından ilk defa parlamentoda bir kanunun (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu) konsensüsle geçtiği ancak Komisyonun isminin "Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu" olması gerektiği vurgulandı. Sebahat Tuncel tarafından, fırsatların eşit olabilmesi için öncelikle tarafların eşitliğinin sağlanmasının gerektiği ve "Eşitlik Bakanlığı" kurulmasının gerektiği belirtildi.

Christos Makridis tarafından temel haklar ve kadın hakları konusunda eğitimin önemli olduğuna; gerçekleştirilen faaliyetlerin zamanının, yönteminin ve faaliyetlere ayrılan paranın belirli olmasının önemine; sonuç odaklı çalışılması gerektiğine dikkat çekildi. “Baba Beni Okula Gönder” kampanyasının ve “Mehmetçik Projesi”nin önemi vurgulandı; kadınların siyasete katılımı ve kadın istihdamı için benzeri projelerin hayata geçirilebileceği belirtildi. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana akım politikaların içine yerleştirilmesinin gerekliliğine vurgu yapıldı.

Komisyon Başkanı Güldal Akşit tarafından gösterilen misafirperverliğe teşekkür edildi.

Sonuç

Özellikle Avrupa Birliği bürokratlarınca, Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarının geldiği noktanın çok iyi takip edildiği, kadının statüsünü ilgilendiren kanun maddelerinin, yargı kararlarının ve kadının statüsünü iyileştirmeye yönelik politikalar ile projelerin çok dikkatli bir şekilde izlendiği gözlemlendi.

İslam dini ile şiddet arasında doğrudan bir bağlantı kurup, Türkiye’nin kadına yönelik şiddetle mücadelede başarılı olamayacağını savunan şüpheli bir görüşün Avrupa Birliği Parlamenterlerinin bir kısmı tarafından savunulduğu gözlemlendi. Ancak kadına yönelik şiddetin dil, din, kültür farkı tanımadan bütün ülkelerin ve toplumların sorunu olduğunu kabul eden ve Türkiye’yi bu mücadelede destekleyen parlamenter sayısının çok daha yüksek olduğu saptandı.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede Avrupa Birliğinin ekonomik ve politik katkısının çok önemli olduğu, İspanya’nın Avrupa Birliği’ne giriş sürecinde verilen destek sayesinde bu mücadelede başarılı olduğu saptandı.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun görev ve yetkileri ile gerçekleştirdiği faaliyetlerin neler olduğuna ilişkin büyük bir merakın olduğu ve Komisyondan çok şey beklendiği gözlemlendi. AB parlamenterleri ile bürokratlarının, Komisyon ile ortak çalışma yapmak yönünde işbirliği niyetlerinin olduğu gözlemlendi.

Temel hak ve özgürlükler konusunda Türkiye'nin yaptığı her ilerlemenin Avrupa Birliği kamuoyunda çok olumlu etki uyandırdığı gözlemlendi. Bu noktada toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yolundaki gelişmelerin Türkiye'nin Avrupa Birliğine giriş sürecini hızlandırdığı saptandı.

Türkiye'de kadının statüsünün yükseltilmesine ilişkin olarak, sivil toplum ile devlet tarafından yürütülen AB destekli projelerin çok önemsendiği gözlemlendi. Sonuç odaklı yürütülen projelere önem verildiği saptandı.

Türkiye'de kadının statüsünün ilerletilmesine ilişkin olarak siyasal alanda ve karar verici pozisyonundaki kadınlar için kota getirilip getirilmeyeceğinin merak edildiği gözlemlendi. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana akım politikaların içine yerleştirilmesi için verilen mücadelenin desteklendiği saptandı.

4. Devam Eden Çalışmalar

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu “eğitim sistemimizdeki toplumsal cinsiyet eşitliğinin yeri” ve “çocuk cinsiyeti nedeniyle kadın üzerinde oluşturulan psikolojik şiddet, başlık parası ve geleneksel evlilikler” konularını araştırmak ve incelemek üzere iki tane alt komisyon kurmuştur.

Söz konusu alt komisyonlar 23 üncü Dönem 4 üncü Yasama Yılı'nın sonlarına doğru kurulmuş olmaları nedeniyle çalışmalarına TBMM'nin tatilde olduğu dönemde ara vermek zorunda kalmışlardır. Ancak çalışmalar 23 üncü Dönem 5 inci Yasama Yılı'nda kaldığı yerden devam edecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KOMİSYONA YAPILAN BAŞVURULAR

1.Dilekçeler

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, 5840 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin e fıkrasına göre “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli gördüğü hallerde ilgili mercilere iletmek” ile görevlendirilmiştir. Söz konusu fıkra, bu başvuruların Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilmesini öngörürken, Komisyon uygulamada doğrudan kendisine gelen başvuruları da işleme almaktadır.

Başvurular çoğunlukla posta yoluyla gelmektedir ancak faks ve elektronik posta yolu ile yapılabilmesinin önü açıktır. Komisyona ulaşan bir başvuru Komisyonun evrak bölümünde tarih ve sayı almakta, ardından önce uzmanlar son olarak da Başkan tarafından incelenmektedir. Başkan tarafından uygun görülen dilekçeler hakkında işlem başlatılmaktadır.

Bu çerçevede 23 üncü dönem 4 üncü yasama yılında (Ekim 2009-Ekim 2010) Komisyonumuza 30 adet başvuru yapılmıştır.

Yapılan başvurularda özetle;

- İzmir Milletvekili Canan ARITMAN tarafından verilen dilekçede Milli İstihbarat Teşkilatı’nın (MİT) personel alımında cinsiyet özelliği belirterek ilan vermesi ile ilgili yapılan başvuru ile ilgili olarak söz konusu kamu kuruluşundan bilgi istenmiştir. İlgili kamu kuruluşundan alınan bilgiye göre çalıştırılacak personelin ülkenin doğu ve güneydoğu bölgesinde görev yapacak olması ve işin niteliği gereği erkek personele ihtiyaç duyulması nedeniyle böyle bir ilan verildiği ayrıca kurumun bayan personel çalıştırmama gibi bir yaklaşımının olmadığı, Kuruma son 15 yıl içerisinde 850 bayan personel alındığı ifade edilmiştir.

- Z.B. isimli vatandaş gebe olarak hastanede tedavi görürken hemşire ile yaşamış olduğu adli vaka sonucunda 20 ay hapis cezasına çarptırıldığını ifade ediyor ve bu kararı veren hâkimin erkek olması nedeniyle konunun Komisyonumuzca araştırılmasını istiyor. Yargı organlarınca hakkında kesin hüküm verilmiş konular Komisyon tarafından incelenmediğinden dilekçe hakkında her hangibir işlem yapılamamıştır.
- S.B. isimli vatandaş kadın olması nedeniyle erkek kardeşleri tarafından mirastan mahrum bırakıldığını iddia ediyor. Dilekçe ve ekleri incelendiğinde söz konu şikâyet hakkında yargı organlarınca kesinleşmiş kararlar olduğu için Komisyon tarafından dilekçe hakkında her hangibir işlem yapılamamıştır.
- N.T. isimli ve yabancı uyruklu kişi tarafından verilen dilekçede fuhuş yaptırmaktan ceza evinde yattığından bahisle kendisine yardım edilmesini istiyor. Dilekçe ve ekleri incelendiğinde söz konu şikâyet hakkında yargı organlarınca kesinleşmiş kararlar olduğu için Komisyon tarafından dilekçe hakkında her hangibir işlem yapılamamıştır.
- D.B. isimli vatandaş Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından doğum nedeniyle çalışmadığı günler için borçlanma talebinde bulunduğunu ancak Sosyal Güvenlik Kurumunun 2008/111 sayılı Genelgesi nedeniyle bunun mümkün olmadığını ifade ediyor. Erklere tanınan askerlik borçlanması ile karşılaştırarak kadın-erkek eşitliğinin ihlal edildiğini iddia ediyor. Adı geçen Kurumdan söz konusu olay hakkında yazılı bilgi istenmiş ve alınan bilgilere göre kadın erkek fırsat eşitliğini ihlal eden bir durum görülmemiştir.
- N.B. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede kendisinin ve çocuğunun töre cinayetine kurban gitmesi ile ilgili yoğun şüphelerinin olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu iddialarla ilgili olarak kamu kurumları bilgilendirilmiş olup, şikâyet konu olayın özü hakkında yargı organlarınca kesinleşmiş kararlar olduğu için Komisyon tarafından dilekçe hakkında başkaca bir işlem yapılamamıştır.

- D.K. ve 4 kişi tarafından verilen dilekçede evlilik sebebiyle soyadı değişikliği uygulamasının değiştirilmesini talep etmişlerdir. Söz konusu talep 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunun 4 üncü maddesinde öngörülen dilekçede bulunması gereken zorunlu şartları taşımamasına rağmen Komisyon gündemine alınmıştır.

- B.S. isimli vatandaş tarafından verilen dilekçede nitelikli cinsel saldırı ve işkenceye maruz kaldığı iddia edilmektedir. Dilekçe ve ekleri incelendiğinde söz konu şikâyet hakkında yargı organlarınca kesinleşmiş kararlar olduğu için Komisyon tarafından dilekçe hakkında herhangi bir işlem yapılamamıştır.

- H.Y. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede töre cinayetine kurban gidebileceğini ifade ediyor. Dilekçede ifade edilen hususlarla ilgili olarak İçişleri Bakanlığı ile yazışmalar yapılmış olup; alınan cevabi yazıda şikâyet konusu olayın geçtiği bölgede görev yapan İl Jandarma Komutanlığınca muhataplarla görüşmelere devam edildiği ve olayın kontrol altında tutulduğu ifade edilmiştir.

- A.Ö. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede bekârlardan evlilere göre daha çok vergi alınmasını öngören yasa tasarısı eleştirilmektedir. Komisyonun görev alanına girmediğinden herhangi bir işlem yapılamamıştır.

- F.K. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede erken yaşta evlilik yapmaya zorlandığı ve nitelikli cinsel saldırı suçuna maruz kaldığı ifade ediliyor. İçişleri Bakanlığı ve olayın geçtiği yer Cumhuriyet Başsavcılığı ile gerekli yazışmalar yapılmıştır ve verilen cevabi yazılarda konu hakkında kamu davası açıldığı, şüphelinin ağır ceza mahkemesinde yargılandığı ve mağdurenin SHÇEK'e bağlı bir yere yerleştirildiği ifade edilmiştir.

- I.Ö. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede kooperatiflerde bir ortaklık payının 1 TL'den 100 TL'ye çıkarılmasının kadın kooperatiflerinin kapanmasına neden olacağı ifade edilmiştir. Söz konusu iddia ile ilgili olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile gerekli yazışmalar yapılmıştır. İlgili Bakanlık tarafından verilen cevabi yazıda dilekçede yer alan iddianın aksine alınan bu tedbirin kooperatiflerin kapanmasına değil güçlenmesine neden olacağı ifade edilmiştir.

- Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği tarafından gönderilen dilekçede kadınlarla ilgili istatistikî verilerin toplanması hakkında eleştirilerde bulunulmuştur. Söz konusu şikâyet ilgili kamu kurumlarından Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'ne, Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu'na, Yüksek Seçim Kurulu'na ve İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'ne ayrı ayrı gönderilmiştir. Adı geçen kurumların gerekli çalışmaları başlatmaları sağlanmış ve elde edilen sonuçlar dilekçeye iletilmiştir.

- M.Ö. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede kadrosuz usta öğreticilerin sorunları ifade edilmiştir. Şikâyet konusu hakkında Milli Eğitim Bakanlığından bilgi istenmiştir. Alınan cevabi yazıda şikâyete konu uygulamanın Danıştay tarafından verilen bir karar nedeniyle olduğu, sorunun çözümü ile ilgili çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

- E.Ö. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından verilen bir kararla ilgili eleştirilerde bulunuyor. Dilekçe ve ekleri incelendiğinde söz konu şikâyet hakkında yargı organlarınca kesinleşmiş kararlar olduğu için Komisyon tarafından dilekçe hakkında herhangi bir işlem yapılamamıştır.

- U.M. isimli yabancı uyruklu bir kişinin vermiş olduğu dilekçede vatandaşlık talebinde bulunulmuştur. Söz konusu talep Komisyonumuzun görev alanına girmemesine rağmen İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne incelenmesi amacıyla gönderilmiş ve alınan cevabi yazı dilekçeye ulaştırılmıştır.

- N.K. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede Zonguldak Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ait bir taşınmazın kiralanması ile ilgili yaşanan sorunlar ifade edilmiştir. Söz konusu şikâyetler Dilekçe Komisyonunun görev alanına girdiği düşünülerek adı geçen Komisyona gönderilmiştir.

- T.Ç. ve arkadaşları tarafından verilen dilekçede iş yerlerinde meydana gelen taciz olaylarının özellikle kamuda arttığı ifade ediliyor. Söz konusu talep 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunun 4 üncü maddesinde öngörülen dilekçede bulunması gereken zorunlu şartları taşımadığından işleme alınamamıştır.

- P.D. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede ikinci eş olarak dini nikâh ile evlendiğini, diğer eş ve çocukları ile aynı evde yaşarken çocuklardan birisine zarar verdiğini, bu nedenle 12 yıl 8 ay ceza aldığını ifade ediyor ve yardım istiyor. Dilekçe ve ekleri incelendiğinde söz konu şikâyet hakkında yargı organlarınca kesinleşmiş kararlar olduğu için Komisyon tarafından dilekçe hakkında herhangi bir işlem yapılamamıştır.

- A.E. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede kadına yönelik şiddet konusunda yasama organının harekete geçmesi talep edilmektedir. Söz konusu talepten çok önce bir alt komisyon kurularak kadına yönelik şiddet konusu incelenmeye başlanmış ve elde edilen bulgular kitaplaştırılarak kamuoyuyla paylaşılmıştır.

- G.N.G. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda yer alan bazı maddelerin fırsat eşitliği açısından değiştirilmesi talep edilmektedir. Anayasanın 88 inci maddesine göre kanun tekli etmeye milletvekillerinin ve Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda Komisyonun kanun değişikliği teklif etmeye yetkisi olmadığından dilekçe hakkında başkaca bir işlem yapılamamıştır.

- S.E. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede bir kadının hem çalışabildiğini hem de S.S.K'dan emekli maaşı alabildiğini ifade ediyor ve Sosyal Sigortalar Kanununda yer alan bu cinsiyet ayrımcılığının değiştirilmesini istiyor. Anayasanın 88 inci maddesine göre kanun tekli etmeye milletvekillerinin ve Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda Komisyonun kanun değişikliği teklif etmeye yetkisi olmadığından dilekçe hakkında başkaca bir işlem yapılamamıştır.

- Zonguldak Yerel Gündem Kent Konseyi Kadın Meclisi isimli dernek tarafından gönderilen dilekçede kadınların siyasette daha aktif yer alabilmeleri için yasal değişiklikler yapılması talep ediliyor. Anayasanın 88 inci maddesine göre kanun tekli etmeye milletvekillerinin ve Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda Komisyonun kanun değişikliği teklif etmeye yetkisi olmadığından dilekçe hakkında başkaca bir işlem yapılamamıştır.

- N.S. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede mesleğini icra etmek için bir meslek odasına kaydolması gerektiğini ancak ilgili odanın almış olduğu ilke kararı nedeniyle başı açık fotoğraf vermediği gerekçesiyle kaydının yapılmadığını, yapılan bu uygulamanın hem ayrımcılık hem de fırsat eşitliğine aykırı olduğunu ifade ediyor. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından Komisyonumuza gönderilen cevabi yazıda meslek odaları yönetim kurullarının mesleğin icra edilmesini Anayasaya ve kanunlara aykırı olarak engelleyen herhangi bir karar almalarının hukuken kabul edilemeyeceğini, dilekçinin ilgili odanın kayıt yapmama işlemi için dava açma hakkına sahip olduğu ifade edilmiştir.

- Cumhuriyet Kadınları Derneği Sivas Şubesi tarafından gönderilen dilekçede kadınların siyasette daha aktif yer alabilmeleri için kota uygulamasını içeren yasal değişiklikler yapılması talep ediliyor. Anayasanın 88 inci maddesine göre kanun tekli etmeye milletvekillerinin ve Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda Komisyonun kanun değişikliği teklif etmeye yetkisi olmadığından dilekçe hakkında başkaca bir işlem yapılamamıştır.

- S.U. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede eşinin ailesi nedeniyle aleyhine boşanma davası açıldığını ifade ediyor ve yardım istiyor. Dilekçe incelendiğinde söz konusu talebin adli mercilerin görev alanına girdiği düşünüldüğünden hakkında başkaca bir işlem yapılamamıştır.

- D. D. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede 4959 Sayılı Topluma Kazandırma Kanununda değişiklik veya yeni yasal düzenlemeler yapılması talep edilmiştir. Komisyonunun, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanununun 3 üncü maddesinin (e) fıkrasına göre kadın erkek fırsat eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemekle görevli olduğu ve Komisyonun doğrudan yasal değişiklik yapmasının söz konusu olmadığı ifade edilmiştir.

- Ş. N. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede; eşinden gördüğü yoğun şiddet nedeniyle tayin talebinde bulunduğu bildirilmiştir. Komisyonumuz, 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu gereğince yapılabilecek işlemler hakkında ilgili Bakanlıktan bilgi talep etmiş, neticede adı geçenin talebi doğrultusunda ataması yapılmıştır.

- Ankara Büyükşehir Belediyesi Sığınmaevi Koordinatörü tarafından gönderilen dilekçede; Z. P. isimli vatandaşın töre ve namus cinayeti tehlikesi ile karşı karşıya olduğu ifade edilmiştir. Komisyonumuz, yörede görev yapan mülki idare amirlerinin ve yerel yöneticilerin ivedilikle köylülerle iletişime geçmesi ve telafisi mümkün olmayacak gelişmelerin önlenmesi açısından gerekli tedbirlerin alınması amacıyla konuyu ilgili kurumlara bildirmiştir.

- T. T. isimli vatandaş tarafından gönderilen dilekçede; eşinin tedavi gördüğü hastanede ihmal sonucu vefatıyla ilgili şikâyetle bulunulmuş dosyasının tekrar incelenmesi talep edilmiştir. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanununun 3 üncü maddesinin (e) fıkrasına göre kadın erkek fırsat eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemekle ve gerekli gördüğü hallerde ilgili mercilere iletmekle görevli olan Komisyonumuzun görev alanına girmediğinden dolayı yapılacak bir işlem olmadığı bildirilmiştir. Sağlık Bakanlığına başvuruda bulunmasının yerinde olacağı belirtilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KOMİSYONDA BULUNAN TASARI VE TEKLİFLER

1.Tasarılar ve Teklifler

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre “Kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin kadın erkek eşitliği konusunda T.C. Anayasasına, uluslararası gelişmelere ve yükümlülüklerle uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak”la görevlidir.

Komisyonu bugüne kadar tali komisyon olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca sekiz teklif/tasari havale edilmiştir ve bunlar Komisyonunda görüşülmeyi beklemektedir. Bu teklif/tasarılar ve konuları şu şekildedir:

1) 5215 Sayılı Belediye Kanunu’nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Teklif ile büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000’i geçen belediyelerin kadınlar için koruma evleri açmakla yükümlü hale getirilmesi öngörülmektedir.

2) 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Teklif ile kadınların siyasetteki eksik temsiliinin giderilmesinin sağlanarak, siyasal ve kamusal yaşamda içinde bulundukları koşulları dönüştürmelerine olanak vermek amacıyla, her düzeydeki parti yönetimi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi, belediye meclisleri ve il genel meclislerinde en az %50 oranında temsil ve katılımları öngörülmektedir.

3) 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Teklif ile milletvekili adaylarının tespitiin ön seçimle yapılması, kadın ve erkek adaylarının milletvekili seçimlerinde aday listelerinde %50 oranında yer almaları ve parti genel merkezine milletvekili aday sayısının %10’u kadar aday gösterme yetkisinin tanınması öngörülmektedir.

4) 17/3/1981 Tarihli Ve 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Teklif, 17/3/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılması suretiyle, 8 Mart gününün “Dünya Kadınlar Günü” adıyla tatil günü olarak belirlenmesini öngörmektedir.

5) Devlet Memurları Kanunu ve İş Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

Tasarı ile işçi ve memur çalışanlar arasında var olan doğum izinlerine ilişkin ayrımın kaldırılması amacıyla; aylıklı doğum izni sürelerinden sonra kadın memurlara çocuklarını emzirmeleri için dört ay süre ile günde üç saat, daha sonraki altı ay süre ile günde bir buçuk saat süt izni verilmesine, doğum yapan kadına verilen sekiz haftalık ücretli iznin evlat edinen erkeğe ve kadına da tanınmasına, farklı sosyal güvenlik kurumuna tabi olarak çalışan eşlerin durumu da dikkate alınarak, anne ve babanın içinde bulundukları koşullara göre aylıksız izin hakkını kullanabilmeleri imkânının getirilmesine, aylıksız izin kullanma hakkının, evlat edinme amacıyla geçici bakım sözleşmesi yapanlara da tanınmasına, İş Kanununda, kadın ve erkek memur için sağlanan yeni süt izni süresi, evlat edinme nedeniyle geçici bakım sözleşmesi yapılması halinde verilecek izin ile evlat edinen veya doğum izninden yararlanan erkek memurun kullanacağı izin hakkından işçi statüsünde çalışanların da yararlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

6) 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nun 16 Nci Maddesinin 2 Nci Fıkrasına “Bütçe Komisyonu” İbaresinden Sonra Gelmek Üzere “Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu” İbaresinin Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

Teklif ile il genel meclislerinde kadın-erkek fırsat eşitliği komisyonlarının kurulması öngörülmektedir.

7) 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 24 Üncü Maddesinin 2 Nci Fıkrasına “İmar Komisyonu” İbaresinden Sonra Gelmek Üzere “Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonu” İbaresinin Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

Teklif ile belediye meclislerinde kadın-erkek eşitlik komisyonu, kurulması zorunlu komisyonlar arasında öngörülmektedir.

8) 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 15 İnci Maddesinin 2 Nci Fıkrasına, “Ulaşım Komisyonu” İbaresinden Sonra Gelmek Üzere “Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonu” İbaresinin Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

Teklif ile büyükşehir belediyesi meclislerinde kadın-erkek eşitlik komisyonu, kurulması zorunlu komisyonlar arasında öngörülmektedir.

9) 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Teklif ile kadınların siyasete eşit katılımlarının sağlanması amacıyla siyasi partilerin teşkilatlarında kadınların en az yüzde elli oranında temsil edilmesi ve katılması öngörülmektedir.

10) Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

Tasarı ile sosyal devlet olmanın gereği, günün şartları ve uluslararası sözleşmeler dikkate alınarak DMK’da birçok değişiklik öngörülmektedir.